

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2026

Chișinău

**cu privire la aprobarea Programului de implementare,
pe anii 2026-2030, a Strategiei Naționale de Apărare
a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034**

În temeiul art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul de implementare, pe anii 2026-2030, a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (se anexează).
2. Autoritățile și instituțiile responsabile:
 - 2.1. vor asigura realizarea măsurilor incluse în Planul de acțiuni al Programului de implementare, pe anii 2026-2030, a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034;
 - 2.2. vor prezenta, până la data de 25 ianuarie a fiecărui an, informația despre executarea, în anul precedent, a Planului de acțiuni pentru anii 2026-2030, conform domeniilor de competențe. În cazul acțiunilor cu mai mulți responsabili de implementare, rolul de executor de bază al implementării îi revine primei autorități/instituții indicate. Executorul de bază va generaliza informațiile co-executorilor și o va prezenta Ministerului Apărării.
3. Ministerul Apărării va prezenta Guvernului, Președintelui și Parlamentului anual, până la data de 25 februarie a fiecărui an, raportul de progres generalizat privind implementarea Programului nominalizat în anul precedent.
4. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Programul menționat se va efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în acest scop în bugetele autorităților/instituțiilor implicate, precum și din alte surse, conform legislației.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Apărării.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

Alexandru MUNTEANU

Contrasemnează:

Ministrul apărării

Anatolie Nosatîi

Ministrul afacerilor interne

Daniella Misail-Nichitin

Ministrul Finanțelor

Andrian Gavriliță

PROGRAMUL

de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034

Capitolul I.

INTRODUCERE

1. *Programul de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034* (în continuare, *Programul SNA* sau *Programul*) este elaborat în temeiul cadrului normativ în baza căruia se realizează planificarea apărării (Capitolul IV¹; „Planificarea apărării naționale” al Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională). Ca urmare a actualizării viziunii statului privind asigurarea apărării naționale, prin aprobarea de către Parlament a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (în continuare – SNA), prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024, Guvernul a stabilit modalitatea de implementare a acesteia prin intermediul unui program.

2. *Programul SNA* este un document de politici publice, care detaliază pe termen mediu (pentru anii 2026-2030) acțiunile impuse de necesitatea adaptării capacităților sectorului de apărare la provocările emergente, în vederea realizării obiectivelor politicii de apărare și direcțiilor de acțiune stabilite în SNA. Acesta asigură planificarea apărării naționale pe termen lung și stabilește modalitățile de punere în aplicare, în domeniul apărării, a dispozițiilor Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 (în continuare – SSN) în domeniul apărării, urmărind realizarea aspirațiilor naționale privind garantarea suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării, apărarea, asigurarea și consolidarea păcii și stabilității, precum și protejarea democrației constituționale a Republicii Moldova.

3. În contextul dezideratului strategic al Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană (în continuare – UE), *Programul SNA* este aliniat la prevederile Busolei Strategice pentru Securitate și Apărare a UE, aprobată la 21 martie 2022, document de politici, care prevede întărirea securității și apărării comune, axată pe patru piloni de bază ai Busolei și anume: „Acțiune”, „Apărare”, „Investiție”, „Parteneriat”. Astfel, *Programul SNA* se axează pe „Acțiuni” hotărâte, imediate și pe termen mediu și lung, în conformitate cu direcțiile de acțiune stabilite pentru asigurarea apărării naționale, prin propulsarea procesului de dezvoltare a capacităților de „Apărare (militară)”, extinderea contribuției Republicii Moldova la pacea și stabilitatea internațională, integrarea graduală în arhitectura de securitate și apărare a UE, „Investiții” în dezvoltarea capabilităților și forțelor proprii, prin creșterea bugetului apărării până la 1% din Produsul intern brut (PIB) către anul 2030, precum și avansarea „Parteneriatelor” strategice cu țările ce împărtășesc viziuni și valori similare.

4. *Programul SNA* este aliniat la parcursul de aderare al Republicii Moldova la UE, în special cu cerințele aferente Capitolului 31 „Politica externă, de securitate și apărare” din cadrul Programului național de aderare pentru anii 2025–2029 (denumit

în continuare – *PNA*), precum și cu prevederile Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și UE. De asemenea, *Programul* reflectă, de asemenea, angajamentele asumate în cadrul Parteneriatului de securitate și apărare dintre Republica Moldova și UE, semnat pe 21 mai 2024 la Bruxelles și aprobat prin Decizia Prim-ministrului nr. 157/2024.

5. Pentru a asigura unitatea de acțiune, coerența și gestionarea integrată a obiectivelor și direcțiilor stabilite, *Programul SNA* este corelat cu obiectivele strategice ale Programului Individual al Parteneriatului Republica Moldova – Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (*North Atlantic Treaty Organization*, în continuare – *NATO*) pentru anii 2025–2028 (*Individually Tailored Partnership Programme*, în continuare – *ITPP*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 33/2025. Această aliniere se reflectă în mod special în eforturile de modernizare și dezvoltare a sectorului de apărare, prin îmbunătățirea instruirii militare, a managementului resurselor umane, prin consolidarea rezilienței instituționale, dezvoltarea apărării cibernetice, protecția infrastructurii critice și energetice, promovarea comunicării strategice și creșterea capacității de răspuns la amenințările hibride. Aceste acțiuni se realizează cu sprijinul Pachetului extins al inițiativei de asistență pentru dezvoltarea capacităților de apărare și securitate (*Defence Capacity Building Initiative*, în continuare – *DCB*), aprobat la reuniunea miniștrilor apărării din statele membre ale NATO din 14–15 februarie 2023.

6. *Programul SNA* este aliniat la Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană – 2030” (în continuare – *SND*), aprobată prin Legea nr. 315/2022, contribuind la aprofundarea și operaționalizarea prevederilor acesteia în domeniul securității și apărării. În conformitate cu *SND*, securitatea militară trebuie să rămână o prioritate strategică pentru Republica Moldova, având în vedere proximitatea războiului din Ucraina, precum și persistența problemei nerezolvate a regiunii transnistrene, percepută drept o sursă majoră de instabilitate internă și regională. În acest sens, *SND* promovează restructurarea profundă a sistemului național de apărare și a celui de securitate în ansamblu, prin creșterea investițiilor publice în dotarea și modernizarea Armatei Naționale, prin participarea activă la misiuni și operații internaționale, prin intensificarea cooperării și a schimbului de experiență cu partenerii strategici în domeniul apărării, precum și prin consolidarea sistemului de protecție civilă. Viziunea respectivă este ancorată, într-o manieră coordonată și complementară, în următoarele obiective generale (în continuare – *OG*) și specifice (în continuare – *OS*) din cadrul *SND*:

OG 9. Promovarea unei societăți pașnice și sigure.

OS 9.2. Reducerea vulnerabilității în fața amenințărilor și a riscurilor de orice tip.

OS 9.3. Sporirea securității în funcționarea infrastructurilor și a sistemelor critice.

7. Complementar alinierii la *SND*, *Programul SNA* este corelat, de asemenea, cu Planul național de dezvoltare pentru anii 2026-2028 (în continuare – *PND*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 238/2025. Pentru domeniul apărării și securității naționale, *PND* prevede, printre altele:

- modernizarea și extinderea infrastructurii militare pentru sporirea capacității de reacție, în special prin dezvoltarea unui sistem de apărare antiaeriană operațional până în 2026;
- dotarea Armatei Naționale cu armament și tehnică militară și echipament special interoperabile cu cele din armatele statelor partenere până în 2027;
- dezvoltarea unui cadru de instruire standardizat/centralizat până în 2030;
- reconstrucția taberei militare Băcioi, care va permite găzduirea a 2 000 de militari, contribuind la consolidarea infrastructurii de instruire și la optimizarea procesului de pregătire a recruților, până în 2028.

8. În vederea asigurării implementării direcțiilor principale de efort identificate pentru domeniul apărării și securității naționale, *Programul* se aliniază, de asemenea, unor prevederi care nu vizează în mod direct domeniul respectiv, după cum urmează:

8.1. Din cadrul SND:

OG 1. Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților.

OS 1.2. Dezvoltarea oportunităților pentru inovații și antreprenoriat.

OS 1.3. Ameliorarea condițiilor de muncă și reducerea ocupării informale.

OG 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai.

OS 2.4. Îmbunătățirea condițiilor de locuit.

OG 7. Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente.

OS 7.1. Edificarea unei administrații publice integre, responsabile, eficiente, transparente și deschise pentru participarea cetățenilor la procesele de luare a deciziilor.

OS 7.3. Integrarea științei, a tehnologiilor și a datelor în procesul de guvernanță.

8.2. Cu referire la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (în continuare – ODD) din Cadrul Național de Monitorizare a Implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022, *Programul* se aliniază la următoarele ODD:

ODD 3. *Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă*, contribuie direct la consolidarea sistemului național de apărare, prin menținerea unei populații sănătoase, capabile să susțină eforturile de securitate și apărare ale statului. Un sistem medical eficient sporește capacitatea de reacție în situații de criză, precum pandemii, dezastre naturale sau conflicte armate, și asigură resursele umane necesare instituțiilor din domeniul apărării naționale.

ODD 5. *Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și fetelor* sprijină apărarea națională prin promovarea incluziunii sociale și valorificarea completă a potențialului uman. Egalitatea de gen contribuie la reducerea

discriminării și a tensiunilor sociale, întărește coeziunea națională și permite participarea activă a femeilor în domenii precum apărarea, securitatea, diplomația și procesele decizionale, sporind astfel stabilitatea și reziliența statului.

ODD 9. *Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației* sunt esențiale pentru funcționarea eficientă a sistemului de apărare. Infrastructura critică, precum transporturile, energia și comunicațiile, este vitală în gestionarea situațiilor de urgență și a amenințărilor la adresa apărării naționale, iar inovația tehnologică contribuie, de asemenea, la modernizarea capacităților de apărare și la reducerea dependenței de resurse externe.

ODD 10. *Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta* are un rol important în prevenirea instabilității interne. Diminuarea disparităților sociale și economice contribuie la menținerea coeziunii sociale, reduce riscul conflictelor interne și face societatea mai rezistentă la influențe destabilizatoare, consolidând astfel apărarea și securitatea națională.

ODD 16. *Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile* contribuie la susținerea sistemului național de apărare prin întărirea statului de drept și a încrederii cetățenilor în instituțiile publice. Instituțiile solide și transparente sunt esențiale pentru prevenirea corupției, gestionarea eficientă a crizelor și menținerea ordinii și securității la nivel național.

ODD 17. *Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă* contribuie la apărarea națională prin stimularea cooperării internaționale. Parteneriatele strategice facilitează schimbul de informații, resurse și expertiză și permit statelor să răspundă mai eficient provocărilor globale, consolidând astfel capacitatea generală de apărare națională

8.3. Acțiunile *Programului SNA*, cu precădere în domeniul protecției sociale și salarizării adecvate a efectivului structurilor sistemului național de apărare, sunt în conformitate cu prevederile Strategiei de reformă administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, referitoare la aplicarea unei remunerări adecvate în sectorul bugetar, care stimulează performanța și promovarea unei culturi organizaționale axate pe dezvoltarea capitalului uman, precum și cu prevederile Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023–2030, componenta 2 – elaborarea și planificarea bugetului, obiectivul specific 3 – asigurarea unui nivel adecvat de remunerare în sectorul bugetar.

9. *Programul SNA* a fost elaborat printr-un proces incluziv și dinamic, fundamentat pe o abordare interinstituțională extinsă, cu implicarea activă și coordonată a tuturor autorităților cu responsabilități în domeniul apărării, reunite în cadrul unui grup de lucru interinstituțional, constituit sub egida Comisiei pentru

elaborarea Strategiei Naționale de Apărare, în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1313/2024.

10. *Programul SNA* este structurat în două componente principale: partea descriptivă și partea operațională — Planul de acțiuni. Acesta stabilește măsuri, acțiuni și activități fundamentate pe obiectivele politicii de apărare, ce urmează a fi implementate în perioada 2026–2030 și corelate cu prevederile SSN, SND, precum și ale altor documente de politici cu impact asupra apărării și securității naționale.

Partea descriptivă conține descrierea direcțiilor de intervenție prioritare pe termen mediu și evoluția prognozată a indicatorilor de impact stabiliți pentru fiecare obiectiv general al politicii de apărare, precum și descrierea succintă a acțiunilor prioritare de reformă și logica intervențiilor ce urmează a fi realizate de către Guvern în perioada respectivă. Procedurile de monitorizare, evaluare și raportare sunt, de asemenea, reflectate în această parte a documentului.

Partea operațională a *Programului SNA* include politicile și acțiunile clar identificate care urmează a fi realizate pe parcursul perioadei de implementare, în conformitate cu indicatorii stabiliți. Aceasta detaliază estimările privind costurile necesare pentru realizarea acțiunilor propuse și stabilește distribuția clară a responsabilităților de implementare între instituțiile guvernamentale competente. Totodată, această secțiune reflectă costurile totale estimate pentru implementarea acțiunilor de reformă aferente fiecărui obiectiv general al politicii de apărare, precum și sursele de finanțare ale acestora.

11. Conform cadrului normativ de specialitate, SNA este implementată într-un efort sincronizat prin Strategia Militară a Republicii Moldova (în continuare – *SM*), prin programul de implementare a acesteia și prin Planul de dezvoltare a capacităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (*Forța-2035*) (în continuare – *PDCMTL*). De asemenea, prevederile SNA vor fi implementate prin planuri și programe transversale elaborate de autoritățile competente în domeniul apărării naționale.

12. Acest *Program* reprezintă instrumentul de implementare a politicii de apărare a statului și act de orchestrare a acțiunilor de bună guvernare ale instituțiilor responsabile cu apărarea la nivel național și managementul apărării în cadrul sistemului național de apărare. Prevederile *Programului* constituie un punct de reper pentru procesele subsecvente de planificare a apărării, în special pentru dezvoltarea capacităților militare pe termen lung și pentru implementarea conceptelor de rezistență și reziliență națională. Aceste procese se vor materializa în cadrul normativ de rigoare, cu respectarea strictă a Legii nr. 245/2008 privind secretul de stat și a HG nr. 411/2010 privind aprobarea Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat.

13. Implementarea eficientă și coerentă a *Programului* va depinde de trei criterii de referință: sprijin politic și instituțional din partea conducerii sistemului național de apărare; respectarea alinierii strategice și a vectorului de dezvoltare a apărării naționale, așa cum sunt prevăzute în documentele strategice relevante; precum și asigurarea unui cadru financiar sustenabil și predictibil, conform nivelului de finanțare prevăzut de

SSN și SNA pentru apărare, nivel ce prevede o creștere graduală până la 1% din PIB în anul 2030.

Capitolul II.

ANALIZA SITUAȚIEI

Secțiunea 1.

Mediul de securitate

14. Analiza mediului de securitate al Republicii Moldova a fost efectuată prin identificarea amenințărilor și riscurilor pe termen mediu, ce pot afecta direct sau indirect securitatea militară și apărarea națională, având drept scop determinarea setului de instrumente, acțiuni și măsuri pentru conjugarea eforturilor în cadrul sistemului național de apărare. Totodată, această analiză facilitează adaptarea procesului de planificare a apărării la schimbările din mediul global și regional, reflectate în dinamica de securitate internațională, asigurând astfel relevanța și eficiența măsurilor planificate și prioritizarea acestora pentru consolidarea sistemului național de apărare.

15. Mediul de securitate al Republicii Moldova este influențat de transformări majore la nivel global și european, caracterizate prin volatilitate și imprevizibilitate. Evoluțiile recente ale mediului de securitate, precum războiul din Ucraina, criza sistemului internațional de securitate și multiplicarea amenințărilor convenționale și hibride, creează un context strategic complex, evidențiind necesitatea unei adaptări strategice din partea Republicii Moldova pentru protejarea suveranității și consolidarea rezilienței naționale.

16. La nivel global, mediul de securitate este caracterizat prin contestarea și reconfigurarea ordinii internaționale post-Război Rece, însoțit de creșterea influenței unui spectru larg de actori statali și non-statali, precum și de o difuzie tot mai mare a puterii. Acest proces se desfășoară pe fondul continuării transformării economice globale, al tranziției energetice, al schimbărilor în cererea de resurse, al evoluțiilor demografice, al progreselor tehnologice disruptive și al impactului tot mai vizibil al schimbărilor climatice. Orice modificare a situației de securitate poate produce efecte atât la scară globală, adesea neașteptate, cât și asupra Republicii Moldova.

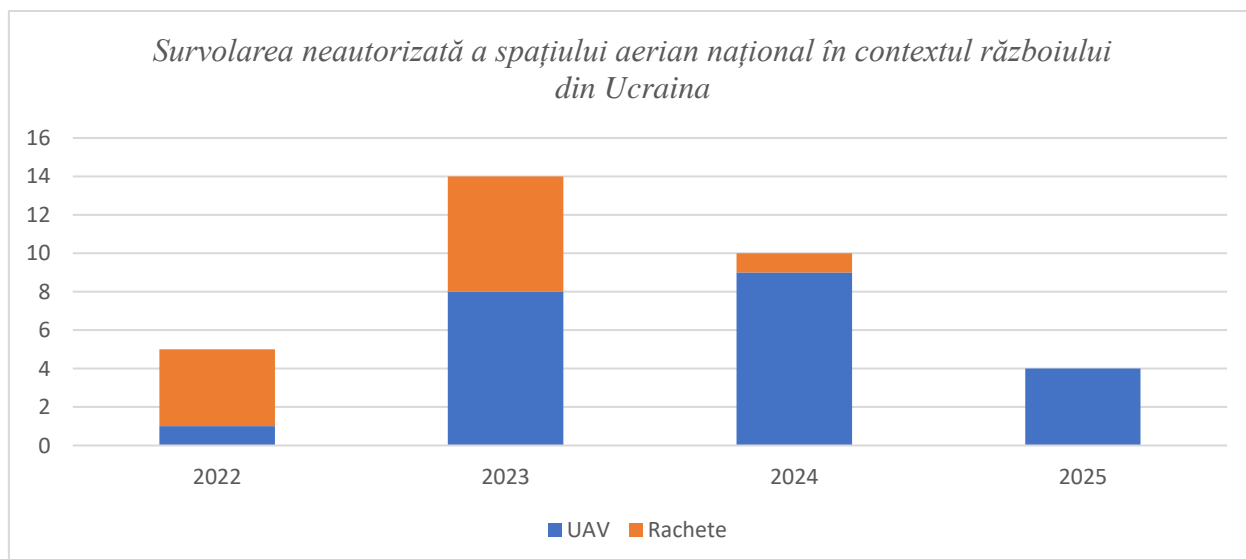
17. La nivel regional (european), mediul de securitate continuă să fie profund afectat de invazia la scară largă a Federației Ruse împotriva Ucrainei, începută în 2022, care a generat o criză puternică de securitate pe continentul european, ale cărei ramificații s-au extins la nivel global. Acest război de agresiune a dus la transformarea profundă a echilibrului de putere de pe continent, care se baza preponderent pe sistemul de tratate de control al armamentelor, stabilit în timpul și după Războiul Rece, precum și pe rolul central al SUA în securitatea europeană. În acest context, atât NATO, cât și UE și-au reconfigurat rolul și locul pe agenda de securitate a continentului spre un profil mult mai accentuat, în timp ce Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (în continuare – OSCE) și-a redus relevanța. Totodată, pe fondul reconsiderării interesului SUA pentru problemele de securitate europeană, consfințit în Strategia

Securității Naționale a SUA, aprobată în noiembrie 2025, în Europa se observă creșterea cheltuielilor pentru apărare la cote nemaiîntâlnite timp de mai multe decenii (<https://milex.sipri.org/sipri>), cap de lance în acest sens fiind astfel de state precum Germania, Franța, Polonia sau Marea Britanie. Cu toate acestea, disensiunile din interiorul UE cu privire la sprijinul Ucrainei împotriva agresiunii ruse, resurgența forțelor politice de extremă dreaptă în mai multe state europene și efectele războiului informațional al Federației Ruse împotriva actorilor statali sau non-statali ce sprijină Ucraina generează riscuri de fragmentare a coeziunii politice de pe continent. Acest context poate fragiliza situația de securitate și, în anumite scenarii, ar putea duce la extinderea agresiunii ruse dincolo de Ucraina, spre alte state adiacente.

18. Dinamica și complexitatea mediului de securitate determină natura, intensitatea și evoluția amenințărilor la adresa apărării naționale. În contextul implementării *Programului SNA*, pe baza analizei realizate în SSN, SNA și a evoluțiilor recente, sunt identificate următoarele amenințări majore:

18.1. *Continuarea agresiunii militare a Federației Ruse în Ucraina și posibila extindere a acesteia către frontierele Republicii Moldova* reprezintă un factor central în ecuația de securitate a Republicii Moldova, generând amenințări multiple la adresa securității naționale, dintre care violarea repetată a spațiului aerian național este deja o realitate materializată (Figura 1).

În acest sens, continuarea acțiunilor militare din Ucraina crește probabilitatea expunerii infrastructurii și populației Republicii Moldova în fața unor atacuri aeriene, voluntare sau accidentale. Această stare de fapt se reflectă și în percepțiile publice, o proporție semnificativă a cetățenilor Republicii Moldova (72,3%) considerând războiul respectiv ca un factor ce poate influența securitatea națională (Figura 2).

Impactul situației din Ucraina asupra situației de securitate militară a Republicii Moldova

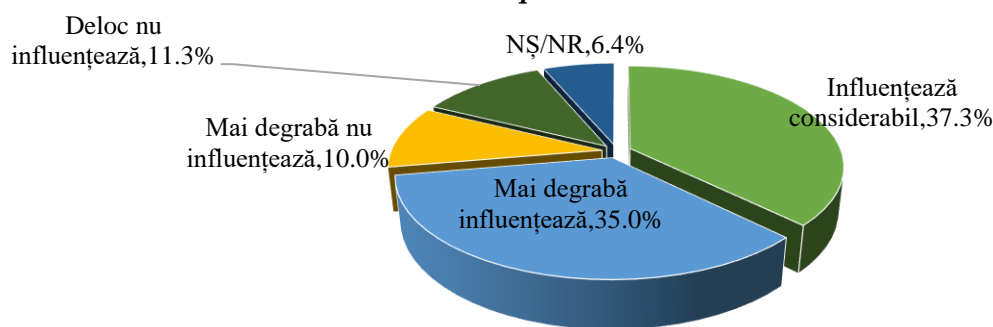

Figura 1. Survolarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova
Sursa: Ministerul Apărării

Percepțiile populației RM asupra situației de securitate națională			
Criteriu	Variabile	2025	
		Număr	%
Genul respondentului:	Masculin	576	45,4%
	Feminin	570	54,6%
Vârsta respondentului:	18-29 ani	198	15,2%
	30-44 ani	262	27,9%
	45-59 ani	262	24,2%
	60 + ani	424	32,7%
	Studii respondentului:	Medii incomplete / fără studii	201
	Medii generale	243	20,1%
	Profesional tehnice	430	36,5%
	Superioare	271	25,0%
Ocupația respondentului:	Activ economic	439	40,9%
	Inactiv economic	707	59,1%
Limba de comunicare:	Română	858	74,7%
	Rusă sau alta	288	25,3%
Nivelul socio-economic:	Nivel scăzut	383	33,3%
	Nivel mediu	379	33,3%
	Nivel înalt	384	33,5%
Mediu de reședință:	Urban	507	44,6%
	Rural	639	55,4%
Total	-	1146	100,0%

Figura 2: Percepțiile populației RM asupra situației de securitate națională

Sursa: Studiu sociologic realizat în anul 2025 pentru Ministerul Apărării cu suportul grupului de experți de la Agenția franceză IFESO (L'Institut Français d'Enseignement Stratégique et Opératif). Volumul eșantionului: 1146 persoane cu vârstă de la 18 ani până la 60 plus. 13 regiuni geografice, care coincid cu unitățile administrativ teritoriale, mediu rezidențial (urban-rural). Eșantionul este reprezentativ pentru populația adultă a Republicii Moldova, prezentă în țară în perioada de colectare a datelor (16 februarie – 3 martie 2025) cu o marjă de eroare $\pm 3\%$.

Totodată, posibila extindere a teritoriilor ocupate de Federația Rusă în Ucraina către frontierele Republicii Moldova reprezintă o amenințare majoră directă asupra securității, parcursului european și statalității țării.

18.2. Menținerea prezenței militare străine în regiunea transnistreană a Republicii Moldova reprezintă o amenințare militară directă. Prezența nelegitimă a

formațiunilor armate ale regimului neconstituțional din regiunea transnistreană, precum și a forțelor militare ale Federației Ruse din cadrul Grupului operativ de trupe ruse (GOTR), poate fi folosită în mod direct sau indirect, individual sau împreună, pentru a sprijini obiectivele strategice atât ale regimului separatist, cât și ale Federației Ruse, în detrimentul suveranității și integrității teritoriale a statului.

Deși Republica Moldova își menține angajamentul față de o soluționare pașnică a diferendului transnistrean, nu pot fi excluse riscurile asociate provocărilor deliberate, destabilizărilor controlate sau utilizării regiunii ca platformă pentru operațiuni hibride. Absența controlului constituțional deplin asupra acestei părți a teritoriului național creează un vid de securitate, favorabil activităților ilicite și influențelor externe care contravin intereselor Republicii Moldova.

18.3. Intensificarea operațiilor de tip hibrid. Războiul din Ucraina și aprofundarea procesului de accedere la UE au expus Republica Moldova în ultimii ani la un spectru tot mai amplu de amenințări hibride, caracterizate prin intensitate și diversitate crescute (Figura 3). Acestea se manifestă simultan pe multiple planuri: militar – prin provocări militare împotriva Republicii Moldova; politic – prin tentative de influență externă și subminare a instituțiilor democratice; economic – prin utilizarea presiunilor comerciale, energetice și financiare; social – prin campanii de dezinformare sau manipulare a informațiilor și ingerințelor străine, prin polarizare artificială a opiniei publice. Aceste amenințări hibride urmăresc să exploateze vulnerabilitățile interne ale statului, reducându-i reziliența și capacitatea de a-și urmări în mod liber parcursul strategic.

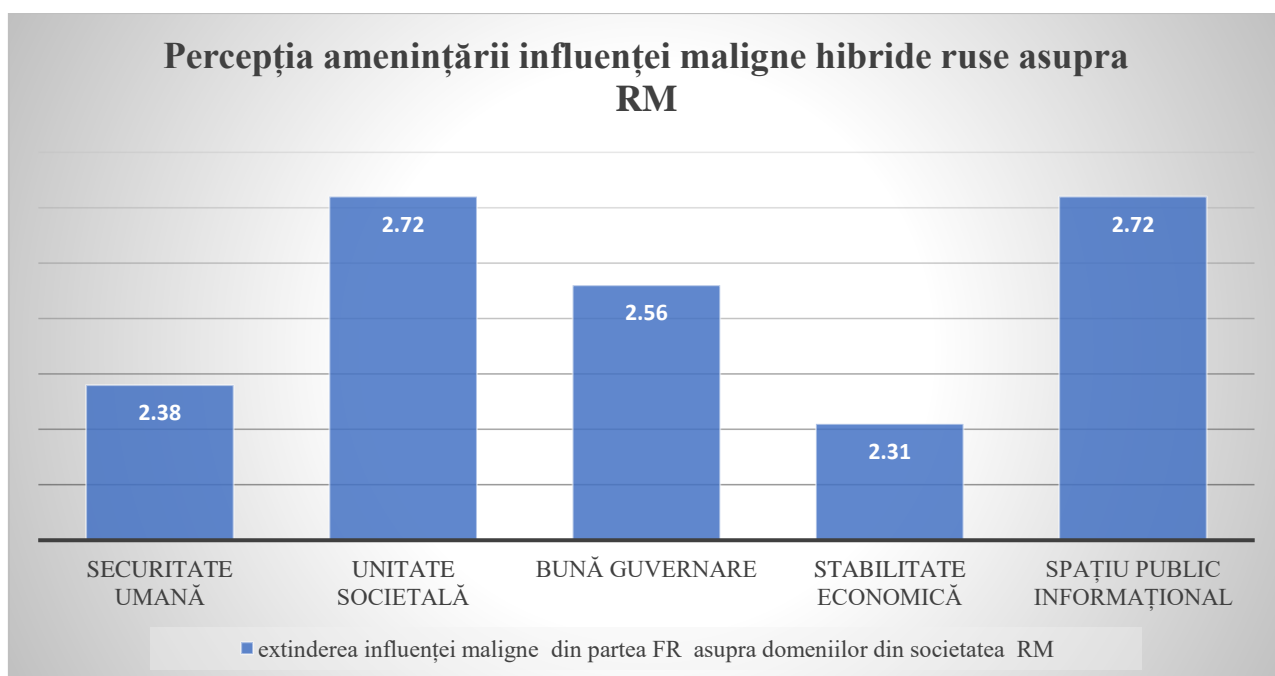

Figura 3: Percepția influenței amenințărilor hibride maligne din partea FR asupra RM

Sursa: Opinia experților conform Barometrului Rezilienței Chatham House (1 – influență joasă, 5 – influență înaltă). <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2024-03/2024-03-22-resilience-barometer.pdf>
Sondajul bazat pe opinia respondenților moldoveni și internaționali, care au experiență în fiecare pilon de reziliență. Barometrul Rezilienței Chatham House (*Barometer Resilience Chatham House*)

18.4. Intensificarea atacurilor informaționale și/sau cibernetice. Agravarea situației regionale de securitate, precum și accelerarea parcursului european au dus la intensificarea presiunilor și atacurilor în domeniile informațional și cibernetic, scopul acestora fiind alterarea capacității decizionale, inclusiv în domeniul apărării naționale, atât prin subminarea coeziunii societății moldovenești prin exploatarea divergențelor interne, a polarizării politice și a rezistenței scăzute la manipulare a informațiilor și ingerințelor străine ale unor segmente ale populației, cât și prin țintirea sistemelor de rețea guvernamentale și ale sectorului privat, perturbând datele și informațiile critice utilizate de entitățile sistemului național de apărare.

18.5. Proliferarea armelor și tehnologiilor militare. Accesul unor actori statali și non-statali la capabilități militare avansate cu potențial distructiv ridicat constituie o amenințare semnificativă la adresa apărării naționale, iar războiul din Ucraina a evidențiat atât amploarea utilizării sistemelor moderne de armament și a tehnologiilor militare cu efect distructiv, cât și pericolele generate de circulația necontrolată a echipamentelor militare pe piețele naționale, regionale și internaționale. Înarmarea excesivă a actorilor statali din regiune, extinderea comerțului de armament, inclusiv cel ilicit, transferul tehnologiilor cu dublă utilizare și diseminarea necontrolată a cunoștințelor tehnico-militare sporesc riscul ca aceste resurse să fie exploatare în acțiuni ostile, în special de natură hibridă, împotriva Republicii Moldova.

18.6. Intensificarea efectelor dezastrelor naturale și a schimbărilor climatice. Acest tip de amenințări este tot mai relevant pentru apărarea națională, datorită impactului direct asupra infrastructurii critice, resurselor și capacităților de intervenție. Creșterea frecvenței unor astfel de fenomene, precum inundațiile, seceta extremă, incendiile de vegetație sau alunecările de teren, poate afecta mobilitatea forțelor destinate apărării naționale, stocurile logistice și funcționarea rețelelor de comunicații și transport. În plus, schimbările climatice accentuează presiunile socio-economice și pot genera instabilitate regională, inclusiv prin migrații forțate și competiția pentru resurse, ceea ce necesită o capacitate robustă de răspuns civil și militar, inclusiv prin dezvoltarea continuă a sistemului integrat de gestionare a crizelor.

19. Amenințările identificate sunt complexe, interconectate și se pot manifesta în mod hibrid, multidimensional și sincronizat, iar efectul lor cumulativ continuu poate pune într-un pericol existențial suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova.

Lipsa unor intervenții adecvate pentru consolidarea sistemului național de apărare al Republicii Moldova și ignorarea amenințărilor și riscurilor identificate vor avea consecințe grave și de durată, nu doar asupra statului și stabilității politice, economice și sociale, ci și asupra siguranței și prosperității tuturor cetățenilor, indiferent de gen, vârstă, mediu de reședință, statut socio-economic sau etnie. Efectele acestor amenințări depășesc dimensiunea militară, influențând direct calitatea vieții, stabilitatea și prosperitatea oamenilor, în special a grupurilor vulnerabile, și necesită capacități adecvate generate de stat prin intermediul instituțiilor care fac parte din sistemul național de apărare și al forțelor destinate apărării naționale.

Lipsa unui sistem de apărare națională robust, cu capacități de răspuns rapide, integrate și adaptabile, capabile să facă față unui spectru larg de amenințări, va afecta nu doar apărarea statului și siguranța cetățenilor, ci va amplifica vulnerabilitatea statului, va crea dependențe strategice, va favoriza coerciția externă și izolarea internațională, va spori instabilitatea multidimensională, criminalitatea și insecuritatea internă și va complica gestionarea crizelor umane și sociale majore, inclusiv migrația necontrolată și scăderea nivelului de trai.

Secțiunea 2.

Factori de impact asupra politicii de apărare

20. Pentru perioada de aplicare a *Programului* sunt identificați următorii factori interni și externi, aflați într-o permanentă interdependență și având posibil impact asupra implementării politicii de apărare a Republicii Moldova și, implicit, asupra sistemului național de apărare, după cum urmează (în ordine ascendentă, de la nivel național la cel regional și global)):

20.1. Neutralitatea Republicii Moldova. Republica Moldova va continua să considere statutul de neutralitate al țării, consacrat constituțional, ca pilon fundamental al politicii sale de apărare. Acest lucru însă nu înseamnă izolare. Neutralitatea țării obligă autoritățile sistemului național de apărare să adopte toate măsurile necesare pentru asigurarea și dezvoltarea capacităților de apărare. Aceste măsuri vor include atât aspecte de colaborare și parteneriat extern, cât și promovarea și asigurarea păcii, inclusiv prin participarea la misiuni și operații internaționale. Totodată, statutul de neutralitate și mediul de securitate al Republicii Moldova impun activarea măsurilor pentru dezvoltarea propriei industrii de apărare.

20.2. Capacitatea de reziliență națională și de rezistență. O apărare eficientă necesită atât pregătire militară, cât și soluții inovatoare în domeniul non-militar, alături de o societate bine informată și instituții capabile să colaboreze eficient. Viziunea contemporană de apărare națională complexă se întemeiază pe două principii esențiale: rezistența și reziliența. Rezistența reflectă voința și angajamentul cetățenilor de a apăra statul în fața unor amenințări militare, inclusiv pe teritoriile parțial ocupate de adversar, în timp ce reziliența desemnează capacitatea societății civile de a-și menține funcționalitatea în condiții de criză, inclusiv în contextul unui atac armat. Pentru perioada de aplicare a *Programului SNA*, reziliența națională și rezistența vor constitui factori determinanți pentru modelarea politicii de apărare, în vederea asigurării funcționalității statului, protejării populației și contracarării eficiente a amenințărilor. În acest sens, de primă importanță va fi integrarea în eforturile naționale a acțiunilor de dezvoltare a rezilienței și continuității guvernării, de consolidare a infrastructurii critice, de protejare și implicare a populației în activitățile de organizare a apărării, precum și de integrare în parteneriate externe.

20.3. Dezvoltarea Forțelor Armate (Armatei Naționale). Succesul procesului de dezvoltare a Armatei Naționale, componenta principală a Forțelor Armate, reprezintă un factor esențial care influențează politica de apărare, întrucât aceste forțe constituie nucleul capacității defensive a statului și principalul garant al securității și apărării

naționale. O forță armată modernizată, bine echipată și instruită asigură funcționalitatea mecanismelor defensive ale statului atât pe timp de pace, cât și în situații de criză sau pe timp de război. În acest sens, în perioada de aplicare a *Programului SNA*, factorul respectiv urmează să fie reflectat în primul rând prin ajustarea cadrului normativ național în domeniu, prin creșterea graduală a alocațiilor bugetare destinate apărării naționale, prin aprobarea și implementarea noii structuri de forțe, prin extinderea participării la misiuni și operații internaționale, precum și prin extinderea parteneriatelor și cooperării externe..

20.4. Eforturile Republicii Moldova în promovarea egalității de gen sunt tot mai vizibile și recunoscute pe plan internațional. În 2025, Republica Moldova ocupă locul 7 în *Clasamentul Mondial privind Egalitatea de Gen*, un rezultat care reflectă angajamentul național de a asigura șanse egale pentru femei și bărbați, atât în sectorul public, cât și în domeniul militar. Schimbarea de percepție față de femeile din sectorul de securitate și apărare este determinată de eforturile instituțiilor naționale în promovarea egalității de gen, prin aprobarea, începând cu 2018, a Programelor Naționale de Implementare a Rezoluției Consiliului de Securitate al ONU 1325 privind Femeile, Pacea și Securitatea. În prezent, în cadrul Ministerului Apărării, 22% din numărul total de militari prin contract sunt femei, dintre care 62% sunt ofițeri. Totodată, din numărul funcționarilor publici angajați în structura de apărare, 56,7% sunt femei. Din 2007, Ministerul Apărării a detașat 38 de femei în misiuni și operații internaționale, în calitate de observatori militari, pe continentul african (Republica Centrafricană, Sudanul de Sud, Coasta de Fildeș) și Georgia și ca parte a contingentelor de pacificatori în Regiunea Balcanilor de Vest (Kosovo) și Asia de Vest (Republica Libaneză).

20.5. Procesul de extindere a UE. În contextul intensificării proceselor de extindere a UE și deschiderii negocierilor de aderare cu noi candidați, inclusiv Republica Moldova, este de așteptat ca UE să acorde o atenție sporită stabilității și rezilienței statelor din Vecinătatea Estică, în special în contextul războiului din Ucraina și al competiției geopolitice cu Federația Rusă. Acest proces va avea implicații majore asupra securității europene, prin consolidarea frontierelor estice ale UE și extinderea zonelor de stabilitate, dar va aduce și provocări legate de coeziunea internă a Uniunii, capacitatea instituțională și gestionarea divergențelor dintre statele membre. Totodată, perspectiva de accedere a Republicii Moldova la UE până în 2030 impune măsuri de asigurare a apropierei și sincronizării treptate a sistemului național de apărare cu politicile și arhitectura de securitate și apărare europeană încă din perioada de pre-aderare.

20.6. Presiunile demografice. Populația mondială continuă să crească și să îmbătrânească, dar cu ritmuri diferite între regiuni. Migrația și extinderea clasei mijlocii la nivel global și regional vor influența direct echilibrele economice și sociale. În Republica Moldova, această tendință este reflectată printr-un proces accentuat de scădere a populației totale și, în special, a segmentului tânăr, apt pentru serviciul militar. În anii recentți se observă și o creștere constantă a îmbătrânirii demografice în Republica Moldova comparativ cu perioadele anterioare, atât în total (25,9% în 2025, comparativ cu 21,7% în anul 2020), cât și în structura pe sexe, cu un coeficient mai

mare în rândul femeilor (29,1%) față de bărbați (22,2%). Rata îmbătrânirii este legată de migrația netă negativă, scăderea natalității și creșterea speranței de viață a unor grupe ale populației. Acest lucru afectează capacitatea de regenerare a resurselor umane, eficacitatea și reziliența sistemului național de apărare.

20.7. Schimbările climatice. Efectele schimbărilor climatice devin tot mai evidente și mai extreme, afectând sistemul național de apărare ca un multiplicator de riscuri prin intensificarea dezastrelor naturale, a instabilității sociale și a migrației forțate. Forțele armate și cele destinate apărării naționale sunt tot mai frecvent implicate în gestionarea situațiilor de urgență, ceea ce crește presiunea asupra personalului, resurselor și bugetului apărării. Fenomenele climatice extreme afectează infrastructura militară, capacitatea operațională și nivelul de pregătire, impunând integrarea dimensiunii climatice în planificarea strategică, adaptarea conceptuală și modernizarea infrastructurii. Creșterea cererii de resurse va exercita presiuni suplimentare asupra mediului natural, iar eforturile de atenuare și adaptare la schimbările climatice vor mobiliza din ce în ce mai mult societățile, economiile și guvernele.

20.8. Tranziția energetică. Progresele tehnologice vor avea un impact enorm asupra activității economice și asupra sistemelor energetice viitoare. Diversificarea și dezvoltarea surselor de energie alternative vor asigura independența energetică, consolidând astfel autonomia strategică a sistemului național de apărare prin creșterea eficienței energetice a infrastructurii critice și prin dezvoltarea unor capacități mai sustenabile și autonome ale statului. Totodată, extinderea infrastructurii energetice moderne – rețele inteligente, parcuri eoliene, centrale fotovoltaice sau sisteme de stocare – creează noi obiective sensibile ce trebuie protejate. Astfel, tranziția energetică devine nu doar un proces economic și ecologic, ci și un factor strategic cu impact direct asupra planificării și funcționării sistemului național de apărare.

20.9. Reconfigurarea arhitecturii internaționale de securitate și competiția globală pentru putere. Procesul de transformare a ordinii internaționale va continua, ceea ce va afecta echilibrul de putere existent atât la nivel global, cât și regional. Acest aspect va duce la o desconsiderare continuă a principiilor pe care se baza vechea ordine mondială, cele mai afectate dintre acestea fiind suveranitatea și integritatea teritorială a statelor, respectarea normelor dreptului internațional, gestionarea colectivă a securității și respectarea drepturilor omului și a democrației. În acest context, la nivel regional (european) în perioada următoare, arhitectura de securitate europeană va continua să se afle într-un proces accelerat de schimbare, determinat de războiul din Ucraina și de consecințele sale asupra stabilității regionale. Este de așteptat ca NATO să își consolideze în continuare flancul estic și mecanismele de descurajare, în timp ce UE va intensifica eforturile pentru dezvoltarea unei dimensiuni autonome de apărare, complementare relației trans-atlantice. Totodată, relația dintre Europa și SUA va fi redefinită pe baza unei împărțiri mai echitabile a responsabilităților, dar și a necesității de a răspunde unitar la amenințările emergente.

20.10. Războiul din Ucraina. Războiul din Ucraina a generat o nouă abordare a securității în Europa, prin creșterea capabilităților de apărare ale fiecărui stat în parte, și a scos în evidență importanța apărării teritoriale în organizarea rezistenței naționale,

unde forțele de apărare teritorială au fost create și pregătite pe timp de pace ca un nou gen de armă al Forțelor Armate. Componentele rezistenței naționale sunt apărarea teritorială, mișcarea de rezistență și pregătirea cetățenilor Ucrainei pentru rezistența națională. Actualmente, apărarea teritorială este insuficient dezvoltată conceptual și reglementată prin legislația națională. Actualizarea acesteia la cerințele timpului, pentru Republica Moldova, este o necesitate. În aceste condiții, Republica Moldova își redefinește viziunea asupra apărării naționale, adoptând Strategia Națională de Apărare și Strategia Militară, prin care subliniază că fundamentul planificării apărării naționale devine sinergia între instituțiile statului, care fac parte din sistemul național de apărare, actorii societății civile și ceilalți participanți relevanți implicați în consolidarea rezilienței militare și, după caz, a rezistenței naționale. Această viziune integrată presupune dezvoltarea unei abordări multidimensionale a apărării, care să fundamenteze conceptual rezistența națională și să asigure coerența măsurilor adoptate la nivel operațional și strategic.

Sechelele războiului din Ucraina vor afecta, pentru o perioadă îndelungată, configurația de securitate nu numai a principalilor actori implicați (Ucraina și Federația Rusă), ci și a întregului continent european, chiar și după încheierea formală a conflictului. Identificarea unor soluții durabile de pace va constitui, în perioada următoare, una dintre cele mai mari provocări pentru agenda de securitate internațională, iar un eventual eșec în acest sens nu ar face decât să deschidă calea reizbucnirii războiului pe termen scurt sau mediu.

20.11. Creșterea cheltuielilor militare. Un factor important în modelarea politicii de apărare îl constituie creșterea exponențială a cheltuielilor militare la nivel global. Conform tendințelor recente, la sfârșitul anului 2024, cheltuielile militare totale au ajuns la 2.718 miliarde de dolari, marcând o creștere de 9,4% în termeni reali față de 2023. Aceasta reprezintă 2,5% din PIB-ul mondial. La nivel regional (Fig. 4), cheltuielile militare europene au crescut cu 17%, ajungând la 693 miliarde de dolari în 2024. Membrii NATO au cheltuit 1.506 miliarde de dolari, 18 din cei 32 de membri atingând obiectivul de 2% din PIB. Cele mai mari cheltuieli în domeniul apărării sunt realizate de SUA, care se situează pe primul loc, cu 997 miliarde de dolari, urmate de China (314 miliarde de dolari), Rusia (149 miliarde de dolari), Germania (108 miliarde de dolari) și India (84 miliarde de dolari).

Cheltuielile militare rusești au înregistrat o creștere de 38% în 2024, ajungând la 149 miliarde de dolari, echivalentul a 7,1% din PIB. Ucraina a fost al optulea cel mai mare cheltuitor la nivel global, cu o creștere de 2,9%, până la 64,7 miliarde de dolari, reprezentând 34% din PIB-ul său. Începând cu 2025, a fost propus un angajament politic la nivelul NATO privind majorarea alocărilor pentru bugetele de apărare până la 5% din PIB, până în 2035.

Figura 4: Cheltuielile de apărare planificate pentru apărare, ponderea cu procente din PIB.

Sursa: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/defence-numbers/>.

Nr.	Țara	Planificat	Anul țintă
-----	------	------------	------------

1.	Austria	2%	2032
2.	Belgia	2 %	2025
3.	Bulgaria	2,04%	2025
4.	Croația	3%	2030
5.	Cipru	1,73%	2025
6.	Cehia	3%	2030
7.	Danemarca	3+%	2026
8.	Estonia	5,40%	2029
9.	Finlanda	3%	2029
10.	Franța	3,50%	2030
11.	Germania	3,5%	2035
12.	Grecia	3,5%	2036
13.	Ungaria	2%	
14.	Italia	2%	2025
15.	Irlanda	0,5%	2034
16.	Letonia	4%	2026
17.	Lituania	5,5%	2026
18.	Luxemburg	2%	2030
19.	Malta	0,41%	2025
20.	Marea Britanie	2,5%	2027
21.	Țările de Jos	3,5%%	2032
22.	Norvegia	2,16%	2025
23.	Polonia	4,7%	2025
24.	Portugalia	1,5%	2025
25.	Romania	3,5%	2030
26.	Slovacia	2%	2025
27.	Slovenia	1,6%	2026
28.	Spania	2%	2025
29.	Suedia	2,6%	2028
30.	Turcia	1,8%	2025

20.12. Tendințe de descreșterea popularității (promovării) serviciului militar la nivel internațional. Pe plan global, profesionalizarea forțelor armate și accentul tot mai pronunțat pe tehnologiile avansate au diminuat atractivitatea serviciului militar obligatoriu în favoarea celui bazat pe voluntariat sau contract. Totodată, creșterea nivelului de trai în statele dezvoltate, precum și o perioadă îndelungată de stabilitate și siguranță au dus la o reducere semnificativă a bazei de recrutare pentru serviciul militar pe bază de contract, tinerii orientându-se tot mai mult către profesii mai puțin riscante. În Republica Moldova, acest fenomen este amplificat de factori demografici (scăderea numărului de tineri apti pentru serviciul militar), socio-economici (migrația și preferințele pentru profesii civile mai atractive din punct de vedere financiar), dar și de percepțiile culturale privind statutul militarului și nivelul de încredere în instituțiile de forță. De circa un deceniu, Republica Moldova se confruntă cu un fenomen ce poate fi calificat drept criză de încredere în instituțiile statului. După ce, în perioada 2016–2017, a atins cele mai scăzute cote din ultimele două decenii, încrederea cetățenilor în

instituțiile statului nu a mai revenit la nivelurile anterioare. Instituții precum Parlamentul, Consiliul Național de Securitate și Guvernul înregistrează aprecieri pozitive în limitele de 32%–34%. În intervalul 40%–45% al aprecierilor pozitive se regăsesc instituții precum Președinția, Ministerul Apărării și Ministerul Afacerilor Interne. Ministerul Apărării înregistrează cel mai ridicat nivel de încredere dintre instituțiile menționate, iar comparativ cu situația din 2024, nivelul rămâne stabil (Figura 5).

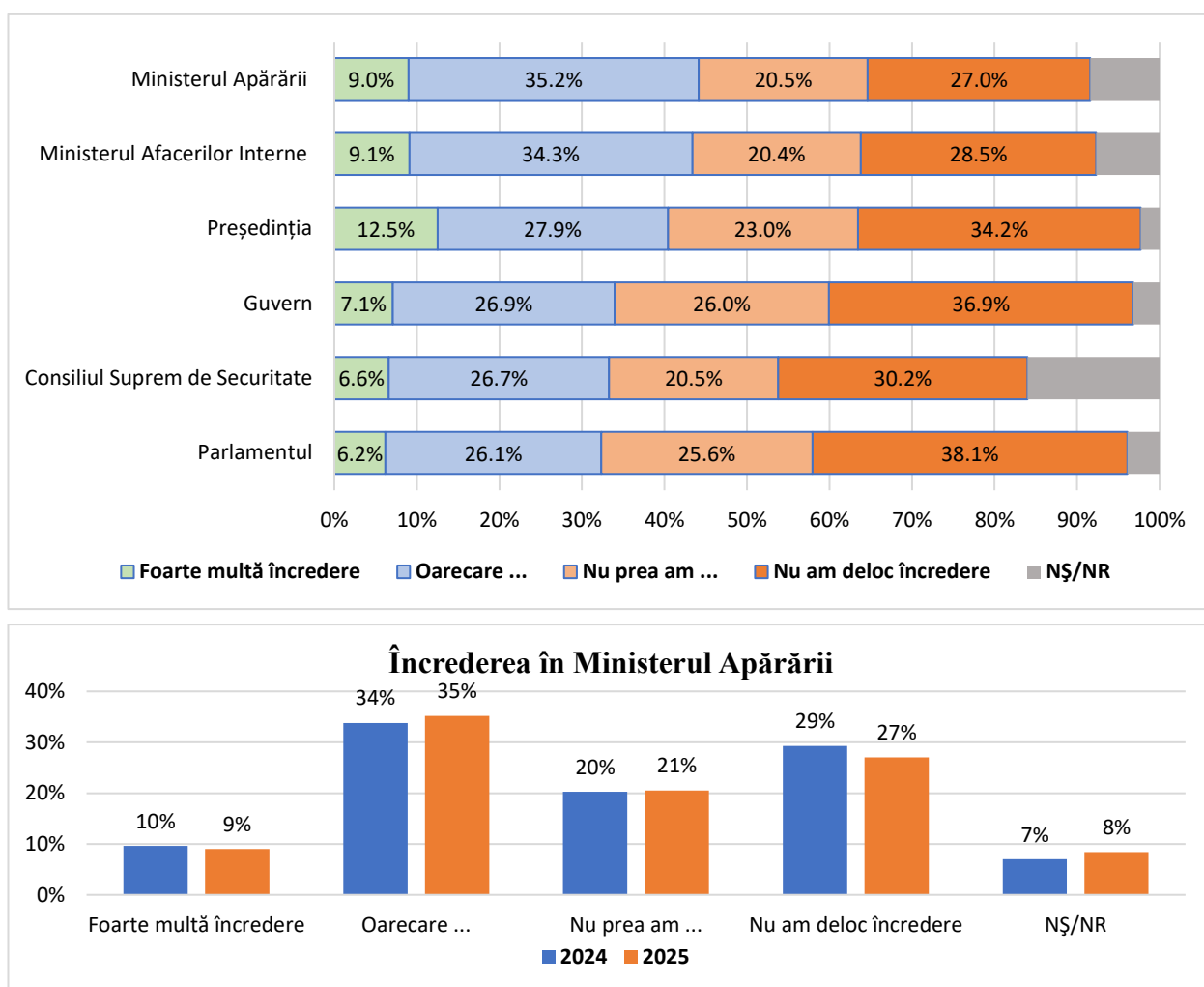

Figura 5: Nivelul de încredere al populației RM în unele din instituțiile statului

Sursa: Studiu sociologic realizat în anul 2025 pentru Ministerul Apărării cu suportul grupului de experți de la Agenția franceză IFESO (L'Institut Français d'Enseignement Stratégique et Opératif).

Totodată, în cadrul sistemului de securitate al țării persistă discrepanțe semnificative între instituții în ceea ce privește nivelul de încredere al cetățenilor, unele dintre acestea înregistrând un raport net pozitiv între încredere și neîncredere. Acest fapt indică o diferențiere clară în percepția publică asupra instituțiilor din sectorul de securitate.

Cel mai ridicat nivel de încredere este acordat pompierilor și serviciului SMURD, care beneficiază de peste 90% încredere și de o rată foarte redusă a neîncrederii, ceea ce generează o încredere netă de aproape 90%. Acest nivel

excepțional poate fi explicat prin caracterul apolitic, intervențional și orientat direct către protecția cetățeanului al acestor structuri.

Armata Națională ocupă următoarea poziție în clasamentul încrederii, cu peste 60% dintre cetățeni exprimându-și încrederea, în timp ce aproximativ 30% manifestă neîncredere. Diferența dintre cele două valori indică un capital de legitimitate relativ consolidat, dar inferior celui de care beneficiază structurile de intervenție în situații de urgență. În contextul deteriorării mediului regional de securitate, relevanța instituției a crescut, iar procesele de modernizare și cooperare internațională au contribuit suplimentar la consolidarea imaginii sale publice, chiar dacă aceasta nu atinge nivelul excepțional de încredere acordat serviciilor de urgență.

Un raport net pozitiv al încrederii se constată și în cazul Poliția de Frontieră (61,3% încredere și 33,7% neîncredere), Serviciul Vamal (53,2% față de 38,0%) și Serviciul de Informații și Securitate (49,7% față de 36,7% neîncredere). Deși aceste instituții mențin un sold pozitiv al încrederii, nivelurile mai moderate sugerează existența unor percepții publice mai nuanțate, posibil influențate de expunerea mediatică, de interacțiunea directă cu cetățenii sau de asocierea cu procese de control.

În ansamblu, datele evidențiază o tendință clară: instituțiile percepute ca fiind orientate direct către protecția imediată a cetățeanului se bucură de un nivel superior de încredere, în timp ce instituțiile cu atribuții de reglementare, control sau informații se confruntă cu un nivel mai echilibrat al raportului încredere–neîncredere (Figura 6).

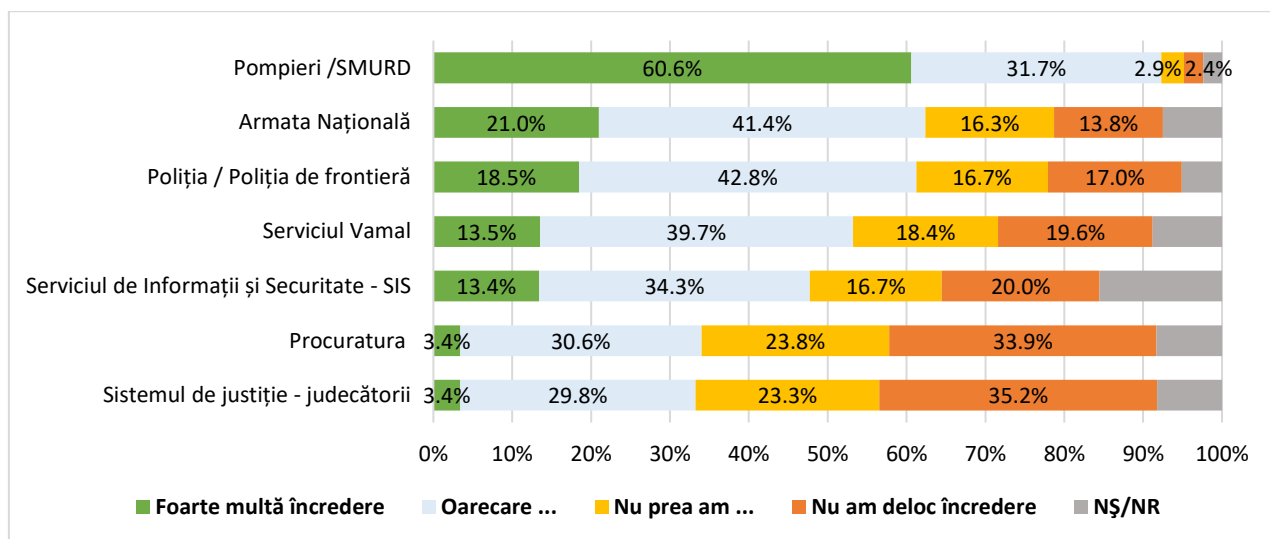

Figura 6: Nivelul de încredere în unele subdiviziuni ale instituțiilor de securitate și apărare

Sursa: Studiu sociologic realizat în anul 2025 pentru Ministerul Apărării cu suportul grupului de experți de la Agenția franceză IFESO (L'Institut Français d'Enseignement Stratégique et Opératif).

20.13. Progresul tehnologic. Evoluția tehnologiilor emergente și disruptive, inclusiv în domeniul militar, va accelera competiția globală pentru superioritate tehnologică și va remodela securitatea internațională. Se anticipează că dezvoltarea senzorilor avansați, a inteligenței artificiale, a automatizării și a capacităților cibernetice va transforma strategiile de apărare, capabilitățile operaționale și procesul decizional militar. Această dinamică va genera atât oportunități pentru consolidarea eficienței și preciziei acțiunilor militare, cât și riscuri sporite de escaladare și vulnerabilități, cu efecte încă imprevizibile asupra stabilității și securității

internaționale. De asemenea, accesul extins la informații și creșterea numărului de tehnologii cu dublă destinație vor spori capacitatea organizațiilor extremiste violente și a grupărilor de crimă organizată de a provoca daune.

21. Factorii analizați sunt în permanentă schimbare și exercită influențe diferite asupra politicii de apărare a Republicii Moldova, manifestându-se atât separat, cât și interconectate.

Secțiunea 3.

Aspecte specifice cu referire domeniul de intervenție al Programului SNA

22. Apărarea națională este asigurată prin efortul conjugat al acțiunilor politice, militare, economice, diplomatice, informaționale și sociale, iar măsurile adoptate în acest domeniu sunt obligatorii pentru autoritățile și instituțiile publice, pentru agenții economici, indiferent de forma de proprietate, precum și pentru cetățenii Republicii Moldova.

23. Implementarea *Programului SNA* implică o serie de particularități determinate de complexitatea domeniului apărării naționale, care, dincolo de dimensiunea militară, integrează și componente civile, economice și sociale. Aceste particularități impun un nivel înalt de coordonare și complementaritate interinstituțională, pentru a asigura coerența acțiunilor și utilizarea eficientă și durabilă a resurselor disponibile..

24. Caracterul transversal al SNA, ce implică participarea Guvernului și a autorităților subordonate acestuia, a Parlamentului, a Aparatului Președintelui, a structurilor coordonate de Președintele țării, precum și a autorităților și instituțiilor aflate sub control parlamentar, determină caracterul interinstituțional distinct al *Programului SNA*.

25. SNA este un document de politici elaborat de Guvern prin intermediul Ministerului Apărării și aprobat, cu avizul Președintelui, de Parlament - instituții care împreună conduc sistemul național de apărare și exercită rolul colectiv de supraveghere și control al implementării strategiei. Guvernul, prin Ministerul Apărării, coordonează eforturile de punere în aplicare a SNA, inclusiv în raport cu instituțiile care nu se află direct sub autoritatea sa. Pentru a asigura unitatea, coerență și complementaritatea acțiunilor la nivel național, toate instituțiile implicate în implementarea SNA trebuie să integreze prevederile *Programului SNA* în propriile documente de planificare, în partea care le vizează.

26. Sinergia și coordonarea acțiunilor instituțiilor implicate în *Program* vor permite implementarea primei etape a SNA, axată pe dezvoltarea și modernizarea capacităților de apărare, asigurarea funcționării eficiente a sistemului național de apărare și creșterea interoperabilității forțelor, precum și a cooperării interinstituționale în îndeplinirea sarcinilor. În perspectiva integrării Republicii Moldova în UE, se va asigura apropierea și sincronizarea treptată a sistemului național de apărare cu arhitectura de securitate și apărare europeană.

27. Program reprezintă prima iterație a procesului de implementare a SNA, a cărei perioadă de aplicare (2024–2034) reflectă faptul că dezvoltarea sistemului național de

apărare necesită timp și efort susținut. Rezultatele scontate în creșterea potențialului de apărare pot fi obținute doar prin menținerea continuității politicilor și proceselor determinate de SSN și SNA, prin voința politică pe termen lung, precum și prin mecanismele de implementare (programe, planuri, foi de parcurs), evitând limitarea planificării apărării la orizonturi scurte, dictate de ciclul bugetar anual sau de estimările Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM).

28. Succesul acestui proces depinde de stabilirea clară și consecventă a nivelului necesar de apărare („suficiența defensivă”), de implementarea programelor multianuale de achiziții militare, de formarea unui personal profesionist, de elaborarea strategiilor de apărare și militare adecvate și de consolidarea tuturor componentelor unei capacități militare complete. În acest sens, prevederile *Programului* privind dezvoltarea capabilităților Forțelor Armate vor fi implementate prin prevederile SM, a programului acesteia de implementare, precum și a PDCMTL.

29. Procesul de implementare a SNA va fi corelat și sincronizat cu planificarea apărării și cu planificarea strategică la nivel național. În Republica Moldova, planificarea apărării se desfășoară în cadrul sistemului de Planificare, Programare, Bugetare și Evaluare (PPBE), conform unui model deja consacrat la nivelul statelor europene și al SUA. În calitate de componentă esențială a politicii de apărare, planificarea apărării cuprinde ansamblul activităților și măsurilor destinate promovării intereselor naționale, definirii și atingerii obiectivelor în domeniul apărării, asigurării securității cetățenilor, apărării suveranității, integrității și unității teritoriale, precum și îndeplinirii responsabilităților în domeniul apărării și securității militare.

30. Pe măsură ce avansează dezvoltarea apărării și cresc caracteristicile critice ale războiului modern, componenta calitativă a resurselor umane și dimensiunea cantitativă fundamentală a capacității operaționale militare, reflectată prin efectivele forțelor armate și ale forțelor destinate apărării naționale, a devenit imperativă. Aceste dimensiuni sunt influențate de o serie de factori care au o pondere considerabilă asupra dezvoltării capacității operaționale de apărare, cum ar fi capacitatea economiei naționale, resursele disponibile, poziția geografică și alți factori relevanți. Astfel, *Programul SNA* pune accentul pe dezvoltarea capacităților militare întrunite, pe profesionalizarea forțelor, pe revigorarea și consolidarea capacităților de mobilizare economică și pe dezvoltarea unor capacități tehnologice de apărare proprii, cu sprijinul partenerilor de dezvoltare, în contextul asigurării unei apărări naționale eficiente și robuste. Un indicator cantitativ elocvent al potențialului de apărare și al evaluării productivității acestuia, utilizat de factorii de decizie și de organizații internaționale pentru publicul larg, este procentul din PIB alocat pentru apărare. Acesta permite o evaluare adecvată a puterii militare și nu afectează prevederile privind confidențialitatea datelor.

31. Modalitatea de implementare a Obiectivelor generale (OG) ale politicii de apărare va fi asigurată prin realizarea Obiectivelor specifice (OS), care, la rândul lor, vor fi puse în aplicare prin rațiunea intervențiilor stabilite de Direcțiile de acțiune (DA) din SNA. Fiecare OS poate contribui, direct sau indirect, simultan sau consecutiv, la

îndeplinirea unuia sau mai multor OG, iar fiecare DA poate sprijini, în mod similar, realizarea mai multor OS.

32. Partea operațională a *Programului* se va baza pe OS și DA din SNA, amalgamate și detaliate în 25 de OS pe termen mediu, însoțite de activități, măsuri și reforme necesare pentru realizarea acestora (Fig. 7). Partea operațională a Programului poate fi actualizată o dată la trei ani sau ori de câte ori va fi necesar, în cazul unor schimbări esențiale ale direcțiilor de dezvoltare a apărării naționale și ale nivelului de finanțare prevăzut pentru realizarea OS.

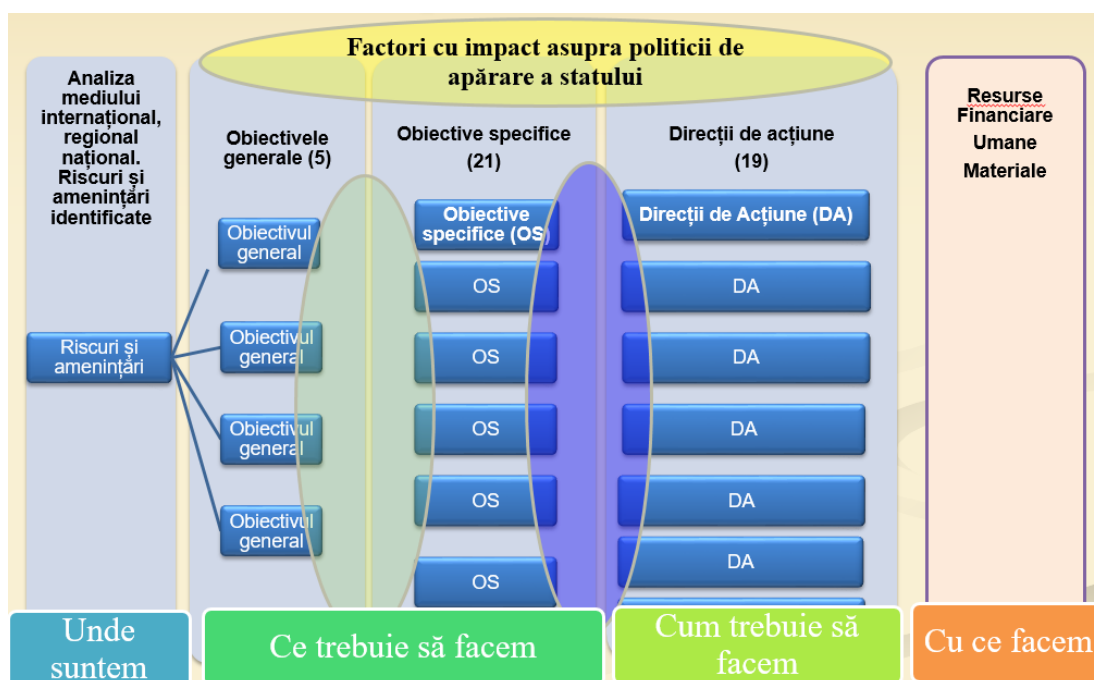

Figura.7: Mecanismul de implementare a SNA. Interdependența compartimentelor din Strategia națională de apărare și Programul de implementare a Strategiei naționale de apărare

33. DA reprezintă liniile de efort naționale care asigură unitatea de acțiune și coerența comenzii în realizarea obiectivelor specifice. Acestea se concretizează prin transformări conceptuale, dezvoltare instituțională, îmbunătățirea cooperării interinstituționale, consolidarea capacităților și capabilităților necesare sistemului național de apărare, precum și prin eliminarea ambiguităților generate de lacunele cadrului normativ în domeniu..

Capitolul III.

OBIECTIVELE GENERALE

34. Implementarea *Programului* se bazează pe viziunea strategică pentru domeniul apărării naționale din cadrul SNA, care prevede *dezvoltarea unui sistem național de apărare robust și modern, cu o resursă umană profesionalizată și capabilități adecvate provocărilor de securitate actuale, capabil să asigure prevenirea, descurajarea și respingerea agresiunii la adresa suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și la adresa democrației*

constituționale. Pentru realizarea acestei viziuni, *Programul* trasează pentru perioada 2026-2030 următoarele OG ale politicii de apărare:

34.1. (OG 1) Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare, va viza eforturi ce se vor concentra, în primul rând, asupra componentei de bază a Forțelor Armate, care la rândul lor reprezintă nucleul sistemului național de apărare. Finalitatea urmărită în acest sens este asigurarea suficienței defensive a statului, inclusiv prin abordarea unitară și coordonată a implementării *Programului SNA*. Politica de apărare și prioritățile naționale vor fi adaptate în funcție de evaluarea continuă a amenințărilor și riscurilor la adresa securității militare și a apărării naționale, inclusiv a celor de natură hibridă. În acest context, se vor consolida capacitățile naționale de anticipare, prevenire și contracarare a acestora, prin intensificarea eforturilor de generare și pregătire a forțelor armate pentru executarea misiunilor atribuite. Pe durata aplicării *Programului*, accentul principal va fi pus pe modernizarea echipamentelor și integrarea tehnologiilor avansate — precum sistemele și vehiculele fără pilot, sistemele de apărare aeriană, protecția cibernetică, echipamentele de comunicații și sistemele de comandă și control — care vor asigura baza tehnologică modernă a Forțelor Armate pentru acțiunile ulterioare de transformare. De asemenea, se va asigura funcționarea mecanismului de mobilizare și evidență a resurselor de apărare și se va pune în aplicare conceptul de rezistență națională. Procesul de planificare, alocare și utilizare a resurselor destinate apărării va fi optimizat, în paralel cu responsabilizarea tuturor instituțiilor statului implicate, precum și a societății, cu privire la importanța dezvoltării și funcționalității sistemului național de apărare. Se va urmări perfecționarea sistemului de formare, instruire și învățământ militar, creșterea expertizei și competențelor personalului militar și civil, precum și crearea de programe educaționale pentru tineret în domeniul apărării și securității, pentru a construi o cultură de securitate și apărare pe termen mediu și lung. Totodată, sprijinul multilateral al partenerilor externi va juca un rol esențial în accelerarea acestor procese.

34.2. (OG 2) Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene va fi asigurată printr-un ansamblu de măsuri și acțiuni țintite spre pregătirea sistemului național de apărare pentru sincronizarea cu cel de la nivelul UE, precum și corelată cu avansarea procesului de aderare la nivel național. Aceasta va include atât intensificarea dialogului politic și a cooperării practice cu UE în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comună (PESC) și al Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC), cât și ajustarea cadrului legal și a proceselor de reformă a sistemului național de apărare printr-o abordare coordonată și interinstituțională. La realizarea acestui obiectiv, accentul va fi pus pe valorificarea formatelor de dialog la nivel înalt, inclusiv ca rezultat al încheierii Parteneriatului pentru Securitate și Apărare cu UE, implementarea proiectelor și programelor curente în cadrul instrumentului Facilitatea Europeană pentru Pace (European Peace Facility – EPF), precum și extinderea ariilor de cooperare cu instituțiile UE, prin implicarea Republicii Moldova în inițiativele relevante din domeniul apărării. Totodată, eforturi vor fi depuse pentru dezvoltarea și diversificarea programelor de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul securității și apărării, precum și pentru examinarea posibilităților de dezvoltare a parteneriatelor și cooperării în domeniul industriei de apărare. Acest obiectiv se va realiza prin implementarea

angajamentelor asumate în cadrul formatelor de cooperare (inițiative, proiecte) și de parteneriat cu NATO (ITPP, EDCB), precum și prin aprofundarea dialogului politic și a cooperării practice.

34.3. (OG 3) Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare urmăresc promovarea și consolidarea instrumentelor diplomației apărării, inclusiv pentru asigurarea interoperabilității forțelor sistemului național de apărare cu structurile și capacitățile de apărare ale partenerilor, contribuind astfel la creșterea securității naționale, regionale și internaționale. Această abordare presupune gestionarea sistemului național de apărare într-o manieră sistematică, transparentă și conformă standardelor înalte de calitate și management al performanței, prin respectarea principiilor buneii guvernante, a controlului civil democratic asupra structurilor de forță și a egalității de gen. În plus, vor fi consolidate mecanismele de cooperare civil-militară și cultura de securitate și apărare, precum și capacitățile instituționale și mecanismele de cooperare interinstituțională. Acest obiectiv va fi realizat în principal prin extinderea și eficientizarea programelor, planurilor, inițiativelor și acordurilor cu partenerii relevanți, în diverse formate de colaborare, urmărindu-se consolidarea mecanismelor de dialog, cooperare și asistență, precum și prin avansarea formatelor de dialog la nivel regional oferite Republicii Moldova de către organisme regionale (SEDM, RACVIAC). De asemenea, accentul va fi pus pe extinderea rețelei de parteneriate în domeniul apărării, esențial în acest sens fiind suportul și cooperarea în materie de echipamente și tehnologii militare, schimbul de informații și instruire, preluarea bunelor practici în coordonarea și cooperarea interinstituțională, precum și consolidarea comunicării strategice.

34.4. (OG 4) Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova, prin atingerea 1 % din PIB pentru apărarea națională până în 2030 va fi realizată printr-un angajament ferm de creștere treptată a finanțării pentru apărare. Această măsură va permite planificarea și implementarea coerentă a programelor de modernizare, planificarea pe termen mediu și lung a achizițiilor strategice multianuale în domeniul apărării, creșterea capacităților operaționale și de reacție, precum și dezvoltarea infrastructurii și a sistemelor de comandă și control. Asigurarea unui buget stabil, predictibil și transparent va spori credibilitatea strategică a Republicii Moldova prin consolidarea capacității de descurajare și apărare a statului, precum și va contribui la consolidarea încrederii partenerilor internaționali și crearea premiselor pentru integrarea eficientă în inițiativele regionale și europene de securitate și apărare. O prioritate constantă o va constitui perfecționarea sistemului de protecție socială a personalului structurilor de apărare, salarizarea adecvată, asigurând astfel atractivitatea serviciului militar și civil, stabilitatea și motivația resursei umane. Se va pune accent pe asigurarea securității, a integrității și a funcționalității eficiente a infrastructurii critice și a celei de apărare, esențiale pentru menținerea funcționării societății, prevenirea riscurilor majore și garantarea siguranței naționale și a bunăstării populației.

34.5. (OG 5) Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor de securitate regional și internațional și un partener de încredere. Consolidarea și sporirea potențialului de

furnizor de securitate va presupune dezvoltarea capacităților interne de intervenție operativă în misiuni și operații pentru a asigura securitatea națională și pentru a contribui la securitatea internațională sau regională, fie prin parteneriate, fie prin implicarea în misiuni internaționale de stabilizare, de menținere a păcii, gestionarea crizelor sau intervenții umanitare, care vor întări acest rol. Realizarea acestui obiectiv se va axa pe sporirea măsurilor de încredere și cooperare internațională, prin intensificarea și extinderea implicării Republicii Moldova în misiunile și operațiile internaționale destinate asigurării păcii și stabilității.

Capitolul IV.

OBIECTIVELE SPECIFICE

35. Pentru atingerea obiectivelor generale stabilite, *Programul* preia obiectivele specifice din SNA (OS SNA), care orientează eforturile asumate, și le operationalizează prin obiective specifice (OS) aferente Programului și Planului de acțiuni, după cum urmează:

35.1. Pentru OG 1 al politicii de apărare (OG SNA 26.1) - *Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare:*

(OS 1.1) Accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65%, comparativ cu anul 2024, până în 2030 (OS SNA 27.1);

(OS 1.2) Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5%, până în 2030 (OS SNA 27.2);

(OS 1.3) Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030 (OS SNA 27.3);

(OS 1.4) Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027 prin prisma consolidării capacităților de apărare complexă și de reziliență (OS SNA 27.4);

(OS 1.5) Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a acelor alocate în sprijin, operațional la cel puțin 70%, până în 2030 (OS SNA 27.6);

(OS 1.6) Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale, până în 2029 (OS SNA 27.8);

(OS 1.7) Dezvoltarea capabilităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % a componentelor de răspuns la amenințările cibernetice în capabilitățile de apărare întrunite, până în 2029 (OS SNA 27.9);

(OS 1.8) Sporirea eficienței cu cel puțin 50% a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările în adresa securității și apărării, inclusiv cu caracter hibrid, prin propulsarea capacităților predictive, de avertizarea integrată și de intervenție, până în 2029 (OS SNA 27.10);

(OS 1.9) Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50% și promovarea valorilor naționale, până în 2027 (OS SNA 27.11);

(OS 1.10) Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2029 (DA SNA 29.19);

Rațiunea intervenției: Pentru asigurarea unei apărări naționale eficiente și robuste, în conformitate cu viziunea strategică a SNA, este imperativă dezvoltarea, modernizarea și menținerea funcționalității capacităților militare întrunitate ale Forțelor Armate, ca nucleu al sistemului național de apărare. În vederea realizării (OS 1.1) și (OS 1.2), se impune revizuirea structurii Forțelor Armate, în special a componentei principale a acestora – Armatei Naționale, pentru a asigura funcționalitatea, eficiența și capacitatea operațională maximă, atât pe timp de pace, cât și în situații de criză sau în caz de război. Totodată, sunt necesare măsuri suplimentare pentru eficientizarea sistemului național de planificare a apărării.

În vederea integrării dimensiunii militare în cadrul efortului național de consolidare a apărării, se impun măsuri pentru revigorarea sistemului național de mobilizare, inclusiv a economiei, a populației și a teritoriului (OS 1.3), precum și pentru dezvoltarea și implementarea integrată a conceptului de rezistență armată în situații de criză și în caz de război (OS 1.4). Lecțiile învățate din agresiunea militară rusă împotriva Ucrainei evidențiază necesitatea dezvoltării capacității de supraveghere și control militar al spațiului aerian (OS 1.5), corelată cu consolidarea capacităților naționale de avertizare timpurie, în conformitate cu (OS 1.8). De asemenea, este indispensabilă consolidarea și adaptarea sistemului de educație și instruire pe baza lecțiilor învățate din conflictul din Ucraina și în concordanță cu cerințele războiului modern.

Pentru contracararea amenințărilor hibride la care Republica Moldova este expusă în mod constant, este necesară dezvoltarea continuă și integrarea, în cadrul efortului național, a capacităților informaționale și cibernetice ale instituțiilor sistemului național de apărare (OS 1.7). Totodată, consolidarea capacităților și protecția infrastructurii critice, inclusiv pentru asigurarea continuității serviciilor medicale în situații de criză (OS 1.10), vor contribui la sporirea rezilienței statului și la consolidarea profilului său de partener responsabil și predictibil pe plan internațional.

35.2. Pentru OG2 al politicii de apărare (OG SNA 26.2) - *Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a UE:*

(OS 2.1) Ajustarea și armonizarea cadrului normativ și conform viziunii actualizare de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, până în 2027 (OS SNA 27.7);

(OS 2.2) Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediu academic și OSC relevante, până în 2030 (OS SNA 27.11);

(OS 2.3) Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare, până în 2027 (OS SNA 27.14);

(OS 2.4) Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO, până în 2029 (OS SNA 27.17);

Rațiunea intervenției: Integrarea Republicii Moldova în UE constituie un obiectiv strategic asumat la nivel național, la realizarea căruia participă ansamblul instituțiilor și actorilor relevanți. În acest context, pentru alinierea la standardele și exigențele UE, sistemul național de apărare necesită consolidarea unui cadru normativ unitar și coerent, capabil să asigure procese și mecanisme eficiente, transparente și interoperabile, precum și să ofere instituțiilor responsabile instrumentele adecvate pentru gestionarea, sub control democratic și civil, a provocărilor cu caracter sistemic. Această direcție de acțiune este esențială pentru realizarea (OS 2.1).

Totodată, integrarea progresivă în arhitectura europeană de securitate și apărare presupune intensificarea dialogului politic și aprofundarea cooperării practice cu UE în domeniul Politicii Externe și de Securitate Comune (PESC) și al Politicii de Securitate și Apărare Comune (PSAC). Consolidarea acestor dimensiuni va facilita racordarea instituțiilor din domeniul apărării la mecanismele și practicile europene înaintea aderării formale a Republicii Moldova la UE. În vederea atingerii acestui obiectiv, statul trebuie să asigure implementarea consecventă a angajamentelor asumate și valorificarea integrală a oportunităților oferite de procesul de integrare europeană, inclusiv prin utilizarea instrumentelor și inițiativelor UE în domeniul securității și apărării, precum Instrumentul European pentru Pace (EPF), Cooperarea Structurată Permanentă (PESCO) și mecanismele de cooperare cu Agenția Europeană de Apărare (EDA), precum și prin dezvoltarea parteneriatelor relevante în cadrul organizațiilor internaționale din domeniu (OS 2.4).

În același timp, aderarea graduală la mecanismele UE impune crearea și dezvoltarea unei baze industriale, tehnologice și de cercetare capabile să susțină necesitățile sistemului național de apărare (OS 2.2). În contextul transformărilor accelerate generate de revoluția tehnologică în domeniul militar — evidențiată pregnant de inovațiile utilizate pe câmpul de luptă din Ucraina — devine imperativă explorarea și dezvoltarea unor formate sustenabile de cooperare industrială, academică și de cercetare în sprijinul consolidării capacităților naționale de apărare (OS 2.3).

35.3. Pentru OG 3 al politicii de apărare (OG SNA 26.3) - *Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și*

a relațiilor de cooperare și parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare:

(OS 3.1) Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60%, până în 2028 (OS SNA 27.15);

(OS 3.2) Dezvoltarea și întărirea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10% anual, până în 2030 (OS SNA 27.16);

(OS 3.3) Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate la cel puțin 60% și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu parteneri, până în 2029 (OS SNA 27.18);

(OS 3.4) Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării femeilor în sectorul de securitate și apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție 90%, până în 2030 (OS SNA 27.20);

Rațiunea intervenției: Cooperarea bilaterală și multilaterală în domeniul apărării constituie unul dintre instrumentele fundamentale ale politicii de apărare a Republicii Moldova. Formatele și platformele de cooperare dezvoltate în domeniul apărării naționale sunt esențiale pentru dezvoltarea capabilităților critice și consolidarea sistemului național de apărare, în special în contextul de securitate generat de războiul din Ucraina. În acest cadru, consolidarea interoperabilității și perfecționarea mecanismelor de cooperare cu partenerii externi, prin instrumente diplomatice și prin acțiuni concertate ale instituțiilor cu responsabilități în domeniul apărării, reprezintă o prioritate strategică (OS 3.3). De asemenea, sunt prevăzute măsuri pentru creșterea interoperabilității forțelor și instituțiilor din sistemul național de apărare cu partenerii externi (OS 3.1).

Realizarea acestor obiective presupune inițierea unor demersuri proactive de identificare și valorificare a unor noi formate și instrumente de cooperare internațională, inclusiv în domenii conexe apărării naționale, precum digitalizarea și comunicarea strategică (OS 3.2). În paralel, dezvoltarea unei culturi consolidate de securitate și apărare, întărirea capacităților instituționale în materie de supraveghere, responsabilitate și prevenire a corupției, precum și asigurarea controlului democratic civil asupra sistemului național de apărare vor contribui la sporirea transparenței și eficienței în gestionarea resurselor destinate apărării (OS 3.4), consolidând totodată încrederea publică internă și credibilitatea externă a statului.

35.4. Pentru OG 4 al politicii de apărare (OG SNA 26.4) - *Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea a 1% din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030:*

(OS 4.1) Realizarea angajamentelor internaționale, prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,75 % din PIB în 2026, urmând creșterea treptată până la ~0,95 % în 2029 (OS SNA 27.21);

(OS 4.2) Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare, până în 2029 (OS SNA 27.5)

(OS 4.3) Stabilirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice, până în 2027 (DA SNA 29.13)

(OS 4.4) Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare, până în 2029 (OS SNA 27.12);

(OS 4.5) Modernizarea, protecția și prezervarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității, pe baza unei abordări unice din partea instituțiilor statului, până în 2029 (OS SNA 27.13);

Rațiunea intervenției: Subfinanțarea sistemului național de apărare pe parcursul mai multor decenii, determinată de factori politici, economico-financiar și sociali, a afectat semnificativ capacitatea de apărare a Republicii Moldova și, implicit, credibilitatea strategică a demersurilor de contracarare a principalelor provocări de securitate. Evoluțiile din mediul regional — marcate de războiul din Ucraina, de continuarea staționării ilegale a trupelor ruse în regiunea transnistreană și de acțiunile de război hibrid desfășurate de Federația Rusă — au evidențiat necesitatea majorării graduale a bugetului destinat apărării. Acest angajament, consacrat în SSN și SNA, prevede pentru prima dată în istoria recentă a Republicii Moldova creșterea etapizată a alocărilor bugetare pentru apărare până la nivelul de 1% din PIB către anul 2030 (OS 4.1). Sustenabilitatea și credibilitatea acestui efort financiar major trebuie asigurate prin accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capacităților militare ale Forțelor Armate, inclusiv prin perfecționarea sistemului de achiziții strategice în domeniul apărării (OS 4.3), astfel încât acestea să corespundă standardelor actuale de interoperabilitate și eficiență operațională.

În paralel, consolidarea capacităților instituționale (financiare, umane și materiale) ale sistemului național de apărare va crea premisele unei planificări strategice coerente și ale utilizării eficiente a resurselor, contribuind la sporirea capacității de reacție și la întărirea securității naționale pe termen lung (OS 4.2). Aceste demersuri trebuie susținute prin creșterea atractivității serviciului militar, special și civil în cadrul instituțiilor din sistem (OS 4.4).

Totodată, în contextul acțiunilor de contracarare a influențelor maligne externe, se impune alinierea instituțiilor sistemului național de apărare la obiectivele de consolidare a rezilienței naționale, în consonanță cu o viziune europeană integratoare. Aceasta presupune asigurarea rezilienței infrastructurii critice, modernizarea infrastructurii de apărare și a celei militare, precum și a infrastructurii cu dublă utilizare civil-militară, inclusiv consolidarea rezilienței sectorului energetic (OS 4.5)

35.5. Pentru OG 5 al politicii de apărare (OG SNA 26.5) – *Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor regional și internațional de securitate și ca partener de încredere:*

(OS 5.1) Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și operații internaționale a unui contingent al Republicii Moldova de până la nivel batalion, până în 2030 (DA SNA 29.18);

(OS 5.2) Menținerea nivelului de participare în misiuni și operații internaționale la 2-3 contingente militare de nivel pluton/companie și 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20% - femei), până în 2030 (OS SNA 27.19);

Rațiunea intervenției: Participarea Republicii Moldova cu forțe și expertiză la eforturile internaționale de asigurare și menținere a păcii reprezintă o expresie a angajamentului său ferm față de promovarea valorilor păcii, stabilității și securității, atât la nivel național, cât și internațional.

În contextul transformărilor geopolitice accelerate și al multiplicării provocărilor complexe de securitate, se impune consolidarea rolului și a credibilității Republicii Moldova pe plan regional și internațional, prin afirmarea unei contribuții active și responsabile la menținerea păcii și stabilității.

În acest sens, menținerea și extinderea participării la misiuni și operații internaționale (OS 5.1, OS 5.2) constituie o prioritate strategică, contribuind la acumularea experienței operaționale, la creșterea interoperabilității instituțiilor naționale de apărare și la consolidarea profilului internațional al statului.

36. Fiecare OS stabilit va contribui, în măsuri diferite, la realizarea mai multor OG simultan. Instituțiile responsabile vor detalia modalitatea de realizare a acestora în propriile programe și planuri de activitate, în conformitate cu orientările prevăzute în partea operațională a prezentului *Program*. OS și acțiunile din partea operațională a prezentului *Program*, care vizează dezvoltarea Forțelor Armate, se vor detalia în programul de implementare al SM și, subsecvent, PDCMTL.

Capitolul V.

IMPACT

37. Implementarea *Programului SNA* urmărește să genereze un impact modernizator asupra tuturor domeniilor și sectoarelor de intervenție relevante pentru funcționarea și dezvoltarea sistemului național de apărare, contribuind astfel la realizarea eficientă a SNA prin atingerea indicatorilor stabiliți. Efectele acestui impact se vor resimți direct la nivelul **statului, al societății și al cetățenilor**, prin consolidarea instituțiilor responsabile, creșterea rezilienței naționale și asigurarea dreptului fundamental de apărare a Patriei.

38. Impactul urmărit se fundamentează pe legătura esențială dintre pace, stabilitate și prosperitatea durabilă a țării, evidențiind că securitatea constituie un bun comun ce implică atât beneficii, cât și responsabilități colective. În contextul actual internațional, având în vedere valorile și interesele naționale, precum și amenințările și riscurile potențiale la adresa apărării naționale, dezvoltarea și menținerea unui sistem național de apărare solid reprezintă o condiție indispensabilă pentru protejarea cetățenilor și

susținerea progresului Republicii Moldova. În acest sens, ***conducerea sistemului național de apărare conștientizează necesitatea unui efort comun al tuturor instituțiilor statului cu atribuții în domeniul apărării naționale pentru apărarea țării.***

39. Prin caracterul său multidimensional, *Programul SNA* va produce efecte nu doar în plan militar, ci și pe dimensiuni politice, economice sociale și informaționale, ce se vor reflecta, în principal, după cum urmează:

45.1 Militar (operațional). Realizarea *Programului* va conduce la creșterea capacităților operaționale ale forțelor destinate apărării naționale prin modernizarea echipamentelor, îmbunătățirea infrastructurii și perfecționarea instruirii personalului, în conformitate cu standardele occidentale. Acțiunile planificate vor viza și adaptarea doctrinelor, optimizarea organizării și întărirea mecanismelor de conducere și planificare, asigurând o reacție rapidă și coordonată la orice tip de criză. Totodată, prevederile SNA și implementarea *Programului* vor constitui punctele de pornire pentru procesele de ajustare a structurii de forțe a Forțelor Armate, pentru creșterea interoperabilității dintre componentele destinate apărării naționale și pentru integrarea într-un sistem unitar și coordonat a autorităților naționale de toate nivelurile, precum și a populației, în vederea asigurării eforturilor de respingere a unei eventuale agresiuni armate.

45.2 Politic (instituțional). Pe dimensiunea interinstituțională, impactul urmărit de acest *Program* se va manifesta prin consolidarea caracterului comprehensiv al domeniului apărării naționale. În acest sens, pentru asigurarea complementarității și coerenței acțiunilor componentelor sistemului național de apărare, *Programul* pune accentul pe necesitatea consolidării nivelului de interoperabilitate și cooperare interinstituțională. Aceasta se va traduce prin îmbunătățirea schimbului de informații și consultanță, creșterea numărului de exerciții și simulări comune, elaborarea planurilor comune de reacție la situații de criză, asigurarea interoperabilității/sincronizării bazelor de date instituționale, adoptarea deciziilor comune în domeniul achizițiilor și coordonarea politicilor de comunicare și informare. Totodată, realizarea *Programului SNA* va produce efecte majore în eficientizarea sistemului național de pregătire de mobilizare și în mobilizarea economiei naționale, a Forțelor Armate, a autorităților și instituțiilor publice, a agenților economici, a populației și a teritoriului. Toate aceste procese vor fi strâns interconectate cu dezvoltarea și implementarea conceptelor de reziliență națională și de rezistență armată

45.3 Politic (extern). Prin implementarea SNA și realizarea *Programului*, Republica Moldova își va consolida rețeaua de parteneriate strategice și va participa activ la misiuni internaționale, exerciții multinaționale și inițiative regionale de securitate. *Programul SNA* va îngloba obligațiile, cerințele și recomandările rezultate din angajamentele internaționale ale Republicii Moldova (ONU, UE, NATO, OSCE, SEDM etc.), respectând principiile de consecvență și transparență, precum și mecanismele și procedurile specifice internaționale de consultare, planificare și decizie, dar și tratatele internaționale și parteneriatele strategice bilaterale și multilaterale, conferind astfel credibilitate internațională eforturilor Republicii

Moldova de asigurare a apărării naționale. Acest obiectiv se va consolida prin integrarea pleneră a Republicii Moldova în arhitectura de securitate și apărare a UE.

Apropierea graduală de această arhitectură, realizată prin mecanismele de cooperare în domeniul apărării și securității cu UE, va contribui la consolidarea capacității de apărare și la o coordonare mai bună a politicilor naționale. Planificarea și dezvoltarea capacităților vor permite o utilizare mai eficientă a resurselor și vor aborda eventualele deficiențe printr-o abordare flexibilă, care să permită dezvoltarea potențialului militar conform nevoilor naționale și riscurilor emergente

Recentul document strategic al Comisiei Europene, Carta Albă a UE (*White Paper for European Defence – Readiness 2030*), precum și inițiativa SAFE („Acțiunea de Securitate pentru Europa” / „Security Action for Europe”), eligibilă pentru Republica Moldova în calitate de stat candidat UE și semnatar al Parteneriatului de Securitate și Apărare cu UE, vor accelera investițiile în apărare, vor spori capacitățile prin achiziții comune, vor aborda lacunele în materie de capacități și vor consolida baza tehnologică și industrială europeană în domeniul apărării (EDTIB). Capacitățile și procedurile eficiente de achiziții în domeniul apărării sunt esențiale pentru asigurarea pregătirii, eficacității și capacității de reacție a sistemului național de apărare

45.4 Economic. Impactul *Programului SNA* se va reflecta prin consolidarea sustenabilității financiare a domeniului apărării naționale, prin creșterea treptată a bugetului destinat apărării până la 1% din PIB. De asemenea, implementarea Programului va influența utilizarea responsabilă, eficientă și coordonată a resurselor publice alocate acestui domeniu. Prin dezvoltarea și modernizarea capacităților militare, precum și prin investiții în infrastructura critică cu dublă utilizare, *Programul* va stimula economia națională, inclusiv sectoare precum industria (inclusiv de apărare) și cercetarea, integrându-le în lanțurile europene de producție și aprovizionare și generând noi locuri de muncă și oportunități de inovare tehnologică. Totodată, menținerea echilibrului între nevoile de securitate și apărare și stabilitatea macroeconomică va contribui la creșterea credibilității externe a Republicii Moldova și la consolidarea încrederii mediului de afaceri

45.5 Social. Pe dimensiunea socială, impactul *Programului SNA* se va manifesta prin consolidarea culturii de securitate la nivelul societății și prin creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile statului cu responsabilități în domeniul apărării naționale. Printr-un efort interinstituțional coordonat, care va implica autorități centrale, administrația publică locală, mediul educațional și societatea civilă, vor fi promovate valori democratice și de bună guvernare, favorizând implicarea activă a cetățenilor în sprijinul apărării naționale. În același timp, *Programul* va urmări asigurarea transparenței, incluziunii sociale și promovarea egalității de gen în cadrul instituțiilor din sistemul apărării naționale. Un efect scontat al acțiunilor *Programului* se va materializa prin protejarea democrației constituționale, asigurarea securității populației și a resurselor naționale, menținerea păcii și stabilității, precum și crearea unui mediu sigur pentru toți cetățenii.

45.6 Informațional. Pe această dimensiune, impactul *Programului* se va concretiza prin dezvoltarea unor mecanisme integrate de comunicare strategică și gestionare a informațiilor, care vor susține eforturile autorităților statului de consolidare a sistemului național de apărare. Acest demers se va materializa prin îmbunătățirea coordonării interinstituționale pentru prevenirea, detectarea și contracararea campaniilor de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine împotriva sistemului național de apărare, a instituțiilor componente ale acestuia, precum și a politicilor publice ce vizează apărarea națională. În același timp, realizarea *Programului* va contribui la crearea unui cadru favorabil pentru promovarea culturii de securitate și la consolidarea capacităților societății de a rezista presiunilor informaționale externe și interne. Totodată, efectele *Programului* includ desfășurarea campaniilor de popularizare a serviciului militar sau civil în cadrul instituțiilor și autorităților statului responsabile de apărarea națională.

40. În plan național, *Programul SNA* va asigura o conexiune logică și coerentă între documentele de politici și de planificare a apărării, facilitând realizarea obiectivelor politicii de apărare într-un mod coordonat și eficient. *Programul* va permite statului să-și organizeze resursele eficient și să atingă obiective strategice clare, sporind eficiența instituțiilor și credibilitatea națională. ***Efectele pe termen mediu și lung, rezultate din implementarea SNA, vor depinde în primul rând de alocările bugetare pentru domeniul apărării și de suportul partenerilor externi.***

Pentru cetățeni, *Programul* va oferi servicii mai sigure și predictibile, protecție socială și oportunități de participare activă la viața publică. Grupurile vulnerabile vor beneficia de măsuri specifice de incluziune și protecție, reducând riscurile sociale și economice și asigurând acces echitabil la resurse și oportunități, consolidând astfel coeziunea și stabilitatea societății.

Succesul *Programului* se va reflecta în capacitatea sa de a transforma viziunea strategică în acțiuni concrete și rezultate măsurabile. Acesta va asigura coordonarea și coerența instituțională, va optimiza utilizarea resurselor financiare, umane și materiale și va stabili mecanisme clare de monitorizare și responsabilitate. Prin implementarea sa, se va consolida încrederea cetățenilor și a partenerilor externi, se vor proteja grupurile vulnerabile și se va promova bunăstarea și securitatea națională. Totodată, documentul oferă flexibilitate și reziliență, permițând adaptarea la schimbările contextului intern și internațional și asigurând relevanța și eficiența politicilor publice.

Capitolul VI. INDICATORI DE MONITOTIZARE

41. Impactul scontat va fi urmărit conform următorilor indicatori de monitorizare:

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
OG 1 Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare						
1.	OS. 1.1. Accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65%, comparativ cu anul 2024, până în 2030	Nivelul de încredere în Ministerul Apărării a Republicii Moldova atins	Locul 6 ¹ în topul încrederii în instituții Nivelul de încredere 26,5%	Locul 5 Nivelul de încredere 35% (2026) 40% (2027) 45% (2028)	Nivelul de încredere 55% Avansarea la capitolul încredere cu 2 poziții și poziționarea în top 3 instituții cu cel mai mare nivel de încredere, conform Barometrului Opiniei Publice (BOP) a societății/populației	Barometrul Opiniei Publice https://ipp.md/2024-10/barometrul-opinii-publice-2024/
		Avansarea Republicii Moldova în clasamentul puterii militare la nivel global obținută și menținută	Locul 144 din 145	Locul 134	Cel puțin locul 134 din 145 Ridicat cu cel puțin 10 nivele	Global Military Power Index (https://www.globalfirepower.com/countries-listing.php)
2.	OS 1.2. Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5%, până în 2030	Procentul de creștere a nivelului capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite	-	5%	25%	Planul de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung, aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 422-X/2025

¹ conform datelor Barometrului Opiniei Publice pentru septembrie-octombrie 2024, 6,5% din respondenți au răspuns că au mare încredere în AN și 3,6% - foarte mare încredere. Astfel, AN s-a clasat pe locul 6 în topul încrederii în instituții.

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
		Gradul de realizare a țințelor de capabilități prioritare supraveghere și apărare aeriană; informații, supraveghere, detectare, identificare și localizare a țințelor și cercetare (ISTAR); de mobilitate; sprijin cu foc; forțe pentru operații speciale (FOS); comandă, control, comunicații și computere (C4), apărare cibernetică; război electronic, protecția forței; sustenabilitate; instruire, prevăzute în Strategia Militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035.	-	80%	100%	HG nr. 653/2025 cu privire la aprobarea Strategiei militare a republicii Moldova pentru anii 2025-2035
3.	OS 1.3. Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030	Gradul de dezvoltare și operaționalizare a bazelor de date centralizate, digitalizate pentru gestionarea rezerviștilor și a resurselor de mobilizare %	Modulul de evidență a resurselor umane dezvoltat 10%	Modulul de evidență a resurselor umane dezvoltat și operaționalizat 90% Modul de evidență a resurselor tehnico-materiale operaționalizat 10%	Sistemul informațional automatizat "Registrul de stat al resurselor de apărare" operaționalizat 100%	MA
		Gradul de funcționalitate și eficiență al Planului de mobilizare a economiei naționale, reflectat prin nivelul de pregătire și capacitatea de răspuns economic în situații de mobilizare	Pct. 29.2 din SNA	Subdiviziunea specializată cu atribuții în domeniul mobilizării economiei naționale în cadrul MDED instituită și funcțională	Gradul de funcționalitate și realizare a măsurilor prevăzute în Planul de mobilizare a economiei, 50%	MDED
4.	OS 1.4. Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027 prin prisma consolidării capacităților de apărare complexă și de reziliență	Nivelul de consolidare a rezilienței naționale, reflectat prin capacitatea instituțiilor de a preveni, răspunde și se adapta la crize, în baza conceptului de rezistență aprobat, ca pilon integrator al apărării naționale complexe și al rezilienței naționale.	0	Conceptul elaborat și aprobat	Planurile naționale de apărare ajustate conform prevederilor conceptului național de rezistență	MA
		Creșterea capacității naționale de rezistență prin instituționalizarea procesului de organizare și planificare.	0	2 exerciții anual	Procesul de organizare și planificare a rezistenței naționale pus în aplicare	MA
5.	OS 1.5. Organizarea unui sistem coerent de apărare	Structura de radiolocație înzestrată cu mijloace tehnice de detectare,	-	55%	70%	MA

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
	aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a acelor alocate în sprijin, operațional la cel puțin 70%, până în 2030	completată cu personal și operaționalizată, %				
		Gradul de dezvoltare a infrastructurii militare destinată procesului de instruire, pentru protecție a forței, de sustenabilitate și IT, %	-	55%	70%	MA
6.	OS 1.6. Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale, până în 2029	Stadiul cadrului departamental revizuit și aprobat, pus în aplicare	-	Metodologia de planificare a apărării revizuită, aprobată	Metodologia de planificare a apărării pusă în aplicare	MA
		Pondere personalului implicat în gestionarea PPBES care a finalizat programe de instruire specifice proceselor de planificare	50%	70%	100%	MA
7.	OS 1.7. Dezvoltarea capacităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % a componentelor de răspuns la amenințările cibernetică în capacitățile de apărare întrunite, până în 2029	Numărul exercițiilor în domeniul infrastructurii cibernetice de apărare și exercițiile de simulare de răspuns cibernetic la nivel național desfășurate anual	0	1	2	MA ASC
		Numărul evaluărilor capacității de răspuns coordonat efectuată anual	0	1	2	MA
8.	OS 1.8. Sporirea eficienței cu cel puțin 50% a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările în adresa securității și apărării, inclusiv cu caracter hibrid, prin propulsarea capacităților predictive, de avertizare integrată și de intervenție, până în 2029	Numărul exercițiilor interinstituționale de intervenție în caz de urgență pe an desfășurate	0	1	2	MA
		Numărul testărilor funcționalității centrelor de comandă și control pentru situații excepționale pe an efectuate	0	1	2	MA MAI SIS
9.	OS 1.9. Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului	Rata anuală de retenție a personalului în serviciul militar	50%	80%	90%	MA
		Nivelul de dezvoltare a unui sistem flexibil de Educație Militară Profesională, orientat spre formarea	0	Curriculumul de studiu a AMFA conform cerințelor moderne în	Curriculumul de studiu a AMFA pus în aplicare	MA MAI /IGC

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
	modern, cu integrarea lecțiilor învășite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50% și promovarea valorilor naționale, până în 2027	liderilor la nivel strategic, operațional și tactic, reflectat prin creșterea competențelor de leadership și adaptabilitate ale personalului instruit		domeniul militariei ajustat Curriculumul de studiu a AMFA conform cerințelor moderne în domeniul militariei aprobat	Programul de formare continuă a ofițerilor și subofițerilor carabinieri, privind formarea militară ținând cont de inovațiile în domeniul rezilienței și rezistenței naționale ajustat și aprobat.	
10.	OS 1.10. Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2028	Numărul de specialiști medicali instruiți anual în scopul îmbunătățirii sistemului de supraveghere și avertizare timpurie în sănătatea publică	0	Cel puțin 10	Cel puțin 30	MS/ANSP
		Numărul de proceduri sau protocoale privind avertizare timpurie în sănătatea publică revizuite și elaborate	0	3	5	MS/ANSP
		Nivelul de pregătire și reziliență a sistemului medical național și militar, reflectat prin capacitatea îmbunătățită de răspuns la urgențe de sănătate, utilizarea eficientă a resurselor și gradul de cooperare civil-militară, în baza evaluărilor realizate prin instrumentul OMS (CMAP).	0	1 Hartă interactivă (GIS) a resurselor disponibile al sistemului medical la nivel regional elaborată	1 raport privind pilotarea instrumentului CMAP efectuat	MS/ANSP
				1 raport privind colaborare civil-militară în pregătirea pentru situații de urgență în sănătate efectuat	MS/ANSP	
				Recomandările pentru consolidarea colaborării civil-militare în baza rezultatelor CMAP formulate și documentate	MS/ANSP	
OG 2 Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a UE						
11.	OS 2.1. Ajustarea și armonizarea cadrului normativ și conform viziunii actualizare de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, până în 2027	Gradul de aliniere (%) a politicilor naționale de securitate și apărare la strategiile și politicile UE ²	20%	60%	90%	APRM MA
		Gradul de implementare a actelor/declarațiilor în domeniul PESC/PSAC	20%	60%	90%	MAE MA
		Nivelul de conformare la convențiile internaționale în domeniu securității și	100%	100%	100%	MAE

² Busolă strategică, este unul din DPP al UE și subliniază prioritățile strategice pentru apărarea UE.

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
		apărării (de exemplu, convențiile de la Geneva)				
		Gradul de integrare (%) în structurile militare și de apărare ale UE conform regulilor și inițiativelor comune realizată.	0 %	70%	90%	MA
		Gradul de implicare efectivă (autonomă sau împreună cu parteneri) în domeniile specifice (precum mobilitatea militară, promovarea cooperării în domeniul cercetării, dezvoltării și achizițiilor în domeniul apărării, securitatea cibernetică și cooperarea industrială) asumată	0 %	50%	80%	
		Întărirea interoperabilității și cooperării cu partenerii din UE, reflectată prin numărul exercițiilor militare comune desfășurate.	0	1	2	MA
12.	OS 2.2. Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediu academic și OSC relevante, până în 2030	Pondere, din bugetul apărării alocat, a cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare, inovare și investiții locale în domeniul apărării naționale	0%	1%	2%	SNA, HP 319/2024, pct. 33 MA
		Numărul de proiecte de cercetare și dezvoltare în domeniul apărării desfășurate anual	1	1	3	MA
13.	OS 2.3. Dezvoltarea cadrului normativ în domeniul industriei naționale de apărare, până în 2027	Nivelul de înțelegere și fundamentare strategică a bazei tehnologice și industriale de apărare a Republicii Moldova, reflectat prin identificarea lacunelor, oportunităților și direcțiilor de dezvoltare. Gradul de consolidare a capacității de planificare și dezvoltare a industriei naționale de apărare, bazat pe analiza comprehensivă a capacităților existente și utilizarea rezultatelor acestora în procesele decizionale.	0	1 evaluare	1 raport	MDED MA MIDR APP

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
		Evaluarea cadrului de reglementare a industriei de apărare în statele membre ale UE efectuată	0	1	1	MDED MA
		Gradul de funcționalitate și eficacitate a cadrului normativ în domeniul industriei naționale de apărare, reflectat prin nivelul de reglementare clară, aplicabilitate și susținere a dezvoltării sectorului.	0	1 Lege	1 Legea pusă în aplicare	MDED MA
14.	OS 2.4. Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO, până în 2029	Numărul de acorduri/ memorandumuri/ parteneriate noi semnate cu UE în domeniul securității și apărării	1	1	2	MA MAE
Numărul de platforme, proiecte și programe în domeniul apărării și securității ale UE la care Republica Moldova ia parte		2	4	6		
Numărul de instrumente/inițiative asumate de Republica Moldova în cadrul NATO în domeniul apărării și securității implementate și finalizate		10	10	15	MA MAE	
OG 3. Dezvoltarea și aprofundarea colaborării interinstituționale la nivel național, precum și a relațiilor de cooperare și parteneriatelor internaționale în domeniul apărării și securității militare:						
15.	OS 3.1. Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60%, până la 2028	Nivelul de interoperabilitate și capacitate de reacție coordonată între instituțiile din sectorul de securitate și apărare, reflectat prin eficiența cooperării interinstituționale în gestionarea situațiilor de criză. Exercițiile militare naționale cu participarea grupurilor și unitățile ale instituțiilor subordonate MAI (IGC, IGP, IGSU), SIS, MJ, ș.a. desfășurate anual	1	2	4	MA MAI MJ
		Gradul de consolidare a interoperabilității și cooperării militare cu partenerii, reflectat prin desfășurarea	3	3	6	MA

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
		anuală a exercițiilor comune în țară și peste hotare. Numărul de exerciții militare comune desfășurate cu partenerii (în țară și peste hotare) anual				
16.	OS 3.2. Dezvoltarea și întărirea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10% anual, până în 2030	Creșterea capacității instituționale de comunicare strategică în cadrul sistemului național de apărare (%) anual	30%	70%	90%	MA
		Numărul anual de schimburi de informații cu instituții și centre de cercetare internaționale asigurat	1	2	4	MA
17.	OS 3.3. Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate la cel puțin 60% și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu parteneri, până în 2029	Numărul de acorduri/memorandumuri noi semnate bilateral în domeniul apărării	1	3	5	MA
		Gradul (%) de implementare a parteneriatelor	30%	60%	Cel 10 planuri de cooperare cu parteneri ajustate, semnate	MA MAE
		Numărul de inițiative, proiecte și programe bilaterale/multilaterale noi în domeniul apărării și securității la care Republica Moldova ia parte	1	1-2	Cel puțin 3	MA MAE
18.	OS 3.4. Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării femeilor în sectorul de securitate și apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție 90%, până în 2030	Gradul de implementare (%) a Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023–2027	43,3%	Până în 2027 – cel puțin 80%	90%	MAI SIS MJ MA
		Gradul (%) de participare și reprezentare a femeilor în sectorul de apărare națională atins	16%	18%	20%	MA MAI
OG 4 Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea a 1% din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030						
19.	OS 4.1. Realizarea angajamentelor internaționale, prin	Procentul PIB-ului alocat pentru apărarea națională	0,61%	0,95%	1%	SSN, HP 391/2023; pct 28, (1, lit. (b))

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
	creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,75 % din PIB în 2026, urmând creșterea treptată până la ~0,95 % în 2029	Procentul alocărilor din bugetul apărării destinate înzestrării și modernizării	27,8%	Nu mai jos de nivelul de 27,9%	25% din bugetul apărării .	Legea bugetului de stat (pentru anul respectiv)
20.	OS 4.2. Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare, până în 2029	Nivelul de asigurare a unui sistem de salarizare adecvat și echitabil, ca urmare a revizuirii și aprobării cadrului legal în domeniu. (Anexa 5, Legea 270/2018)	0	Anexa 5, Legea 270/2018/ modificată	Legea 270/2018 pusă în aplicare	MF
		Progresul în implementarea reformei salariale pe perioada 2026–2030, reflectat prin realizarea obiectivelor stabilite în Planul de acțiuni.	0	1 Plan elaborat	Plan pus în aplicare	MF
21.	OS 4.3. Stabilirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice, până în 2029	Creșterea eficienței și transparenței achizițiilor publice prin implementarea cadrului normativ pentru achiziții comune și centralizate.	0	1 Legea aprobată	Legea intrată în vigoare	MA
		Îmbunătățirea planificării și eficienței achizițiilor publice prin implementarea planului strategic multianual aprobat.	0	1 Planul elaborat	Planul pus în aplicare	MA
22.	OS 4.4. Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare, până în 2029	Rata de recrutare anuală a personalului în Forțele Armate	Cel puțin 5%	Cel puțin 5%	Cel puțin 5% (până la atingerea numărului-limită conform legislației în vigoare)	MA
		Numărul campaniilor de marketing a profesiei de militar prin contract organizate (pe rețelele sociale, Radio, TV)	0	12	24	MA
23.	OS 4.5. Modernizarea, protecția și prezervarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității,	Numărul de tabere militare nou-construite	0	Tabăra militară pentru minimum 500 de soldați, dată în exploatare	1	MA

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
	pe baza unei abordări unice din partea instituțiilor statului, până în 2029	Numărul de obiective majore de infrastructură renovate capital și modernizate	12	15	18	MA
OG 5 Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor regional și internațional de securitate și ca partener de încredere						
24.	OS 5.1. Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și operații internaționale a unui contingent al Republicii Moldova de până la nivel batalion, până în 2030	Indicele global al păcii (Global Peace Index) ridicat și obținut	Locul 66 (Nivelul mediu de pace din regiune s-a deteriorat cu 0,77 %.)	Cel puțin locul 66	Ridicat cu cel puțin 5 trepte	Global Peace Index https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2025/06/Global-Peace-Index-2025-web.pdf
		Numărul de misiuni și operații de menținere a păcii/gestionare a crizelor ale UE la care participă Republica Moldova	2	3	Cel puțin 3	MA
		Numărul de misiuni/operații de menținere a păcii ale ONU, etc. la care Republica Moldova ia parte	4	5	Cel puțin 5	MA
		Gradul de implementare (%) a standardelor ONU/NATO/UE pentru unitățile detașate în misiuni și operații internaționale	100%	100%	100%	MA
25.	OS 5.2. Menținerea nivelului de participare în misiuni și operații internaționale la 2-3 contingente militare de nivel pluton/companie și 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20% - femei), până în 2030	Locul Republicii Moldova în clasamentul global al ONU de contribuție cu personal individual și cu contingente la misiuni și operații internaționale obținut	Locul 66 din 120 de țări	Nu mai jos de locul 66	Ridicat cu cel puțin 3 nivele	ONU https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/01_contributions_to_un_peacekeeping_operations_by_country_and_post_88_july_2025.pdf

Nr.	Obiectivele specifice politicii de apărare	Indicatorii de impact/rezultat	Valoarea de referință (2024)	Țintă intermediară (2028)	Ținta care urmează a fi atinsă (2030)	Furnizor de date
						https://peacekeeping.un.org/en/troop-and-police-contributors
		Numărul de contingente (de nivel pluton /companie până la nivel de batalion (inclusiv)) ale Republicii Moldova în misiuni și operații internaționale detașate	3 contingente de nivel pluton/companie	3 contingente de nivel pluton/companie până la nivel de batalion (inclusiv)	3 contingente de nivel pluton/companie (integrat în contingentul național al altui stat) sub auspiciul organizațiilor internaționale	MA
		Pondere totală a femeilor detașate la misiuni și operații internaționale: - în contingentul din personalul detașat; -ca observator militar, ofițer de stat major, -ofițer de legătură și poliție civilă din personalul detașat	16%	cel puțin 18%	cel puțin 25%	MA

Capitolul VII. COSTURI DE IMPLEMENTARE

42. Implementarea prezentului *Program* urmează a fi asigurată prin participarea tuturor autorităților vizate în Capitolul 8 și prin realizarea obiectivelor și acțiunilor trasate în Planul de Acțiuni al *Programului SNA* de către fiecare instituție în parte. *Programul* se va implementa din contul și în limitele alocațiilor aprobate pentru aceste scopuri de către autoritățile responsabile, precum și din alte surse, cum ar fi asistența externă și fondurile oferite de parteneri de dezvoltare, în conformitate cu legislația în vigoare.

Instituțiile indicate în Planul de Acțiuni în calitate de Responsabili (primii în listă) vor avea un rol decisiv prin asumarea cheltuielilor aferente implementării obiectivelor și acțiunilor trasate. Instituțiile co-responsabile vor asigura sprijinul necesar pentru realizarea acțiunilor, în limitele alocațiilor aprobate în bugetele lor instituționale, fără ca aceste limite să fie specificate expres în Planul de Acțiuni.

43. Guvernul Republicii Moldova va asigura finanțarea continuă a Planului de Acțiuni al *Programului SNA*, în conformitate cu interesele naționale și cu obligațiile și angajamentele asumate de Republica Moldova. ***Obiectivele politicii de apărare stabilite în SNA și prevederile SSN privind alocările pentru apărarea națională prin atingerea 1 % din PIB până în 2030 (proiecția bugetară stabilită în SSN se referă la dezvoltarea capacităților componentei principale, Armata Națională, nucleul de bază al sistemului național de apărare) constituie punctul de reper pentru elaborarea Planului de Acțiuni și pentru stabilirea necesităților financiare în vederea implementării acestuia.***

Complementar, în pofida unor ajustări determinate de prioritățile de finanțare, se va urmări respectarea și menținerea tendinței de creștere a bugetului apărării naționale. Acest lucru reflectă un angajament ferm pentru dezvoltarea și modernizarea sectorului de apărare, asumat la nivel național de conducerea sistemului național de apărare (Parlament, Președinte, Guvern) și la nivel internațional, în special în cadrul negocierilor pentru aderarea Republicii Moldova la UE.

44. Resursele alocate apărării naționale definesc potențialul sistemului național de apărare atât calitativ, cât și cantitativ, indicând imperativele de luat în considerare în implementarea obiectivelor stabilite. În planificarea cheltuielilor și în definirea perspectivelor de accesare a diferitelor surse de finanțare sunt luate în calcul tendințele actuale privind conformarea Republicii Moldova la standardele internaționale și ale UE în domeniu.

45. ***Costul total estimativ al Programului SNA este de 10.609.979,7 mii lei, dintre care suma de 4.260.180,2 mii lei va fi acoperită din bugetului de stat, 3.686.883,7 mii lei din asistența externă, iar 2.632.647,8 mii lei reprezintă costuri neacoperite. În plus față de costurile directe legate de implementare, pot exista și costuri indirecte, cum ar fi costurile administrative și costurile acoperite nemijlocit de partenerii de dezvoltare.***

46. Pentru acoperirea costurilor anumitor acțiuni care nu pot fi susținute integral din bugetul de stat (*acoperirea deficitului*) și pentru obținerea finanțării suplimentare necesare implementării obiectivelor prezentului *Program*, instituțiile vizate vor negocia și accesa fonduri de la organisme internaționale, parteneri externi (bilateral și multilateral) și alte surse externe. Coordonarea și managementul asistenței externe vor fi realizate prin intermediul Cancelariei de Stat, în conformitate cu prevederile legislației naționale.

47. În calitate de surse eventuale de finanțare și asistență pentru realizarea obiectivelor prezentului *Program* sunt:

45.1 Inițiativele, programele și proiectele UE, în special EPF;

45.2 Inițiativele, programele și proiectele NATO, inclusiv prin DCB (Trust Fund).

45.3 Asistență externă oferită bilateral/multilateral în domeniul apărării prin diverse programe și proiecte de asistență oferite ad-hoc și /sau prin inițiative lansate de organismele internaționale sau partenerii externi ai Republicii Moldova, precum și alte surse admise de lege.

48. Rezultatul produs în urma realizării prevederilor Programului SNA va răspunde necesităților de dezvoltare de durată medie și lungă a sistemului național de apărare (Fig.8). Managementul resurselor pentru apărare se va realiza inclusiv prin menținerea unei legături active cu celelalte instituții, entități din sistemul național de apărare atât pentru elaborarea/aplicarea planurilor operaționale și de întreținere a forțelor, cât și pentru constituirea capacităților non-militare.

Denumire articol		Anul						
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Estimări conform Limitelor de cheltuieli de la bugetul de stat pe autorități bugetare pentru anii 2027-2029</i>	Buget MA, mii lei	1.951.363,8	2.048.095,1	2.164.183,2	2.155.328,9	2.118.215,3	1.889.203,5	VFD
	% PIB	0,60	0,58	0,56	0,51	0,46	0,38	VFD
<i>Estimări, alocații pentru apărare conform prevederilor Strategiei Securității Naționale</i>	1% PIB cf SSN până în 2030	-	-	0,75	0,85	0,90	0,95	1,0
	Estimare PIB în mld lei conform prognozei principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2027-2029, din 19.01.2026	323,9	354,9	384,7	418,6	456,1	498,3	VFD
	Neacoperit, mii lei	-	-	347.800,0	1.395.000,0	1.980.000,0	2.830.800,0	VFD

Figura 8. Tabelul comparativ al alocațiilor pentru apărare racordat la media alocațiilor europene pentru apărare
Sursa: Ministerul Apărării

49. Prin realizarea prevederilor *Programului SNA*, urmează fi atinse următoarele rezultate:

47.1 stabilirea unui mecanism eficient de coordonare a acțiunilor pentru realizarea obiectivelor politicii de apărare, interacțiunea și conlucrarea coordonată între Comisia pentru securitate națională, apărarea și ordine publică a Parlamentului, Serviciul Consiliului Național de Securitate al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Guvernul, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale și anume: Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Mediului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Energiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Centrul pentru Comunicarea Strategică și Contracurare a Dezinformării, Centrul Național de Management al Crizelor, în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative, precum și cu alte autorități de suport pentru măsurile corespunzătoare, autoritățile administrației publice centrale și locale în parte ce-i vizează.

47.2 întreprinderea măsurilor necesare în vederea disponibilizării sistemului național de apărare, de a planifica, pregăti, conduce și desfășura acțiuni de apărare națională pe întreg teritoriul țării, inclusiv o operație militară de înaltă intensitate.

47.3 îndeplinirea angajamentelor internaționale asumate, prin participarea la misiuni și operații internaționale cu contingente și personal militar și civil al autorităților de resort.

47.4 întrebuințarea sistemului național de apărare pentru realizarea altor sarcini, în cazuri stabilite de legislație, în funcție de disponibilitatea capacităților și a resurselor.

47.5 asigurarea, la necesitate, și disponibilizarea tuturor instrumentelor puterii de stat și mobilizarea tuturor resurselor naționale.

47.6 protecția și pregătirea populației pentru apărare prin asigurarea unui nivel de educație preventivă, instruire în domeniu apărării și implicarea activă în procesul de organizare a apărării naționale.

50. Prin implementarea Programului SNA va fi realizat obiectivul fundamental al acestuia de *dezvoltare a unui sistem național de apărare robust și modern, cu o resursă umană profesionalizată și capacități adecvate provocărilor de securitate actuale, capabil să asigure prevenirea, descurajarea și respingerea agresiunii la adresa suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și la adresa democrației constituționale*. Sistemul de apărare va fi integrat progresiv în structurile europene, contribuind la asigurarea securității durabile a țării.

51. Ministerul Apărării urmărește asigurarea repartizării resurselor financiare conform standardelor internaționale, și anume: cheltuieli de personal de aproximativ 30% din alocații, cheltuieli curente de aproximativ 20% și cheltuieli pentru investiții și dezvoltare de aproximativ 50% din bugetul total. Totuși, repartizarea pe capitole de cheltuieli depinde în mare măsură de politicile promovate de stat, în funcție de prioritățile de finanțare, precum și de circumstanțele generate de modificările climatului de securitate regional, care pot impune ajustarea Planului de Acțiuni la nivelul autorităților publice de specialitate.

52. Costurile Programului vor fi integrate în procesul de planificare bugetară pe termen mediu, în conformitate cu prevederile Legii nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, prin intermediul Cadrului bugetar pe termen mediu (CBTM), elaborat de Ministerul Finanțelor în colaborare cu autoritățile publice responsabile. Resursele financiare, tehnico-materiale și umane necesare implementării Programului SNA sunt estimate prin costuri în cadrul Planului de Acțiuni și redate sumar în Tabelul privind distribuirea costurilor estimate de implementarea programului pe obiective și ani de implementare (Fig. 9).

Nr.	Obiectivul Specific	Codul Pr. Bugetar	Total costuri mii lei	Costuri pe ani (mii lei)				
				2026	2027	2028	2029	2030
1.	OS 1.1. Accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65%, comparativ cu anul 2024, până în 2030	3101 3104 3106	3.359.100,10	733.997,40	1.260.536,20	1.363.356,30	605,10	605,10
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	<i>1.710.400,60</i>	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	<i>1.648.699,50</i>	-	-	-	-	-
2.	OS 1.2. Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5%, până în 2030	3106 3104 3504	312.082,00	61.992,40	71.421,40	70.697,20	53.985,50	53.985,50
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	<i>303.742,00</i>	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	<i>8.340,00</i>	-	-	-	-	-
3.	OS 1.3. Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030	5001 3104 5009 3106 3505	28.423,80	7.935,10	12.154,60	7.495,50	419,30	419,30
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	<i>28.423,80</i>	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
4.	OS 1.4. Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027 prin prisma consolidării capacităților de reziliență	3101 3104 3106 4012 0302 0301	40.403,30	13.132,00	7.055,20	6.942,90	6.636,60	6.636,60
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	<i>4.214,20</i>	-	-	-	-	-

	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>		36.189,10	-	-	-	-	-
5.	OS 1.5. Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a acelor alocate în sprijin, operațional la cel puțin 70%, până în 2030	3104	5.686,00	2.652,00	2.424,00	50,00	200,00	360,00
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	5.686,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
6.	OS 1.6. Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale, până în 2029	3101	1.473,70	536,70	328,80	328,80	139,70	139,70
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.473,70	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
7.	OS 1.7 Dezvoltarea capacităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % a componentelor de răspuns la amenințările cibernetice în capacitățile de apărare întrunite, până în 2029	5011 3104 3106 3504 1504	90.869,90	23.310,40	23.854,60	23.513,10	10.895,90	9.295,90
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	3.360,20	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	<i>Parteneri de dezvoltare</i>	45.000,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>		42.509,70	-	-	-	-	-
8.	OS 1.8 Sporirea eficienței cu cel puțin 50% a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările în adresa securității și apărării, inclusiv cu caracter hibrid, prin propulsarea capacităților predictive, de avertizare integrată și de intervenție, până în 2029	3601 3104 0301 3504 3106 5010 0602	326.396,30	35.774,10	39.037,20	46.783,40	25.154,00	179.647,60
9.	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	79.950,70	-	-	-	-	-
10.	<i>Costuri asistență externă</i>	<i>Banca Mondială</i>	23.745,60	-	-	-	-	-
11.	<i>Costuri neacoperite</i>	-	222.700,00	-	-	-	-	-

12.	OS 1.9 Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50% și promovarea valorilor naționale, până în 2027	3104 8810 3101 3504 3106 8601 8801	88.933,50	24.307,50	21.446,50	20.594,10	20.792,70	1.792,70
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	67.933,50	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	NATO, DEEP	vfd	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	21.000,00	-	-	-	-	-
13.	OS 1.10 Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2028	8004 8005 8010	2.255,40	146,60	1.296,60	721,60	90,60	-
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	439,80	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	OMS Fonduri Pandemice	1.815,60	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
14.	OS 2.1 Ajustarea și armonizarea cadrului normativ și conform viziunii actualizare de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, până în 2027	3101 3104 8503	1.671,20	1.482,20	189,00	-	-	-
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.482,20	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	189,00	-	-	-	-	-
15.	OS 2.2 Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediu academic și OSC relevante, până în 2030	3104 8801 3101 8810	207.510,20	540,40	54.148,60	50.979,50	50.979,50	50.862,20
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	7.510,20	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	200.000,00	-	-	-	-	-
16.	OS 2.3 Dezvoltarea cadrului normativ în	3101 5001	1.775,60	527,80	594,60	653,20	-	-

	domeniul industriei naționale de apărare, până în 2027	5016						
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.775,60	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-					
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
17.	OS 2.4 Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO, până în 2028	0601 3101 3104 5011	13.861,50	3.234,00	3.234,00	3.234,00	3.025,90	1.133,60
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	13.861,50	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	NATO, DCB Fondul Fiduciar, Comun NATO EUPM	vfd	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
18.	OS 3.1 Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60%, până în 2028	3106 3104	4.602,00	1.400,40	1.400,40	1.400,40	200,4	200,4
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	4.602,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
19.	OS 3.2 Dezvoltarea și întărirea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10% anual, până în 2030	0809 0302 3101 0809 3104 8503	3.322,80	523,70	528,40	756,90	756,90	756,90
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	3.322,80	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
20.	OS 3.3 Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate la cel puțin 60% și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri	3101 0601 3104	54.468,00	11.000,40	10.806,90	10.926,90	10.806,90	10.926,90

	de cooperare cu parteneri, până în 2029							
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	24.468,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	30.000,00	-	-	-	-	-
21.	OS 3.4 Asigurarea transparenței managementului apărării, reprezentării femeilor în sectorul de securitate și apărare și alfabetizării informaționale și media în problematica culturii de securitate și de apărare în proporție 90%, până în 2030	3104 3101 8501 8504 8502 9013	92.210,00	6.819,60	6.330,50	66.330,50	6.474,70	6.254,70
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	32.210,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	UNFPA UN Women OIM Consiliul Europei	60.000,00	-	-	-	-	-
		NATO PDP UN WOMAN	vfd	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
22.	OS 4.1 Realizarea angajamentelor internaționale, prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,75 % din PIB în 2026, urmând creșterea treptată până la ~0,95 % în 2029	3101 3104	139,00	27,80	27,80	27,80	27,80	27,80
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	139,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
23.	OS 4.2 Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare, până în 2029	5001	415,8	207,9	207,9	-	-	-
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	415,8	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
24.	OS 4.3 Stabilirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice, până în 2027	3104 3101	1.663,30	623,80	415,80	207,90	207,90	207,90
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.663,30	-	-	-	-	-

	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	-	-	-	-	-	-
25.	OS 4.4 Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare, până în 2029	3104 3101	8.005,40	2.570,30	2.155,00	2.155,00	725,20	399,90
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	3.217,40	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	<i>NATO, DCB</i>	<i>vfd</i>	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	4.788,00	-	-	-	-	-
26.	OS 4.5 Modernizarea, protecția și prezervarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității, pe baza unei abordări unice din partea instituțiilor statului, până în 2029	3104 6402 3505 3504 8501 8502 8503 3602 5810 5801 5803	5.655.819,80	1.133.497,40	3.351.856,00	812.480,60	179.155,50	178.830,30
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	1.855.261,20	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	<i>Parteneri de dezvoltare USAID</i>	3.550.638,10	-	-	-	-	-
		<i>Secretariatul Comunității Energetice</i>	<i>vfd</i>	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	249.920,50	-	-	-	-	-
27.	OS 5.1 Declararea și pregătirea pentru detașare în misiuni și operații internaționale a unui contingent al Republicii Moldova de până la nivel batalion, până în 2030	3504	25.480,00	-	6.370,00	6.370,00	6.370,00	6.370,00
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	-	-	-	-	-	-	-
	<i>Costuri neacoperite</i>	-	25.480,00	-	-	-	-	-
28.	OS 5.2 Menținerea nivelului de participare în misiuni și operații internaționale la 2-3 contingente militare de nivel pluton/companie și 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20% - femei), până în 2030	3104 3106	374.600,00	33.100,00	34.600,00	34.600,00	135.900,00	136.400,00
	<i>Costuri acoperite în CBTM</i>	-	173.000,00	-	-	-	-	-
	<i>Costuri asistență externă</i>	<i>UE/PSAC Trust Fund</i>	7.500,00	-	-	-	-	-

<i>Costuri neacoperite</i>	-	194.100,00	-	-	-	-	-
Total		10.609.979,70	2.074.885,80	4.889.676,90	2.509.289,90	492.666,80	643.460,30

Figura 9. Distribuirea costurilor estimate de implementare a programului pe obiective și ani
Sursa: Ministerul Apărării

53. Prevederile Programului SNA privind dezvoltarea capacităților Armatei Naționale au fost detaliate, cuantificate și estimate financiar în Planul de dezvoltare a capacităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (Forța – 2035), iar cele privind dezvoltarea capacităților Forțelor Armate sunt incluse în Strategia Militară a Republicii Moldova și vor fi transpuse în programul de implementare a acesteia. Totodată, în Planul de acțiuni se regăsesc unele măsuri referitoare la modernizarea și dezvoltarea apărării, transpuse din Planul Național de Dezvoltare (2026–2028).

54. Dat fiind gradul multidimensional și complex al obiectivelor și măsurilor cuprinse în document, implementarea acestora într-un mod eficient necesită o abordare bazată pe sinergia și complementaritatea, precum și utilizarea coordonată a resurselor financiare, atât cele bugetare, cât și cele atrase din surse externe.

55. Finanțarea va fi asigurată de autoritățile responsabile, în conformitate cu resursele planificate pe termen mediu și bugetul anual, garantând un management integrat și orientat spre rezultate, care să consolideze capacitatea și eficiența sistemului național de apărare.

Capitolul VIII.

AUTORITĂȚI/INSTITUȚII RESPONSABILE DE IMPLEMENTARE

56. Responsabilitatea principală pentru coordonarea procesului de monitorizare a implementării *Programului* revine Ministerului Apărării.

57. Responsabilități specifice, conexe implementării Programului sunt atribuite Parlamentului, prin intermediul Comisiei pentru securitate națională, apărarea și ordine publică, Serviciului Consiliului Național de Securitate din Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Ministerului Apărării și altor autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative, și anume: Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciului Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, Ministerului Mediului, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Energiei, Ministerului Sănătății, Ministerului Culturii, Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării, Centrului Național de Management al Crizelor și alte autorități de suport pentru măsurile corespunzătoare.

58. Guvernul va răspunde de organizarea activităților și de realizarea măsurilor privind apărarea națională în limitele împuternicirilor prevăzute de legislație.

59. Cancelaria de Stat va consolida în continuare reziliența statului și a societății, coordonarea răspunsului la interferențele hibride și comunicarea strategică a statului.

60. Parlamentul, prin intermediul Comisiei pentru securitate națională, apărare și ordine publică va asigura reglementarea legislativă și exercită controlul parlamentar în domeniul apărării naționale în formele și în limitele prevăzute de Constituție.

61. Președintele, în calitate de Comandantul Suprem al Forțelor Armate, poartă răspundere pentru starea sistemului național de apărare în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și de alte acte normative. Pe lângă Președintele Republicii Moldova, în calitate de organ consultativ, activează, pe timp de pace, Consiliul Național de Securitate, care elaborează și prezintă recomandări în probleme ce țin de asigurarea apărării naționale.

62. Ministerul Apărării, prin organizarea, conducerea, coordonarea și desfășurarea activităților în domeniul apărării naționale și securității militare, contribuie la consolidarea capacității de apărare a statului, precum și asigură funcționarea eficientă a sistemului de apărare.

63. Ministerul Afacerilor Externe, contribuie la consolidarea poziției Republicii Moldova pe plan internațional prin reprezentarea Republicii Moldova în organizațiile internaționale, prin asigurarea comunicării și consolidarea coordonării cu aliații și prin conducerea eforturilor diplomatice de prevenire și gestionare a crizelor, semnarea parteneriatelor strategice în domeniul securității și apărării și, asigurarea cooperării cu organizațiile internaționale întru respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale.

64. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării coordonează acțiunile sistemului de măsuri economice pentru situații de criză, prin elaborarea în prealabil, pe timp de pace, a Planului de Mobilizare a Economiei Naționale, sprijinirii și mobilizării industriei, tranziției la producția de război, sprijinirea cercetării, precum și sprijinirea industriei pe piețele externe.

65. Ministerul Afacerilor Interne sprijină eforturile de apărare ale statului, prin menținerea securității interne, inclusiv prin contracararea interferențelor hibride care amenință securitatea internă, prin sistemul integrat de salvare, prin asigurarea gestionării eficiente a crizelor, a protecției populației, a pregătirii civile pentru situații de urgență și a protecției împotriva incendiilor, a apărării teritoriale, asigurarea componentelor Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale, prin asigurarea păstrării și evidența bunurilor pentru completarea rezervelor de mobilizare.

66. Agenția Rezerve Materiale în calitate de autoritate administrativă în subordinea Ministerului Afacerilor Interne asigură completarea, depozitarea, gestionarea bunurilor materiale din rezervele de stat și de mobilizare, în vederea implementării politicii statului în domeniul rezervelor de stat și de mobilizare și contribuie la menținerea ficționalității sistemului de rechiziții de bunuri prin asigurarea implementării eficiente a legislației în domeniu.

67. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale asigură infrastructură de transport civil pentru a sprijini mișcările Forțelor Armate/Forțelor destinate apărării

naționale pe teritoriul național, prin asigurarea activităților de pregătire pentru apărarea teritorială.

68. Ministerul Finanțelor asigură coordonarea generală a procesului bugetar, inclusiv și finanțării apărării, elaborării și implementării politicii bugetar-fiscale, elaborării legii bugetului de stat pe anul respectiv și procesarea bugetului de stat în caz de asediu sau de război, gestionării mijloacelor financiare ale bugetelor componente ale bugetului public național, a componentelor forțelor armate/forțelor destinate apărării naționale, asigurarea finanțării activităților pentru administrarea rezervelor de stat și de mobilizare.

69. Ministerul Energiei este responsabil de realizarea măsurilor necesare în vederea asigurării securității energetice a țării, inclusiv a stocurilor de combustibili pentru Forțele Armate/forțele destinate apărării.

70. Ministerul Sănătății răspunde de asigurarea protecției sănătății publice și asigurării serviciilor de sănătate pentru populația civilă, precum și, în cazul epuizării capacităților militare, de sprijinirea forțelor destinate apărării și a structurilor de securitate ale statului.

71. Ministerul Justiției contribuie la menținerea stabilității și calității legislației, la respectarea principiului supremației legii, la monitorizarea implementării legislației întru apărarea ordinii de drept și a drepturilor și libertăților cetățenești.

72. Ministerul Educației și Cercetării contribuie la sprijinirea educației, cercetării și dezvoltării, prin intermediul Agenției Naționale de Cercetare și Dezvoltare, și prin asigurarea pregătirii cetățenilor pentru apărarea națională.

73. Ministerul Muncii și Protecției Sociale contribuie la asigurarea măsurilor de protecție socială efectivului/personalului forțelor destinate apărării naționale și celor încorporați în serviciul militar la mobilizare, și la alte măsuri conform legislației.

74. Ministerul Mediului răspunde de asigurarea măsurilor de protecția mediului, prin fortificarea rezilienței climatice și gestionarea eficientă a resurselor naturale.

75. Ministerul Culturii contribuie prin informarea/colaborarea cu forțele destinate apărării privind necesitatea protejării patrimoniului cultural imobil (monumentele istorice, monumentele de for public, siturile arheologice) și patrimoniului cultural mobil de pe teritoriul Republicii Moldova.

76. Serviciul de Securitate și Informație răspunde de asigurarea protecției informațiilor clasificate și asigurarea componentelor forțelor destinate apărării naționale.

77. Serviciul de Protecție și Pază de Stat, participă la coordonarea și fortificarea sistemului integrat de securitate a persoanelor beneficiare de protecție de stat în contextul menținerii regimului stării de asediu sau de război și asigurarea componentelor forțelor destinate apărării naționale.

78. Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării răspunde de consolidarea și îmbunătățirea eforturilor interinstituționale pentru asigurarea securității spațiului informațional în fața dezinformării, acțiunilor de manipulare a informațiilor și ingerințelor străine, care prezintă pericol sau pot periclita

realizarea intereselor naționale sau atentează la securitatea națională, precum și creșterea gradului de reziliență societală în fața amenințărilor la adresa spațiului informațional.

79. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare participă în procesul de coordonare gestionării produselor alimentare, bunurilor materiale din rezervele de mobilizare și a tehnicii speciale necesare Forțelor destinate apărării naționale în timpul stării de asediu și război.

80. Centrul Național de Management al Crizelor asigură elaborarea, cu sprijinul instituțiilor principale și în coordonare cu Consiliul Național de Securitate, elaborarea evaluării naționale de risc, materialelor de informare, evaluare și previziune strategică în domeniul managementului amenințărilor ce pot declanșa crize sau crize majore, modului de răspuns, monitorizarea implementării lecțiilor identificate, precum și colectarea informațiilor furnizate de instituțiile principale și de cele de sprijin pentru întocmirea imaginii situaționale integrate la nivel național.

81. Administrația publică locală, participă la asigurarea implementării măsurilor privind pregătirea cetățenilor, economiei și a teritoriului pentru apărare.

82. Agenția pentru securitate cibernetică (ASC) în calitate de autoritate responsabilă de gestionarea crizelor în domeniul securității cibernetice la nivel național, având misiunea de a implementa politica de stat în domeniul securității cibernetice, contribuie la asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice ale furnizorilor de servicii, care sunt esențiale pentru funcționarea societății și a statului.

83. Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (STISC) din subordinea Cancelariei de Stat, răspunde de protejarea funcționării infrastructurii informaționale critice a statului, protecția informațiilor clasificate în cadrul sistemelor informatice și de comunicații și criptografice, precum și asigură comunicarea de urgență și securitatea comunicațiilor guvernamentale prin sisteme de navigație prin satelit.

84. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (ARCOM) sprijină comunicarea electronică a forțelor destinate apărării naționale și asigură funcționarea infrastructurii de comunicații critice de stat.

Capitolul IX.

PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

85. Procesul de **monitorizare și raportare** se va realiza pe parcursul perioadei de implementare a prezentului Program în vederea stabilirii gradului de realizare a acțiunilor, de conformitate a acțiunilor întreprinse cu cele planificate, a identificării cauzelor nerealizării în termen a acțiunilor planificate și a modificărilor pentru îmbunătățirea procesului de implementare.

86. Cadrul de monitorizare și raportare va fi structurat în două faze principale:

85.1 Raportarea anuală a progresului

85.2 Evaluarea finală a Programului.

87. Autoritățile responsabile de implementarea Programului prezintă Ministerului Apărării anual, până la data de 25 ianuarie a fiecărui an, informația despre executarea, în anul trecut, a Planului de acțiuni pentru anii 2026-2030, conform domeniilor de competențe. În cazul acțiunilor cu mai mulți responsabili de implementare, rolul de executor de bază al implementării îi revine primei autorități/instituții indicate. Executorul de bază va generaliza informațiile co-executorilor și o va prezenta Ministerului Apărării. Rapoartele de progres trebuie să ofere inclusiv date cantitative cu privire la progresul realizării obiectivelor specifice și al indicatorilor de rezultat.

88. Rezultatele implementării vor fi incluse în raportul de progres privind realizarea Planului 2026-2030 prezentat Guvernului, Președintelui și Parlamentului, care se elaborează anual de către Ministerul Apărării, în baza informațiilor prezentate de către autoritățile/instituțiile responsabile de implementare. Termenul-limită pentru transmiterea raportului de progres de către Ministerul Apărării este data de 25 februarie a fiecărui an, iar expedierea datelor și a rapoartelor se realizează prin intermediul sistemului informatic de monitorizare, pentru a asigura uniformitatea, transparența și accesibilitatea informațiilor.

89. Procesul de evaluare va fi desfășurat pentru crearea unei imagini obiective bazate pe relevanța, efectivitatea, eficiența, durabilitatea și impactul prezentului Program, care va fi întocmit după finalizarea perioadei de realizare a Programului, în anul 2031, care coincide cu prima etapă de implementare a Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034. Ministerul Apărării va prezenta raportul de evaluare finală Guvernului, Președintelui și Parlamentului până la data de 15 aprilie 2031.

90. În scopul asigurării transparenței procesului de implementare a prezentului Program, rapoartele anuale de progres, precum și raportul final de evaluare vor fi publicate pe site web oficial al Ministerului Apărării.

91. Până la aprobarea și publicarea rapoartelor de monitorizare și evaluare pe site-ul web oficial al ministerului, acestea vor fi supuse coordonării cu Cancelaria de Stat, în conformitate cu prevederile pct. 81 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

**la Programul de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare
a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034**

**PLANUL DE ACȚIUNI
al Programului de implementare pentru anii 2026-2030
a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034**

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Obiectiv General 1 Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare														
OS 1.1 Accelerarea procesului de dezvoltare și modernizare a capacităților de apărare ale nucleului de bază al Forțelor Armate cu cel puțin 65%, comparativ cu anul 2024, până în 2030														
1.	Elaborarea cadrului de implementare a Strategiei militare pentru anii 2025-2034 și monitorizarea implementării	Programul de implementare a Strategiei militare elaborat și aprobat prin Hotărârea Guvernului.	189,1	189,1	-	-	189,1	-	-	-	-	3104	Trim IV 2026	MA MAI/IGC
		Coordonarea și monitorizarea implementării Planului de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung (PDCMTL) asigurată	1040,5	1040,5	-	-	208,1	208,1	208,1	208,1	208,1	3101	Trim IV 2030	MA
		Cadrul normativ privind structura generală și efectivul în contextul implementării Strategiei Militare pentru anii 2025-2034 aprobat	416,0	416,0	-	-	208,0	208,0	-	-	-	3101	Trim II 2026	MA CSNAOP
2.	Revizuirea planurilor de angajare și întrebuintare a Forțelor Armate	Numărul de planuri operaționale revizuite și aprobate	285,0	285,0	-	-	57,0	57,0	57,0	57,0	57,0	3104	Trim IV 2030	MA MAI/IGC
		Conceptul lecțiilor învățate revizuit și integrat în documentele de planificare. Baza de date pentru doctrine, lecții învățate și standardizare militară creată	200,0	200,0	-	-	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	3104	Trim IV 2030	MA MAI/IGC

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		și testată prin simulări și exerciții.												
3.	Dezvoltarea capacităților AN pe dimensiunea apărării naționale	Armată Națională dotată cel puțin la 65% cu sisteme de armament, tehnică și echipamente militare necesare, interoperabile cu cele din armatele statelor partener, până 2028;	3355699,5	1.707.000,0		1.648699,5	733.161,2 (569.000,0 b.s.) (164.161,2 c.n.)	1.259.755,1 (569.000,0 b.s.) (690.755,1 c.n.)	1.362.783,2 (569.000,0 b.s.) (793.783,2 c.n.)	-	-	3104	Trim IV 2028	MA MAI
		Cel puțin 2 exerciții majore de nivel brigadă/batalion desfășurate anual Procentul personalului instruit pentru misiuni defensive în diferite scenarii (convenționale, hibride)	1.270,0	1.270,0	-	-	134,0	268,0	268,0	300,0	300,0	3104 3106	Trim IV 2030	MA
OS.1.2 Sporirea capacității operaționale a Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite cu cel puțin 5%, până în 2030														
4.	Asigurarea funcționalității Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite	Mentenență mijloacelor materiale în stare de funcționare Rata de operabilitate a echipamentelor majore sporită cu 25% în fiecare an	44.439,5	44.439,5	-	-	10.241,9	17.485,9	16.711,7	-	-	3106	Trim IV 2028	MA
		Sistem de monitorizare și raportare digitalizat Rotație de personal executată Nivelul de cooperare cu Comisia Unificată de Control și alți actori implicați asigurat și sporit	7.500,0	7.500,0	-	-	1.500,0	1.500,0	1.500,0	1.500,0	1.500,0	3104 3106	Trim IV 2030	MA
		Ridicarea gradului de disponibilitate operațională permanentă a BDS „Scorpion” cu 25%	8340,0	-	-	8340,0	-	2085,0	2085,0	2085,0	2085,0	3504	Trim IV 2030	MAI/IGC
5.	Dezvoltarea capacităților privind sporirea eforturilor de generare și instruire a forțelor, inclusiv	Centrul de instruire pentru efectivul nou înrolat-creat și funcțional, cu capacitatea de instruire adecvată angajării personalului instruit în	243.252,5	243.252,5	-	-	48.650,5	48.650,5	48.650,5	48.650,5	48.650,5	3104	Trim IV 2030	MA MAI/IGC

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	cu suportul partenerilor	unitate militară operaționalizată.												
6.	Planificarea și organizarea exercițiilor de comandament și stat major la nivelul FA, ca nucleul al sistemului național de apărare	Cel puțin un exercițiu de comandament și stat major organizate pe an	1.050,0	1.050,0	-	-	100,0	200,0	250,0	250,0	250,0	3106 3104	Trim IV 2030	MA MAI/IGC
		70% de unități pregătite conform standardelor occidentale până în 2030	7500,0	7500,0	vfd	-	1.500,0	1.500,0	1.500,0	1.500,0	1.500,0	3106 3104/ Parteneri de dezvoltare	Trim IV 2030	MA
OS 1.3. Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030														
7.	Consolidarea capacităților instituționale în domeniul mobilizării economiei naționale	Subdiviziunea specializată cu atribuții în domeniul mobilizării economiei naționale în cadrul MDED instituită și funcțională	1.939,6	1.939,6	-	-	1.939,6	-	-	-	-	0301 5001	Trim IV 2026	CS MDED
8.	Asigurarea evidenței resurselor de apărare prin dezvoltarea și punerea în aplicare a sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al resurselor de apărare" (SIA RSRA)	Sistemul informațional SIA RSRA operaționalizat (% de realizare) Modulul de evidență a resurselor umane dezvoltat și operaționalizat 90% Modul de evidență a resurselor tehnico-materiale operaționalizat 10%	16.470,0	15.000,0	-	-	5.000,0	4.970,0	6.500,0	-	-	3104	Trim IV 2028	MA
9.	Planificarea și asigurarea procesului de mobilizare, mecanismului de mobilizare și pregătire de mobilizare, în conformitate cu legislația în vigoare	Cadrul normativ modificat (Legea nr. 1192/2002)	200,4	200,4	-	-	66,8	66,8	66,8			3104		MA MDED MAI MS MAIA MIDR MF
		Cadrul normativ (HG) cu privire la organizarea pregătirii de mobilizare aprobat	975,9	975,9	-	-	325,3	325,3	325,3	-	-	5001	Trim IV 2028	MDED MA MS MAI MIDR

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		Regulamentul de funcționare MDED modificat (HG nr. 143/2021) Mecanismul de conlucrare pentru asigurarea capacităților de mobilizare asigurat (HG)												MAIA ME SIS
		Actele normative în domeniu analizate și modificate Algoritmul privind implicarea sectorului privat din Republica Moldova în procesul de mobilizare a infrastructurii și a resurselor este stabilit	200,4	200,4	-	-	66,8	66,8	66,8	-	-	5001	Trim IV 2028	MDED MA
		Cadrul normativ în domeniu asigurării achizițiilor necesare completării rezervelor de stat și de mobilizare ajustat	258,0	258,0	-	-	129,0	129,0	-	-	-	0501	Trim I 2027	MF MAI/ARM MA MDED MS
10.	Elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale	Planul de mobilizare a economiei naționale elaborat și aprobat de Parlament.	6.189,1	6.189,1	-	-	-	6.189,1	-	-	-	5001 5009	Trim IV 2029	MDED MA MF
		Programele (anuale) și proiectele privind pregătirea mobilizării economiei naționale și a teritoriului pentru apărare elaborate și aprobate	387,0	387,0	-	-	-	-	129,0	129,0	129,0	5001	Începând cu Trim IV 2029	MDED MA MF
11.	Actualizarea nomenclatoarelor rezervelor de stat și de mobilizare	Nomenclatoarele bunurilor materiale din rezerve de stat și Nomenclatorul bunurilor materiale din rezervele de mobilizare actualizate	351,9	351,9	-	-	117,3	117,3	117,3	-	-	3505	Trim III 2026	MAI/ARM MA MDED MS MIDR MAIA MF ME SIS

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
12.	Pregătirea rezervei FA	HG privind pregătirea anuală a rezervei FA—pentru cel puțin 3 exerciții cu rezervești desfășurate pe an	645,0	645,0	-	-	129,0	129,0	129,0	129,0	129,0	3104	Trim IV 2030	MA APL
13.	Pregătirea de mobilizare prin instruirea conducătorilor APC, APL, instituțiilor, agenților economici și populației	HG cu privire la pregătirea conducătorilor entităților cu sarcini de mobilizare și populației în domeniul pregătirii de mobilizare adoptată	645,0	645,0	-	-	129,0	129,0	129,0	129,0	129,0	3104	Trim IV 2030	MA MDED MAI
14.	Pregătirea și menținerea capacității de mobilizare, prin instruirea populației, instituțiilor și rezerveștilor	Procesul de instruire a populației, instituțiilor și rezerveștilor pregătit și menținut	161,5	161,5	-	-	32,3	32,3	32,3	32,3	32,3	3106	Trim IV 2030	MA APL
OS 1.4. Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027 prin prisma consolidării capacităților de apărare complexă și de reziliență														
15.	Elaborarea și aprobarea conceptului național de rezistență	Conceptul național de rezistență elaborat în comun cu instituțiile statului și aprobat	189,1	189,1	-	-	189,1	-	-	-	-	3104	Trim III 2026	MA MAI SIS MJ/ANP MAE SPPS CNMC
16.	Integrarea conceptului național de rezistență în planurile naționale de apărare	Metodologia privind organizarea și planificarea rezistenței naționale elaborată și adoptată	117,3	117,3	-	-	-	117,3	-	-	-	3101	Trim IV 2027	MA MAI SIS MJ/ANP SPPS CNMC
		Planurile naționale de apărare ajustate conform prevederilor conceptului național de rezistență	351,6	351,6	-	-	117,2	117,2	117,2	-	-	3104	Trim IV 2028	MA
		Planuri de contingență în situații de criză, asediu și război pentru sistemul	6.189,1	-	-	6.189,1	6.189,1	-	-	-	-	-	Parteneri de	Trim IV 2027

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		administrației penitenciare elaborate și aprobate. Cel puțin un exercițiu de simulare a planurilor desfășurat anual la nivel de sistem.										dezvolta re		MA
17.	Desfășurarea de exerciții comune pentru situații de asediu și război.	Cel puțin 2 exerciții anual privind rezistența națională organizate și desfășurate Activități privind rezistența națională desfășurate	30.000,0	-	-	30.000,0	6.000, 0	6.000, 0	6.000, 0	6.000, 0	6.000, 0	3106	Trim IV 2030	MA Grupurile și unitățile ale instituțiilor subordonate MAI MJ/ANP SIS SPPS CNA MF/SV MAE CNMC
		Programe de instruire specializată pentru a acționa eficient în situații de criză, asediu și război elaborate și implementate. Procentaj de 80% din personalul operativ instruit conform noilor programe. Participarea la cel puțin un exercițiu interinstituțional anual.	3.183,0	3.183,0	-	-	636,6	636,6	636,6	636,6	636,6	4012	Trim IV 2030	MJ/ANP SPPS MAI CNMC
18.	Elaborarea Directivei Naționale de Continuitate privind organizarea și planificarea rezilienței naționale	Directivă națională elaborată și adoptată	117,3	117,3	-	-	-	117,3	-	-	-	0302	Trim IV 2027	CS CNMC MA MAI SIS MJ/ANP MAE SPPS
19.	Elaborarea Planului de Continuitate a Guvernării	Planul de Continuitate a Guvernării elaborat	189,1	189,1	-	-	-	-	189,1	-	-	0301	Trim IV 2028	CS CNMC MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		conform recomandărilor raportului RAST NATO												MAI SIS MJ/ANP MAE SPPS
20.	Consolidarea capacității de reziliență prin promovarea, sprijinirea și facilitarea integrării măsurilor de reziliență în planurile de pregătire și reacție pentru apărare națională, precum și de sprijin al autorităților civile în situații de criză	Politicile guvernamentale și prevederile raportului RAST transpuse în planurile operaționale ale instituțiilor statului cu atribuții în domeniul apărării naționale	66,8	66,8	-	-	-	66,8	-	-	-	0301	Trim IV 2027	CS CNMC MA MAI SIS MJ/ANP MAE SPPS
OS.1.5 Organizarea unui sistem coerent de apărare aeriană națională prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor din dotare și a acelor alocate în sprijin, operațional la cel puțin 70%, pînă în 2030														
21.	Dezvoltarea capacității de supraveghere și control a spațiului aerian	Capabilitatea de supraveghere și control al spațiului aerian național dezvoltată etapizat, precum: a) Structura de radiolocație - înzestrată cu mijloace tehnice de detectare, completată cu personal și operaționalizată gradual cel puțin la 35% în 2026 și, ulterior, la 70% în 2030; b) Infrastructură militară (de instruire, protecție a forței, de sustenabilitate și IT) – dezvoltată la cel puțin 70% până la 2030; c) Personal – angajat, autorizat și bine instruit până la 80% în 2030;	5.686,0	5.686,0	-	-	2.652,0	2.424,0	50,0	200,0	360,0	3104	Trim IV 2030	MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		d) Mentenanță și suport logistic – asigurate adecvat cerințelor.												
OS 1.6. Stabilirea unui mecanism eficient și funcțional de planificare a apărării naționale, pînă în 2029														
22.	Eficientizare procesului de planificare a apărării naționale	Funcționalitatea sistemului PPBES la nivel instituțional asigurată Metodologia de planificare a apărării modificată	567,3	567,3	-	-	189,1	189,1	189,1	-	-	3101	Trim IV 2028	MA
		Cel puțin două persoane instruite în domeniu managementului de apărare și resurselor de apărare, PPBES anual	35,5	35,5	-	-	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	3101	Trim IV 2028	MA
		Schimburi de experiență cu parteneri de dezvoltare în cadrul a cel puțin 4 vizite de lucru pe an efectuate în vederea eficientizării realizării PPBES anual	663,0	663,0	-	-	132,6	132,6	132,6	132,6	132,6	3101	Trim IV 2028	MA
		Cadrul legal ajustat în vederea asigurării funcționalității planificării apărării	207,9	207,9	-	-	207,9	-	-	-	-	3101	Trim III 2029	MA CSNAOP APRM/ SCNS
OS 1.7 Dezvoltarea capacităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % a componentelor de răspuns la amenințările cibernetică în capacitățile de apărare întrunite, până în 2029														
23.	Dezvoltarea capacităților naționale pentru asigurarea protecției spațiului cibernetic	Strategii, politici și mecanisme de coordonare, relevante securității cibernetică, sunt implementate într-o abordare coerentă la nivelul întregului Guvern	415,8	415,8	-	-	207,9	207,9	-	-	-	5011	Trim IV 2027	MDED/ ASC CS/STISC INISC MA SIS MAI
		Cel puțin un exercițiu în domeniul infrastructurii cibernetică de apărare și simulare de răspuns cibernetic la nivel național desfășurat	151,2	151,2	-	-	50,4	50,4	50,4	-	-	3106	Trim. I 2028	MA MAI SIS

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
24.	Eficientizarea capacității de detecție și investigare rapidă a atacurilor cibernetice	Structurile CERT/CIRT consolidate cu personal, tehnologie și proceduri	30.911,2	-	-	30.911,2	-	7.727,8	7.727,8	7.727,8	7.727,8	3104	Începând cu Trim I 2027	MA SIS MAI MDED/ ASC CS/STISC
		Fluxuri de date și mecanisme comune între instituțiile de securitate pentru investigarea atacurilor stabilite	406,4	406,4	-	-	-	101,6	101,6	101,6	101,6	3104	Trim IV 2027	MA SIS MAI MDED/ ASC
25.	Dezvoltarea capacităților instituționale de asigurare a securității și apărării cibernetice	Subdiviziuni de apărare cibernetică în cadrul structurilor militare create.	1.068,0	1.068,0	-	-	213,6	213,6	213,6	213,6	213,6	3106	Trim IV 2027	MA
		Participarea echipei de reacție la incidentele cibernetice la cel puțin 2 exerciții internaționale anual	318,5	318,5	-	-	63,7	63,7	63,7	63,7	63,7	3104 3106	Trim IV 2030	MA SIS MAI MDED/ ASC
		Cel puțin o evaluare a capacității de răspuns coordonat efectuată	299,5	299,5	-	-	59,9	59,9	59,9	59,9	59,9	3104 3106	Trim IV 2030	
		Numărul personalului pentru gestionarea securizată a informației clasificate și perfecționarea măsurilor de protecție a informațiilor clasificate instruit anual	300,0	300,0	-	-	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	3601	Trim IV 2030	SIS entitățile publice ce prelucrează informații atribuite la secret de stat
		80 la sută din numărul total de angajați în cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General de Carabinieri instruiți în securitate cibernetică	592,0	-	-	592,0	-	148,0	148,0	148,0	148,0	3504	Trim IV 2029	MAI/IGC
26.	Protecția cibernetică a infrastructurilor critice din domeniul apărării și implementarea unui sistem de	Cel puțin 80 % din componentele de detecție, alertare și răspuns la amenințări cibernetice integrate în capacitățile militare până în 2029	6.400,0	-	-	6.400,0	1.600,0	1.600,0	1.600,0	1.600,0	-	3104	Trim IV 2029	MA MAI/IGC

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	monitorizare avansat al activităților cibernetice ostile	Măsurile de protecție cibernetice avansată integrate în infrastructura IT și comunicații din sectorul apărării și în sisteme militare critice	4.606,5	-	-	4.606,5	921,3	921,3	921,3	921,3	921,3	3104	Trim IV 2030	MA MAI/IGC
		Schimbul de informații reciproc și coordonat de intervenție rapidă (CERT- uri militare și civile) pus în aplicare și funcțional	133,6	133,6	-	-	66,8	66,8	-	-	-	1504	Trim IV 2027	MDED/AS C MA MAI CS/AGE/ STISC SIS
		Înființarea și operaționalizarea Centrului de Securitate Cibernetice pentru Sectorul Energetic (CSSCE) cu monitorizare 24/7 până în 2026	45000	-	45000	-	20000	12500	12500	-	-	Partener i de dezvolta re	Trim I 2027	ME ANSC
27.	Creșterea rezilienței și a securității cibernetice a serviciilor de infrastructură ale furnizorilor de servicii pentru autoritățile publice	Identificarea/ desemnarea furnizorilor de servicii din lanțul de aprovizionare care asigură infrastructura de suport a apărării.	133,6	133,6	-	-	66,8	66,8	-	-	-	1504	Trim IV 2027	MDED/ ASC
		Evaluarea furnizorilor de servicii din perspectiva respectării cerințelor de securitate cibernetică	133,6	133,6	-	-	66,8	66,8	-	-	-	1504	Trim IV 2027	MDED/ ASC
OS 1.8 Sporirea eficienței cu cel puțin 50% a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările în adresa securității și apărării, inclusiv cu caracter hibrid, prin propulsarea capacităților predictive, de avertizarea integrată și de intervenție, până în 2029														
28.	Dezvoltarea și menținerea capacităților de analiză și evaluare a mediului strategic de securitate și apărare la nivel național și regional	Capabilități instituționale de analiză și evaluare a mediului de securitate/apărare dezvoltate și funcționale. Instruiri/ workshop-uri pe palier analitic realizate anual	1.750,0	1.750,0	-	-	350,0	350,0	350,0	350,0	350,0	3601	Trim IV 2030	CNMC SIS MAE MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		Studii și note analitice prezentate conducerii sistemului național de apărare	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3104	Trim IV 2030	MA
29.	Dezvoltarea, la nivel național, a unui cadru operațional de identificare și evaluare a amenințărilor hibride, utilizând analize predictive și planificare prin scenarii, folosind AI.	Cadrului normativ elaborat și aprobat Mecanismul operaționalizat: Platforme de simulare strategică și wargaming operaționale. Platformă OSINT operaționalizată. Servere cu accelerare GPU pentru modele AI operaționalizate. Infrastructură securizată. Mecanism și proces de instruire pentru specialiști asigurat.	75.831,6	831,6		75 000,0	207,9 (b.s.)	207,9 (b.s.)	207,9 (b.s.)	207,9 (b.s.)	75 000,0 (c.n.)	3104	Trim IV 2030	MA MAI SIS MJ MF SPPS CSNAOP
30.	Dezvoltarea de sisteme integrate de avertizare timpurie capabile să detecteze dezinformarea, incursiunile cibernetice și de comunicații, penetrarea spațiului aerian, activități de război electronic ș.a.	Strategii de implementare elaborate și aprobate Sisteme integrate de avertizare timpurie operaționalizate: Centrul integrat de comandă și analiză creat și operaționalizat. Numărul de senzori de monitorizare a spectrului electromagnetic și sistem de detecție jamming și spoofing implementat. Sisteme de fuziune aeriană și software de detectare a profilurilor aeriene atipice și zboruri nedecarate integrate. Platformă de monitorizare și estimare a evenimentelor operaționalizată.	99.831,6	831,6	-	99.000,0	207,9 (b.s.)	207,9 (b.s.)	207,9 (b.s.)	207,9 (b.s.)	99.000,0 (c.n.)	3104	Trim IV 2030	MA, instituțiile cu atribuții în domeniul apărării și securității statului CSNAOP

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		Mecanism de schimb de informații interinstituțional privind supravegherea continuă și avertizare timpurie stabilit și funcțional.	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	0301	Trim IV 2030	CNMC SIS MAE MA
31.	Fortificarea capacităților de alarmare, înștiințare și reacție rapidă la situațiile de urgență, de calamități naturale și consolidarea rezilienței la schimbările climatice	Capacitatea de dislocare a unui Centru de triere pentru refugiați cu capacitatea de 500 de persoane timp de 24 ore.	9.700,0	-	-	9.700,0		2.425,0	2.425,0	2.425,0	2.425,0	3504	Trim IV 2030	MAI/IGC
		Cel puțin un exercițiu interinstituțional de intervenție în caz de urgență pe an desfășurat Cel puțin o testare a funcționalității centrelor de comandă și control pentru situații excepționale pe an efectuate	18.000,0	-	-	18.000,0	6.000,0	6.000,0	6.000,0	-	-	3106	Trim IV 2028	MA
		Un radar meteorologic modernizat până în anul 2027 Nivel de asigurare a funcționalității rețelei automatizate, inclusiv sateliare și radar – 85% până în 2027	5540,0	1290,0	4250,0	-	3107,5	2002,50	430,0	-	-	5010 Banca Mondial ă, proiectu l Consoli darea	Trim IV 2028	MM /SHS
		O stație aerologică inclusă în rețeaua de monitoring până în anul 2028	13.430,0	-	13.430,0	-		1.343,0	12.087,0	-	-	manage mentului și	Trim IV 2028	MM /SHS
32.	Organizarea desfășurării activităților de verificare a procedurilor și	Inițierea procedurii de dezvoltare a prognozelor de impact și avertizarea timpurie a fenomenelor naturale periculoase	4250,0	-	4250,0	-	1870,0	2380,0				rezilien ței riscurilo r de dezastre în	Trim IV 2028	MM /SHS

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	mecanismelor de acțiune, a planurilor operaționale și a sistemului de alertă la nivel național											Moldova ¹		
		Numărul de verificări și evaluări efectuate anual asupra procedurilor și planurilor (minim 3 exerciții/an) Timpul de reacție măsurat în exerciții și antrenamente	600,0	600,0	-	-	300,0	300,0	-	-	-	3106	Trim IV 2027	MA MAI SIS
33.	Dezvoltarea cooperării cu Centrele de excelență UE (CoE) pentru combaterea riscurilor chimice, biologice, radiologice, și nucleare (CBRN), precum și coordonarea realizării proiectelor de asistență UE și ale altor parteneri de dezvoltare	Numărul de activități pentru implementarea proiectelor de asistență desfășurate	600,0	600,0	-	-	300,0	300,0	-	-	-	0602	Trim IV 2027	MAE MA MAI MM/ ANRANR
34.	Dezvoltarea relațiilor cu partenerii externi în domeniul îmbunătățirii capacității de cunoaștere a situației și de avertizare timpurie	Acorduri și înțelegeri încheiate. Mecanisme și platforme pentru schimb de informații de avertizare timpurie stabilite.	274,7	274,7	-	-	66,8	207,9	-	-	-	3601	Trim IV 2027	SIS MA MAI MJ MF SPPS CNA
		Cadrul juridic în domeniu promovării parteneriatelor public-private de colectare de date în timp real de la platformele digitale și operatorii de infrastructură	731,5	731,5	-	-	146,3	146,3	146,3	146,3	146,3	3104	Trim IV 2030	MA

¹ Proiectul Băncii Mondiale „Consolidarea managementului și rezilienței riscurilor de dezastre în Moldova”, conform Acordului de împrumut nr. 9720-MD semnat la 07.02.2025 între Republica Moldova și Banca Mondială nr. 2 din 23.05.2025

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		critică externi elaborat/dezvoltat, Sistemul integrat, fluxuri inițiale de date pilot realizate.												
35.	Fortificarea capacităților naționale pentru combaterea terorismului, și a traficului ilicit de armament	Interacțiunea dintre autoritățile publice, consolidată Autoritățile responsabile dotate cu armament, muniții, mijloace speciale și echipament Instruiri/aplicații realizate, inclusiv de comun cu alte structuri de nivel național și internațional Planuri de acțiuni în situație de criză instituționale și interinstituționale elaborate/ perfecționate	2500,0	2500,0	-	-	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	3601	Trim IV 2030	SIS MAI MA PG MAI MA MAE SPPS SPCSB
36.	Prevenirea amenințărilor hibride la adresa securității militare	Ateliere de lucru în domeniu prevenirii amenințărilor hibride desfășurate anual	1.500,0	1.500,0	-	-	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	3104	Trim IV 2030	MA SIS APRM/ SCNS MAE MA MAI MJ MF SPPS
OS 1.9 Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50% și promovarea valorilor naționale, pînă în 2027														
37.	Integrarea în programele de pregătire și instruire	Curriculum de studii și programe de instruire ajustate.	586,5	586,5	-	-	117,3	117,3	117,3	117,3	117,3	3104 8810	Trim IV 2030	MA/AȘMM

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	a lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate, inclusiv războiul din Ucraina	Programe de pregătire și instruire, care se bazează pe lecțiile însușite din evoluția modului de desfășurare a conflictelor moderne, inclusiv războiul din Ucraina - în cadrul sistemului național de apărare dezvoltate și implementate.	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3104 8810	Trim IV 2030	MA/AȘMM MAI SIS
		Analize, studii și cercetări din evoluțiile contextului regional de securitate și a lecțiilor însușite din ducerea războiului din Ucraina efectuate.	133,6	133,6	-	-	66,8	66,8	-	-	-	3104	Trim II 2027	MA/AȘMM
		Rezultatele cercetărilor pentru ajustarea programelor de instruire diseminate	200,4	200,4	-	-	66,8	66,8	66,8	-	-	3104	Trim I 2028	MA/AȘMM
38.	Dezvoltarea sistemului Educației Militare Profesionale (EMP) flexibil, orientat spre lideri, de toate nivelurile (strategic, operațional și tactic)	Curriculumul de studiu a AMFA conform cerințelor moderne în domeniul militariei ajustat	234,6	234,6	-	-	117,3	117,3	-	-	-	8810	Trim III 2027	MA
		Programe educaționale și de instruire cu sprijinul Programului de Dezvoltare a Educației în domeniul Apărării - <i>Defense Education Enhancement Program</i> (DEEP) create și dezvoltate	415,8	415,8	-	-	207,9	207,9	-	-	-	3101 8810/ NATO DEEP	Trim III 2027	MA
		Programul de formare continuă a ofițerilor și subofițerilor carabinieri, privind formarea militară ținând cont de inovațiile în domeniul rezilienței și rezistenței naționale ajustat și aprobat.	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3504	Trim IV 2030	MAI/IGC

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
39.	Revizuirea și ajustarea actelor normative departamentale privind învățământul în domeniul militariei	100 % de acte normative departamentale revizuite conform cerințelor învățământului în domeniul militariei.	703,8	703,8	-	-	234,6	234,6	234,6	-	-	3101	Trim III 2026	MA
40.	Perfecționarea sistemului de formare inițială și continuă a militarilor prin contract	Regulamentul de organizare a instruirii inițiale a militarilor prin contract elaborat	234,6	234,6	-	-	117,3	117,3	-	-	-	3104	Trim II 2027 După acreditarea AMF A de către ANA CEC	MA
		Program de formare inițială a soldaților prin contract ajustat	133,6	133,6	-	-	66,8	66,8	-	-	-	3104	Trim II 2026	MA
		Program de instruire inițială a ofițerilor încadrați pe cale indirectă elaborat și pus în aplicare	234,6	234,6	-	-	117,3	117,3	-	-	-	3104	Trim II 2026	MA
41.	Perfecționarea și modernizarea Centrelor de instruire	Cadru de instruire dezvoltat și standardizat Infrastructura de instruire modernizată	10.050,0	8.550,0	-	1.500,0	2.520,0 (b.s.)	3.530,0 (b.s.)	4.000,0 (2.500,0 b.s.) (1.500,0 c.n.)	-	-	3104 3106	Trim IV 2028	MA
42.	Implementarea disciplinelor opționale în domeniul securității și apărării în programe curriculare, programe de educație militar-	Ședințe militar-patriotice în cadrul instituțiilor de învățământ școlar și, la solicitare, universitar desfășurate	225,0	225,0	-	-	45,0	45,0	45,0	45,0	45,0	3104	Trim IV 2030	MA/AȘMM MEC/ ANCD
		Cel puțin două activități educaționale pe tematica cultural-patriotică pe an desfășurate	450,0	450,0	-	-	90,0	90,0	90,0	90,0	90,0	3104	Trim IV 2030	MA/AȘMM MEC/ ANCD

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	patriotică a tinerei generații	Cel puțin o conferință și/sau mesă rotundă pe aspecte de securitate, apărare și istorie militară cu participarea reprezentanților universităților din RM organizate.	1.250,0	1.250,0	-	-	250,0	250,0	250,0	250,0	250,0	3104	Trim IV 2030	MA/AȘMM MEC/ ANCD
		Teme de educația militar-patriotică pentru participanții la cursurile de pregătire în cadrul catedrelor militare pe lângă Universități propuse	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3104	Trim IV 2030	MA/AȘMM MEC/ ANCD
43.	Elaborarea Concepției educației patriotice a tineretului și aprobarea unui Plan de acțiuni	Acte normative în domeniul educației patriotice elaborate și implementate	129,0	129,0	-	-	-	129,0	-	-	-	3101	Trim IV 2027	MA
44.	Desfășurarea de activități educaționale non-formale orientate spre promovarea valorilor naționale prin intermediul activităților de tineret	Cel puțin 3 activități educaționale desfășurate pe an Chestionare aplicate în rândul participanților la activități	225,0	225,0	-	-	45,0	45,0	45,0	45,0	45,0	8601	Trim IV 2030	MEC
45.	Includerea în lista de priorități a concursului de proiecte pentru organizațiile de tineret a subiectelor conexe conceptului de apărare națională	Concurs desfășurat Cel puțin un proiect care abordează conceptul de apărare finanțat	48.000,0	48.000,0	-	-	12.000,0	12.000,0	12.000,0	12.000,0	-	8601	Trim IV 2029	MEC/ ANDPAT
46.	Abordarea subiectelor conexe conceptului de apărare națională în	Cel puțin două sesiuni de formare profesională a luctătorilor de tineret, organizate anual	5.000,0	5.000,0	-	-	1.000,0	1.000,0	1.000,0	1.000,0	1.000,0	8601	Trim IV 2030	MEC/ ANDPAT MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	cadru instruirilor tematice desfășurate pentru personalul angajat din Centrele de tineret	Ponderea dezvoltării competențelor manageriale și implementarea unui sistem de management bazat pe performanță în centrele de tineret realizate												
		Cel puțin o sesiune de instruire de către reprezentanții Ministerului Apărării desfășurată anual	225,0	225,0	-	-	45,0	45,0	45,0	45,0	45,0	8801	Trim IV 2030	MEC/ ANDPAT MA
47.	Dezvoltarea capacităților naționale de instruire a personalului destinat participării în misiuni și operații internaționale	Subunitățile AN conform conceptului OCC E&F instruite și evaluate anual	19.500,0	-	-	19.500,0	7000,00	3000,00	2500,00	7000,00	-	3106	Trim I 2029	MA MAI /IGC
OG 1.10 Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2029														
48.	Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, integrat în structura organizațională militară	Capacitatea medico-militară instituțională la nivel strategic, operațional și tactic este asigurată	439,8	439,8	-	-	146,6	146,6	146,6	-	-	8005 8010	Trim IV 2027	MA MS
49.	Efectuarea unui studiu național privind cartografierea resurselor disponibile și infrastructurii medicale a sistemului medical	Raport cu privire la resursele disponibile al sistemului medical pe țară realizat Elaborarea hății interactive (GIS) resurselor disponibile la nivel regional efectuată	585,00	-	585,00	-	-	585,00	-	-	-	Fonduri pandemi ce/ 8004	Trim III 2027	MS/ANSP
50.	Pilotarea instrumentului OMS „Colaborare civil-militară pentru pregătirea pentru situații de urgență în	Raport privind pilotarea instrumentului CMAP realizat și validat. Recomandări pentru consolidarea colaborării civil-militare în baza	575,0	-	575,0	-	-	0,0	575,0	-	-	OMS/ 8004	Trim III 2028	MS/ANSP MA MAI

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	domeniul sănătății (CMAP) pentru fortificarea pregătirii și creșterii rezilienței sistemului medical și militar	rezultatelor CMAP formulate												
51.	Asigurarea implementării continue a Convenției privind interzicerea dezvoltării, producerii și stocării armelor bacteriologice și cu toxine și asupra distrugerii acestora (BTWC)	Numărul de instruiți și exerciții organizate privind prevenirea amenințărilor biologice. Numărul de persoane instruite anual	90,6	-	90,6	-	-	-	-	90,6	-	OMS/8004	Trim II 2029	MS/ANSP
52.	Îmbunătățirea sistemului de supraveghere și avertizare timpurie în sănătatea publică	Număr de specialiști instruiți privind supravegherea și avertizarea timpurie în sănătatea publică. Număr de proceduri sau protocoale privind avertizarea timpurie în sănătatea publică revizuite/elaborate	565,00	-	565,00	-	-	565,00	-	-	-	Fonduri pandemice/8004	Trim II 2027	MS/ANSP
TOTAL pentru OG 1			4.164.435,1	2.137.251,2	68.745,6	1.958.438,3	879.330,1	1.416.812,0	1.519.167,2	98.036,1	251.089,7			
Obiectiv General 2 Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a UE														
OS 2.1 Ajustarea și armonizarea cadrului normativ și conform viziunii actualizare de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, până în 2027														
53.	Ajustarea cadrului legal conform viziunii actualizare de organizare și	Acte normative pentru implementarea Legii nr.230/2025 pentru modificarea unor	581,2	581,2	-	-	581,2	-	-	-	-	3101	Trim I 2026	MA MAI SIS SPPS

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	funcționare a sistemului național de apărare și securitate (Conform viziunii din SSN și SNA)	acte normative (aspecte privind sistemul național de apărare)(Art.IV) și pentru implementarea Legii nr.249 /2025 privind securitatea națională a Republicii Moldova (art.32). adoptate												MF MJ CSNAOP APL
54.	Ajustarea cadrului legal conform viziunii actualizare privind securitatea spațiului aerian național (Conform viziunii din SNA)	Acte normative necesare pentru implementarea Legii nr.231/2025 privind securitatea spațiului aerian național (conform art.44 alin.(2)), adoptate	308,1	308,1	-	-	308,1	-	-	-	-	3101	Trim IV 2026	MA CSNAOP MAI MDED MIDR MF MAE SIS SPPS MEC MMPS AAC „MoldATS A” CNSA și comisiile aeroportuare de securitate aeronautică
55.		Lege privind modificarea unor acte normative (Legea nr. „1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate, Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr. 1477/2002 cu privire la răspunderea materială a militarilor și Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor) adoptată	129,0	129,0			129,0	-	-	-	-	3101	Trim IV 2026	MA MAI

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
56.		Lege privind modificarea unor acte normative (Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, asediu și de război și Legea nr. 1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea revizuită și adoptată	463,9	463,9	-	-	463,9	-	-	-	-	3104	Trim III 2026	MA CSNAOP APRM/ SCNS MAI MDED SIS SPPS MAE MEC MMPS MF MJ MM MIDR CCSCD APL, instituții publice și agenți economici cu atribuții în domeniu
57.	Revizuirea și aprobarea cadrului normativ privind protecția bunurilor culturale împotriva riscurilor ce decurg din calamitățile naturale, tulburări ale ordinii publice sau conflicte armate	Hotărâre de Guvern privind aprobarea Programului de măsuri consolidate pentru protecția și integritatea bunurilor culturale mobile împotriva riscurilor ce decurg din calamități naturale, tulburări publice sau conflicte armate, adoptată	189,0	-	-	189,0	-	189,0	-	-	-	8503	Trim. IV 2027	MC/ SECBCM MAI MA MAE
OS 2.2 Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediu academic și OSC relevante, până în 2030														
58.	Consolidarea legăturilor între entitățile de cercetare-dezvoltare	Cel puțin o conferință internațională desfășurată de instituțiile în domeniul securității și apărării	1.250,0	1.250,0	-	-	250,0	250,0	250,0	250,0	250,0	3104	Trim. IV 2030	MA/AȘMM CSNAOP MEC

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	din cadrul mediului academic, științific, societății civile, organizațiilor neguvernamentale interesați de domeniul securității și apărării	Numărul de cercetări științifice elaborate.	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3104	Trim. IV 2030	MA/AȘMM
		Numărul de acorduri semnate	334,0	334,0			66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3104	Trim. IV 2030	MA/AȘMM
59.	Sporirea participării specialiștilor din unitățile de cercetare-dezvoltare ale sistemului de apărare națională la activități derulate sub patronajul instituțiilor internaționale de profil	Seminare, mese rotunde internaționale desfășurate	900,0	900,0	-	-	-	-	300,0	300,0	300,0	3104	2028-2030 Anual	MA/AȘMM MEC din unitățile de cercetare-dezvoltare ale sistemului de apărare națională
		Activități de consolidare a cooperării cu Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară (România) efectuate	225,0	225,0	-	-	45,0	45,0	45,0	45,0	45,0	3104	2026-2030 Anual	MA/AȘMM
60.	Consolidarea capacităților organizațiilor din domeniul cercetării și dezvoltarea infrastructurilor de cercetare	Numărul de participări în proiecte bilaterale și multilaterale a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării	90,0	90,0	-	-	45,0	45,0	-	-	-	8801	Trim IV 2027	MEC MA/AȘMM
		Numărul parteneriatelor consolidate cu Arhivele Militare Naționale (cu România și alți parteneri)	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3104	Trim IV 2027	MA/AȘMM
61.	Integrarea în spațiul european al cercetării	Granturi semnate în programul cadru al UE pentru cercetare media și inovare „Orizont Europa”	3.424,1	3.424,1	-	-	-	3.424,1	-	-	-	8801	Trim IV 2027	MEC
62.	Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare tehnologică și stimularea cercetării	Capacități naționale, inclusiv private identificate conform necesităților. Nr de acorduri semnate	267,2	267,2	-	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	8801	Trim IV 2030	MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	și inovării în domeniul apărării													
63.	Crearea unei entități de cercetare și inovare tehnologică în domeniul apărării în cadrul AMFA	Subdiviziune/entitate de cercetare și inovare tehnologică în domeniul apărării în cadrul AMFA creată	200.000,0	-	-	200.000,0	-	50.000,0	50.000,0	50.000, 0	50.000,0	8801	Trim IV 2030	MA/ AMFA AȘMM
		Regulamentul AMFA modificat (HG 980/2010 modificată). HG 692/2017 modificată cu atribuirea MA a competențelor de cercetare și inovare tehnologică în domeniul apărării	351,9	351,9	-	-	-	117,3	117,3	117,3	-	3101 3104 8810	Trim IV 2029	MA AMFA AȘMM
OS 2.3 Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare, pînă în 2027														
64.	Efectuarea unei analize a capacităților din domeniul industriei	Studiu privind fezabilitatea organizării parteneriatelor de cooperare în vederea promovării industriei de apărare efectuat	133,6	133,6	-	-		66,8	66,8	-	-	3101	Trim IV 2028	MA MAE
65.	Dezvoltarea cadrelor normative în domeniul industriei naționale de apărare	Evaluarea cadrului de reglementare a industriei de apărare în statele membre ale UE efectuată	398,8	398,8	-	-	199,4	199,4	-	-	-	5001 3101	Trim IV 2027	MDED MA
		Evaluarea bazei tehnologice și industriale de apărare a Republicii Moldova asigurată Raport de analiză a capacităților actuale naționale în domeniul industriei elaborat	598,2	598,2	-	-	199,4	199,4	199,4	-	-	5001 3101	Trim II 2028	MDED MA MIDR APP
		Cadrul de reglementare național aferent industriei militare dezvoltat	129,0	129,0	-	-	-	-	129,0	-	-	5001 3101	Trim IV 2028	MDED MF MA
66.	Stimularea investițiilor (autohtone și	Hotărârea de Guvern cu privire la crearea Parcului industrial specializat de	129,0	129,0	-	-	-	-	129,0	-	-	5001	Trim IV 2028	MDED MA MAI

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	străine) în producerea de armament și muniții, implicit prin valorificarea platformelor investiționale și a schemei de ajutor de stat regionale	categoria „B” elaborată și promovată spre aprobare Numărul beneficiarilor ai schemei ajutorului de stat regional pentru investițiile în sectoarele prioritare strategice ale industriei prelucrătoare, în special în industria de apărare, inclusiv pentru genul de activitate CAEM C 2540 Fabricarea de armament și muniții Valoarea ajutorului de stat acordat în baza schemei	387,0	387,0	-	-	129,0	129,0	129,0	-	-	5016	Trim IV 2028	MDED MA MAI ODA
OS 2.4 Valorificarea a cel puțin 2 inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO, până în 2029														
67.	Implementarea angajamentelor asumate în cadrul formatelor de cooperare și parteneriat în domeniu securității și apărării dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană	Nivelul de implementare a Programului național de aderare pentru anii 2025 - 2029, Capitolul 31 Politica externă de securitate și apărare, Numărul acțiunilor realizate în procesul de aderare a RM la UE în domeniul apărării	832,4	832,4	-	-	208,1	208,1	208,1	208,1		0601/ UE (PESC, PSAC)	Trim IV 2029	MAE MA MAI/IGC MDED CCSCD SIS APRM
68.	Implementarea angajamentelor asumate în cadrul formatelor de cooperare (inițiativelor, proiectelor) și de parteneriat cu NATO(ITPP, EDCB) și	Coordonarea dialogului politic și cooperării practice cu NATO asigurată. Numărul ședințelor de coordonare și obiectivelor de parteneriat realizate	624,3	624,3	-	-	208,1	208,1	208,1	-	-	0601/ NATO (EDCB)	Trim IV 2028	MAE MA MAI SIS MDED CCSCD
		Gradul de implementare a inițiativelor, proiectelor și programelor de consolidare	167,0	167,0	-	-	33,4	33,4	33,4	33,4	33,4	3101 3104/ Fondul	Trim IV 2030	MA CS SIS

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	aprofundarea dialogului politic și cooperării practice cu NATO în domeniul apărării	a capacităților de securitate și apărare ale Republicii Moldova Cel puțin două ședințe de coordonare și bilanț organizate în vederea sporirii gradului de implementare a proiectelor/inițiativelor										Fiduciar și Fondul Comun NATO		MAI/IGC/IGSU MDED/ASC CCSCD
69.	Consolidarea și valorificarea la maxim a mecanismelor și platformelor de cooperare existente (în cadrul organizațiilor internaționale, regionale)	Mecanisme și platforme de cooperare existente cu NATO eficientizate și valorificate. Numărul acțiunilor realizate Numărul întreprinderilor desfășurate Cel puțin 5 întreprinderi desfășurate în țară în contextul consolidării mecanismelor și platformelor de cooperare existente Numărul întreprinderilor desfășurate peste hotarele țării	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3101	Trim IV 2030	MA CS MAI MAE
			2.500,0	2.500,0	-	-	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	3101 3104	Trim IV 2030	MA
			2.500,0	2.500,0	-	-	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	3101 3104	Trim IV 2030	MA
70.	Valorificarea formatelor de dialog la nivel înalt, inclusiv în rezultatul încheierii Parteneriat pentru Securitate și Apărare cu UE, precum și extinderea ariilor de cooperare cu instituțiile UE, în principal în contextul desfășurării Misiunii de	Reuniunile Dialogului anual RM-UE în domeniul securității și apărării, ale Dialogului RM-UE la nivel înalt în domeniul politic și de securitate și ale Consiliului de asociere RM-UE desfășurate Conlucrarea instituțiilor statului în domeniul securității și apărării cu EUPM pe domeniile de responsabilitate, în special în domeniu gestionării crizelor, amenințărilor	400, 0	400, 0	-	-	100,0	100,0	100,0	100,0	-	0601 EUPM	Trim I 2029	MAE APRM/ SCNS SIS MDED MA MAI
			400, 0	400, 0	-	-	100,0	100,0	100,0	100,0	-	0601 EUPM	Trim I 2029	MAE APRM/ SCNS SIS MDED MA MAI

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Parteneriat a Uniunii Europene în Republica Moldova (EUPM)	hibride și securității cibernetice asigurată												
71.	Avansarea cooperării cu UE, precum și participarea Republicii Moldova la inițiativele și instrumentele relevante ale UE în domeniul apărării (PESCO, EDA, SAFE)	Cel puțin 5 vizite de lucru pe an pentru instituționalizarea cooperării cu instituțiile UE, în contextul aderării la noi proiecte, platforme, instrumente, inițiative	1.180,0	1.180,0	-	-	295,0	295,0	295,0	295,0	-	3101 3104	2026-2029 Anual	MA MAE MDED
		Implementarea proiectelor PESCO ale UE	2.652,4	2.652,4	-	-	663,1	663,1	663,1	663,1	-	3101 5011	2026-2029 Anual	MDED CS/STISC MA MAE
72.	Implementarea proiectelor și programelor curente în cadrul instrumentului European Peace Facility (EPF)	Monitorizarea gradului de implementare a proiectelor EPF și raportarea implementării proiectelor și programelor asigurată	167,0	167,0	-	-	33,4	33,4	33,4	33,4	33,4	3101	Trim IV 2030	MA
73.	Adaptarea cadrului normativ național, în perspectiva participării la aderarea și implementarea inițiativelor UE	Cadrul normativ ajustat, înaintat spre adoptare (Lege, HG, Regulament)	2.104,4	2.104,4	-	-	526,1	526,1	526,1	526,1	-	3101	Trim IV 2029	MA MAE MIDR
TOTAL OG 2			224.818,5	24.629,5	0,0	200.189,0	5.784,4	58.166,2	54.866,7	54.005,4	54.005,4			
Obiective General 3 Dezvoltarea și aprofundarea relațiilor de cooperare și parteneriate bilaterale, regionale și internaționale în domeniul apărării și securității militare														
OS 3.1 Asigurarea funcționalității mecanismelor de conlucrare și cooperare interinstituțională în cadrul sistemului național de apărare prin interoperabilitatea forțelor destinate apărării naționale până la 60%, până în 2028														
74.	Asigurarea funcționalității sistemului național	Cel puțin 2 exerciții interinstituționale la nivel	3.600,0	3.600,0	-	-	1.200,0	1.200,0	1.200,0	-	-	3106 3104	Trim IV 2028	MA MAI/IGC/ IGP/IGSU

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	de apărare prin conlucrarea cu instituțiile statului cu atribuții în domeniul apărării, de toate nivelurile	strategic, operațional și tactic desfășurate anual. Planurile comune de reacție în situații de criză elaborate, coordonate și actualizate anual. Cel puțin 2 exerciții militare naționale desfășurate anual cu participarea MAI (IGC, IGP, IGSU), SIS, etc.,												
75.	Asigurarea interoperabilității forțelor destinate apărării naționale	Măsurile tehnice, organizaționale, doctrinare și de intruire și cerințe comune pentru echipamente, sisteme de comunicații și proceduri operaționale adoptate Cadrul de coordonare stabilit (Regulament)	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3106	Trim IV 2030	MA MAI/IGC/ IGP/IGSU SIS ANP
76.	Asigurarea colaborării interinstituționale între Forțele Armate și administrațiile publice centrale și locale	Cel puțin 3 de ședințe de coordonare cu APC și 3 de ședințe APL desfășurate anual	668,0	668,0	-	-	133,6	133,6	133,6	133,6	133,6	3106	Trim IV 2030	MA MAI/IGC APL
OS 3.2 Dezvoltarea și întărirea capacităților instituționale și interinstituționale de comunicare strategică cu 10% anual, până în 2030														
77.	Coordonarea, dezvoltarea și implementarea comunicării strategice interinstituționale în vederea promovării intereselor naționale	Mecanisme de conlucrare și cooperare interinstituționale la toate nivelele funcționale Coordonarea interinstituțională asigurată Cel puțin 3 de ședințe de coordonare între instituțiile statului și mediul mass-media desfășurate Capacitățile instituționale de comunicare întărite Numărul de personal instruit în domeniu comunicării anual	54,5	54,5	-	-	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	0809	Trim IV 2030	CCSCD APRM CS MAE MA
			668,0	668,0	-	-	133,6	133,6	133,6	133,6	133,6	0302	Trim IV 2030	CS MAE MA MAI APRM Societatea civilă

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
78.	Asigurarea transparenței instituțiilor din sistemul național de apărare	Informația cu privire la bugetul apărării pe platformele de comunicare a instituției publicată Schimbul de informații cu instituții și centre de cercetare internaționale asigurat. Numărul comunicatelor de presă/materialelor jurnalistice dedicate cheltuielilor de apărare publicate/difuzate.	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3101	Trim IV 2030	MA MAE CSNAOP CS
79.	Dezvoltarea capacităților de monitorizare și analiză pentru asigurarea securității a spațiului informațional	Capacitățile de monitorizare și analiză a spațiului informațional dezvoltate Metodologia de analiză unică aprobată în cadrul instituțiilor (creată de CCSCD) Baze de date comune privind manipulare a informațiilor și ingerințelor străine referențiale securității și apărării naționale create Numărul instituțiilor conectate și ce contribuie prin produse la aceste baze de date	138,3	138,3	-	-	66,8	71,5	-	-	-	0809	Trim IV 2027	CCSCD MAI (INI) ASC SIS MA STISC CEC CA
80.	Combaterea știrilor false și campaniilor de dezinformare și propagandă ce vizează Republica Moldova	Numărul conținuturilor informaționale (scrise, mediatice) contra falsurilor/dezinformărilor pe subiecte prioritare de securitate și apărare națională elaborate	254,5	254,5	-	-	50,9	50,9	50,9	50,9	50,9	3104	Trim IV 2030	MA
81.	Implicarea/cooptare a în dialog a actorilor publici,	Nr de activități cu implicare și în cooperare cu mass-media /societate	100,0	100,0	-	-	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	3104	Trim IV 2030	MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	reprezentanți ai societății civile, parteneri de dezvoltare, mass-media, mediul academic, donatori etc., pentru suportul implementării planurilor privind subiecte de securitate și apărare și dezvoltării gândirii critice în rândul cetățenilor în vederea fortificării rezilienței informaționale	civilă/parteneri de dezvoltare organizate												
		Nr. de inițiative/resurse/activități de educație non - formală/social -culturale realizate în domeniile relevante AIM pentru adulți, persoane în etate și categorii vulnerabile Prezentări de expoziții permanente și mobile ale Muzeului Militar al AN	500,0	500,0	-	-	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	8503	Trim IV 2030	MC MA/AȘMM
		Numărul produselor media pentru alfabetizarea informațională în domeniu apărării a publicului țintă: instituțiilor mass-media și cetățenilor distribuită și realizată	304,5	304,5	-	-	60,9	60,9	60,9	60,9	60,9	3104	Trim IV 2030	MA
		Cel puțin o conferință internațională cu invitarea experților străini, mass mediei, cercurilor academice autohtone și internaționale desfășurată	900,0	900,0	-	-	-	-	300,0	300,0	300,0	3104	2028-2030 Anual	MA/AȘMM
82.	Dezvoltarea capacității de comunicare strategică a autorităților publice centrale, inclusiv prin preluarea practicilor internaționale	Capacitățile instituționale de comunicare strategică a CCSCD consolidate prin extinderea cooperării internaționale	69,0	69,0	-	-	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8	0809	Trim IV 2030	CCSCD
OS 3.3 Dezvoltarea parteneriatelor strategice prin acorduri și parteneriate implementate la cel puțin 60% și eficientizate anual, inclusiv prin ajustarea/semnarea a cel puțin 10 planuri de cooperare cu parteneri, pînă în 2029														
83.	Continuarea eficientizării diplomației de apărare și	Acorduri de cooperare, inclusiv acorduri de parteneriate strategice ajustate/eficientizate	945,5	945,5	-	-	189,1	189,1	189,1	189,1	189,1	3101	Trim IV 2030	MA MAE APRM

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	mecanismelor de cooperare și asistență externă în domeniul securității și apărării cu partenerii	Mecanisme de asistență externă eficientizate												
		Acorduri noi de cooperare, inclusiv acorduri de parteneriate strategice ajustate/eficientizate semnate.	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3101 0601	Trim IV 2030	MAE MA
84.	Eficientizarea parteneriatelor strategice de securitate și apărare, inclusiv prin îmbunătățirea acordurilor și garanțiilor existente în domeniul apărării colective, precum și stabilirea altora noi	Planuri de cooperare elaborate. Participarea RM la platforme și parteneriate regionale în domeniul securității și apărării intensificată	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3101	Trim IV 2030	MA
		Ajustarea Hotărârii de Guvern privind schimbarea statutului Republicii Moldova în cadrul Centrului pentru Cooperare în domeniul Securității (RACVIAC) efectuată	73,5	73,5	-	-	73,5	-	-	-	-	3101	Trim III 2026	MA MAE
		Participarea anual la cel puțin o reuniune de nivel înalt în cadrul RACVIAC asigurată	175,5	175,5	-	-	35,1	35,1	35,1	35,1	35,1	3101	Trim III 2030	MA MAE
		Participarea în baza invitației la activitățile în calitate de membru asociat asigurată	945,5	945,5	-	-	189,1	189,1	189,1	189,1	189,1	3104	Trim IV 2030	MA
85.	Eficientizarea și intensificare cooperării în domeniul apărării prin formate de cooperare existente, menținerea dialogului	Nr. de activități planificate și executate din Planul de activitate externă al MA.	50.000,0	20.000,0	-	30.000,0	10.000,0 (4.000,0 b.s.) (6.000,0 c.n.)	10.000,0 (4.000,0 b.s.) (6.000,0 c.n.)	10.000,0 (4.000,0 b.s.) (6.000,0 c.n.)	10.000, 0 (4.000,0 b.s.) (6.000,0 c.n.)	10.000,0 (4.000,0 b.s.) (6.000,0 c.n.)	3101 3104	2026- 2030 Anual	MA
86.	Intensificarea dialogului politic și a cooperării cu	Participarea la cel puțin șase forumuri, conferințe de securitate regionale.	830,0	830,0	-	-	190,0	130,0	190,0	130,0	190,0	3101 3104	2026- 2030 Anual	MA MAE SIS

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	statele membre UE, în contextul eforturilor continue de stabilizare a situației de securitate în regiunea Mării Negre	Participarea la evenimente dedicate inclusiv bazinului Mării Negre												
		Participarea la Parteneriatului de Securitate și Apărare ("Forum Schuman în domeniul securității și apărării") asigurată	200,0	200,0	-	-	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	3101 3104	Trim IV 2030	MA
		Participarea la Conferința de Securitate de la München în domeniul politicii internaționale de securitate asigurată	250,0	250,0	-	-	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	3101	Trim IV 2030	MA
		Participarea la Conferința internațională „Black Sea and Balkans Security Forum” asigurată	100,0	100,0	-	-	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	3101	Trim IV 2030	MA
		Participarea la Reuniunea miniștrilor apărării din sud-estul Europei (SEDM) SEDM realizată	100,0	100,0	-	-	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	3101	Trim IV 2030	MA
		Participarea la Reuniunea Comitetului director politico-militar al forțelor multinaționale de pace din Europa de sud-est (PMSC-CC) asigurată	90,0	90,0	-	-	30,0	-	30,0	-	30,0	3101	Bianu al	MA
		Participarea la Reuniunea Comitetului de Coordinare a Ministerului Apărării din Europa de Sud-Est (SEDM-CC) asigurată	90,0	90,0	-	-	30,0	-	30,0	-	30,0	3101	Bianu al	MA
OS 3.4 Asigurarea transparenței și eficienței managementului sistemului național de apărare și dezvoltarea culturii de securitate și de apărare														
87.	Sporirea capacităților instituționale de supraveghere și	Cel puțin 6 activități privind supraveghere și 2 evenimente de consolidare a integrității instituționale desfășurate pe an	154,5	154,5	-	-	30,9	30,9	30,9	30,9	30,9	3104	Trim IV 2030	MA ANI CNA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	prevenirea corupției.	Nr. de evenimente și activități privind prevenirea corupției și consolidarea integrității. Nr. de proiecte comune cu societatea civilă pe domeniul consolidării integrității și prevenirii corupției implementate	154,5	154,5	-	-	30,9	30,9	30,9	30,9	30,9	3104	Trim IV 2030	MA ANI CNA
		Cadrul juridic departamental privind managementul riscurilor de corupție ajustat Ghidul privind evaluarea riscurilor de integritate elaborat	189,1	189,1	-	-	189,1	-	-	-	-	3104	Sem I 2026	MA ANI CNA
88.	Asigurarea controlului civil democratic asupra structurilor de apărare și securitate națională	Cel puțin o raportare sau audierea factorilor de decizie din de apărare și securitate națională asigurată în cadrul Parlamentului, Comisiilor de profil	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3101	Trim IV 2030 Anual	MA SIS CSNAOP
		Cel puțin două vizite de lucru în teritoriu al structurilor de apărare și securitate națională (unități militare, de securitate, etc.) reprezentaților Parlamentului asigurate	154,5	154,5	-	-	30,9	30,9	30,9	30,9	30,9	3101 3104	Trim IV 2030 Anual	MA SIS CSNAOP
89.	Dezvoltarea și/sau îmbunătățirea culturii de securitate și apărare instituționale și a societății	Nr. de conferințe, mese rotunde, cursuri, inclusiv postuniversitare, în colaborare cu partenerii externi prin Programul NATO de Dezvoltare Profesională (PDP) în domeniul apărării a personalului civil, organizate și desfășurate	300,0	300,0	-	-	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	0301 NATO, PDP	Trim IV 2030	CS APRM/ SCNS SIS MA MAI

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		Nr. de instituții mass-media subvenționate în vederea sprijinirii proiectelor dedicate dezvoltării alfabetizării informaționale și media	25.000,0	25.000,0	-	-	5.000,0	5.000,0	5000,0	5.000,0	5.000,0	8501 8504	Trim IV 2030	MC
		Nr. de beneficiari ai Programului de micro calificare „Managementul Patrimoniului cultural mobil” pentru formarea profesională a specialiștilor implicați în circulația bunurilor culturale	1.700,0	1.700,0	-	-	300,0	300,0	300,0	400,0	400,0	8502	Trim IV 2030	MC MEC
90.	Creșterea nivelului de participare și reprezentare a femeilor în sectorul de securitate și apărare	Promovarea Agendei „Femeia, pacea și securitatea” prin cel puțin 2 instruirii tematice organizate	552,0	552,0	-	-	350,4	50,4	50,4	50,4	50,4	3101/ UN WOMA N	Trim IV 2030	MA MAI SIS
		Ponderele femeilor implicate în procesul decizional în sectorul de securitate și apărare sporită cu 5%	2.741,4	2.741,4	-	-	530,6	530,6	530,6	574,8	574,8	3101	Trim IV 2030	MA MAI
		Numărul activităților realizate în vederea reducerii barierelor și a stereotipurilor legate de rolul femeilor în sectorul de securitate și apărare Cel puțin un atelier de lucru, seminar desfășurat	123,6	123,6	-	-	30,9	30,9	30,9	30,9	-	3101	Trim IV 2029	MA MAI
91.	Prevenirea inechităților, violenței și hărțuirii în sectorul de securitate și apărare prin reducerea riscurilor și eliminarea consecințelor	Cel puțin două activități de informare realizate Numărul cazurilor identificate și raportate.	50,0	50,0	-	-	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	3101	Trim IV 2030	MA MMPS
		Rata de acces la servicii sociale în cazurile de violență împotriva femeilor și de violență în familie din numărul total de cazuri	60.000,0	-	60.000,0	-	-	-	-	60.000,0	-	-	9013/ UNFPA UN Women OIM	Trim IV 2028

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	asociate discriminării	identificate în sectorul de asistență socială Numărul de cazuri identificate Numărul de cazuri referite către servicii specializate										Consiliu 1 Europei		
		Numărul mecanismelor instituționale ajustate, revizuite sau îmbunătățite prin regulamente și Metodologii elaborate Numărul cazurilor de discriminare, hărțuire sexuală și violență în bază de gen raportate și investigate	756,4	756,4	-	-	189,1	189,1	189,1	189,1	-	3101	Trim IV 2029	MA
TOTAL OG 3			154.602,8	64.602,8	60.000,0	30.000,0	19.744,1	19.066,2	79.414,7	18.238,9	18.138,9			
Obiectiv General 4 Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea a 1% din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030														
OS 4.1 Realizarea angajamentelor internaționale, prin creșterea bugetului alocat apărării astfel încât ponderea cheltuielilor pentru apărare să urce la aproximativ 0,75 % din PIB în 2027, urmând creșterea treptată până la ~0,95 % în 2029														
92.	Implementarea angajamentelor asumate în procesul de dezvoltare și modernizare a capacității naționale de apărare prin alocările bugetare treptate cu atingerea 1% din PIB până în 2030 asigurate.	Cel puțin 5 ședințe de coordonare cu conducerea sistemului național de apărare a creșterii anuale treptate a bugetului apărării naționale cu atingerea a 1% din PIB către anul 2030.	51,0	51,0	-	-	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	3101	Anual, până la anul 2030	CSNAOP APRM CPM CS MA MF MAI MIDR MDED
		Participarea la activitatea Grupului de lucru pentru atragerea proiectelor de dezvoltare aferente sectorului apărării și surselor adiționale de finanțare a sectorului de apărare și securitate	88,0	88,0	-	-	17,6	17,6	17,6	17,6	17,6	3101 3104		
OS 4.2 Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare, până în 2029														

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
93.	Îmbunătățirea cadrului legal privind salarizarea personalului în activitate și crearea condițiilor pentru înlăturarea inechităților și discrepanțelor majore din sistemele de salarizare	Cadrul legal în domeniul salarizării și asigurării remunerării adecvate, echitabile revizuit și aprobat (Anexa 5, Legea 270/2018/ Plan de acțiuni pentru implementarea reformei salariale în perioada 2026-2030 elaborat, aprobat și pus în aplicare	415,8	415,8	-	-	207,9	207,9	-	-	-	0501	Trim IV 2030	MF MA
OS 4.3 Stabilirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice, până în 2027														
94.	Ajustarea cadrului normativ în domeniul achizițiilor strategice multianuale și comune și alinierea acestuia la standardele și cerințele UE	Cadrul normativ pentru achiziții comune și centralizate aprobat Planificarea pe termen mediu și lung a achizițiilor strategice multianuale, achiziții strategice comune la nivel național desfășurată.	415,8	415,8	-	-	207,9	207,9	-	-	-	3101	Trim IV 2027	MA MF
95.	Planificarea pe termen mediu și lung a achizițiilor strategice multianuale în domeniul apărării	Plan de achiziții strategice multianuale aprobat.	1.039,5	1.039,5	-	-	207,9	207,9	207,9	207,9	207,9	3101 3104	Trim IV 2030	MA
96.	Stabilirea unui mecanism nou de achiziții de bunuri strategice	Legea specială privind achizițiile de bunuri din domeniul apărării adoptată (Legea privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, furnizarea de bunuri și prestarea de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniul apărării și securității)	208,0	208,0	-	-	208,0	-	-	-	-	3101	Trim IV 2026	MF MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		Mecanism de achiziții de bunuri din domeniul apărării stabilit și funcțional.												
OS 4.4. Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesior din sistemul național de securitate si apărare, pînă în 2029														
97.	Asigurarea creșterii calității vieții și îmbunătățirea condițiilor necesare pentru exercitarea eficientă a obligațiilor de serviciu	Parteneriate public-private implementate în vederea asigurării cu spații locative de serviciu pentru militarii prin contract	567,3	567,3	-	-	189,1	189,1	189,1	-	-	3104	Trim IV 2028	MA
		Programe de investiții pentru apărare multianuale corelate cu cadrul bugetar de cheltuieli pe termen mediu și bugetul anual	586,5	586,5	-	-	117,3	117,3	117,3	117,3	117,3	3104	Trim IV 2030	
98.	Promovarea unor politici de creștere a atractivității profesiilor din sistemul național de securitate si apărare si a competitivității acestora pe piața forței de munca	Baza de acte normative cu privire creșterea atractivității profesiei militare, protecția socială și de asigurare a militarilor asigurată O lege elaborată și aprobată Un regulament elaborat și aprobat	650,6	650,6			325,3	-	-	325,3	-	3101	Trim IV 2029	MA CSNAOP
99.	Creșterea vizibilității profesiei de militar	Numărul campaniilor de marketing a profesiei de militar prin contract organizate (pe rețelele sociale, Radio, TV)	456,0	456,0	-	-	91,2	91,2	91,2	91,2	91,2	3101/ DCB, NATO	Trim IV 2030	MA
		Numărul materialelor de comunicare privind promovarea serviciului militar publicate	167,0	167,0	-	-	33,4	33,4	33,4	33,4	33,4	3101	Trim IV 2030	MA
		Numărul campaniilor de informare și promovare despre ofertă de muncă în Ministerul Apărării desfășurate	456,0	456,0	-	-	91,2	91,2	91,2	91,2	91,2	3101	Trim IV 2030	MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		Sondaje anuale de opinie privind nivelul de încredere în instituțiile sistemului național de apărare desfășurate	334,0	334,0	-	-	66,8	66,8	66,8	66,8	66,8	3101/ DCB, NATO	Trim IV 2030	MA
100.	Îmbunătățirea sistemului de recrutare, selecție și reținere a personalului în cadrul sistemului național de apărare	Sistemul de recrutare, selecție și reținere a personalului din Armata Națională îmbunătățit prin birouri de recrutare operaționalizate Lista canalelor de publicarea a anunțurilor privind posturi vacante actualizată	4.788,0	-	-	4.788,0	1.656,0	1.566,0	1.566,0	-	-	3104	Trim IV 2028	MA
OS 4.5. Modernizarea, protecția și prezervarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității, pe baza unei abordări unice din partea instituțiilor statului, până în 2029														
101.	Modernizarea și administrarea eficientă a infrastructurii militare	Tabără militară permanentă nr. 136 din com. Băcioi Băcioi reconstruită până în 2028 : -Elementele constructive, inclusiv rețelele ingineresti ale taberei construite; Perimetrul taberei securizat;	290.000,0	290.000,0	-	-	290.000,0	-	-	-	-	3104	Trim IV 2026	MA
		-Tabăra militară dotată;	270.000,0	270.000,0	-	-	-	270.000,0	-	-	-	3104	Trim IV 2027	
		-Tabăra militară dată în exploatare	230.000,0	230.000,0	-	-	-	-	230.000,0	-	-	3104	Trim IV 2028	
102.	Asigurarea infrastructurii sigure și de calitate în vederea integrării în rețeaua europeană de transport	Numărul de drumuri de acces până în anul 2027 modernizate	213.734,0	213.734,0	-	-	106.867,0	106.867,0	-	-	-	6402	Trim IV 2027	MIDR
103.	Evaluare continuă, protecția și consolidarea funcționalității	Infrastructura critică a statului în continuu evaluată, protejată și în stare funcțională	469,2	469,2	-	-	117,3	117,3	117,3	117,3	-	3505	Trim IV 2029	MAI SIS MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	infrastructurii critice naționale	Act normativ privind rolul, responsabilitățile și principiile de activitate ale instituțiilor responsabile de infrastructura critică elaborat și aprobat	831,6	831,6	-	-	207,9	207,9	207,9	207,9	-	3505	Trim IV 2029	MAI SIS MA SPPS
104.	Modernizarea, standardizarea și corelarea infrastructurii de apărare și militare cu misiunile, structura de forțe și procesul de dezvoltare a capacităților militare	Numărul de facilități construite/reabilitate/crete în comun cu parteneri strategici (ex: centre de instruire, centre logistice sau de mentenanță) modernizate	72.600,0	72.600,0			14.520,0	14.520,0	14.520,0	14.520,0	14.520,0	3104	Trim IV 2030	MA
		Dezvoltarea capacităților de comandă și control prin crearea a trei centre operaționale fixe și două centre operaționale mobile	27.400,0	-	-	27.400,0	-	6.850,0	6.850,0	6.850,0	6.850,0	6.850,0	3504	Trim IV 2030
105.	Asigurarea măsurilor de protecție și preservare a infrastructurii	Sistem informațional creat (similar sistemului european IMI și ICG) și funcțional din data aderării; Interoperabilitatea bazelor de date ale Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale Serviciului Vamal și ale altor autorități interesate asigurată	1.800,0	1.800,0			600,0	300,0	300,0	300,0	300,0	8501 8502	Trim IV 2027	MC/ SECBCM
		Listă a bunurilor culturale imobile de valoare națională excepțională elaborată, integrată și actualizată în planurile naționale de protecție civilă și gestionare a situațiilor de risc, conform Convenției de la Haga (1954)	255,9	255,9	-	-	-	255,9	-	-	-	-	8503	Trim IV 2027
106.	Sporirea interoperabilității în asigurarea	Elaborarea/ajustarea planurilor de asigurare a securității persoanelor	586,5	586,5	-	-	117,3	117,3	117,3	117,3	117,3	3602	2025-2030 Anual	SPPS MAI SIS

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	securității sediilor, clădirilor, obiectelor de interes strategic	beneficiare de protecție de stat, a sediilor, clădirilor, obiectelor de interes strategic pe timp de asediu și război.												MJ /ANP MA CNMC
		Desfășurarea exercițiilor de coordonare și pregătire în situații de asediu și război	149,7	149,7	-		-	37,4	37,4	37,4	37,4	3602	Trim IV 2030 Anual	SPPS
		Asigurarea securității persoanelor beneficiare de protecție de stat, a sediilor, clădirilor, obiectelor de interes strategic, în care aceștia își desfășoară activitatea permanent sau temporar	795.277,6	771.947,0	2.638,1	20.692,5	157.027,5 (b.s.+a.e.= 154.389,4 +2.638,1)	175.081,9 (b.s.+c.n.= 154.389,4 +20.692,5)	154.389, 4 (b.s.)	154.389 ,4 (b.s.)	154.389,4 (b.s.)	3602	Trim IV 2030 Anual	SPPS
		Creșterea nivelului de reziliență privind asigurarea pazei obiectivelor protejate cu 25%; (Procurarea a 10 pick-up 48 000 euro)	9.528,0	-	-	9.528,0	-	2.382,0	2.382,0	2.382,0	2.382,0	3504	Trim IV 2030	MAI/IGC
107.	Asigurarea rezilienței infrastructurii fizice și digitale	Evaluarea vulnerabilităților infrastructurii a sistemului administrației penitenciare finalizată. Plan de modernizare și securizare a infrastructurii critice penitenciare elaborat și aprobat. Sisteme de comunicații securizate și redundante implementate.	15.000,0	-	-	15.000,0	-	-	15.000,0	-	-	Partener i de dezvolta re identific ați	Trim IV 2028	MJ/ANP MAI CS/STISC
108.	Asigurarea și îmbunătățirea capacităților de reziliență energetică	Proiectul de lege privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere (care transpune Directiva 2009/119/CE privind obligația de menținere a unor stocuri minime de țiței	208,0	208,0	-	-	208,0	-	-	-	-	5810	Trim IV 2026	ME

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		și/sau produse petroliere) promovat												
		Proceduri de gestionare a crizelor energetice dezvoltate și implementate: (i) Exercițiu de tip „table top de stat major”, în conformitate cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2024 organizat; (ii) elaborarea Raportul privind Evaluarea Națională a Riscurilor care afectează securitatea aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova elaborat; (iii) Hotărârea de Guvern nr. 728/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planul de acțiuni aferent modificate.	533,1	533,1	-	-	325,1	208,0	-	-	-	5810/ Secretar iatul Comuni tății Energeti ce	Trim III 2027	ME
		Crearea și menținerea anuală a stocurilor de securitate și comerciale de gaze naturale Cca. 20% din consumul anual de gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova monitorizată	585,5	585,5	-	-	117,1	117,1	117,1	117,1	117,1	5801	2026- 2030	Ministerul Energiei ANRE SA „Energocom” Furnizorii de gaze naturale
		Realizarea licitațiilor pentru prestarea serviciilor de sistem pentru echilibrarea sistemului electroenergetic din capacități noi, precum și	351,3	351,3	-	-	117,1	117,1	117,1	-	-	5801	Trim. IV 2028	ME Î.S. „Moldelectr ica”

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		funcționarea acestei piețe monitorizată												
		Hotărârea de Guvern nr. 820/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic modificate.	208,0	208,0	-	-	-	-	208,0	-	-	5801	Trim. IV 2028	ME ANRE
		Infrastructura de baterii și facilități de stocare (BESS) pentru gestionarea vârfurilor de sarcină și creșterea flexibilității rețele create. Capacitate totală BESS instalată: min. 75 MW până în 2030	177300,0	-	-	177.300,0	82.740,0	94.560,0	-	-	-	5803	Trim. IV 2027	ME
109.	Diversificarea geografică și contractuală a surselor de aprovizionare cu energie	Linia nouă de interconectare a sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și României - Linia Electrică Aeriană (LEA) de 400 kV Bălți-Suceava construită	1.348.000,0	-	1.348.000,0	-	480.000,0	480.000,0	388.000,0	-	-	5803, Parteneri de dezvoltare	2026-2029	ME Î.S. „Moldelectrica”
		Linia nouă de interconectare a sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și României - Linia Electrică Aeriană (LEA) de 400 kV Strășeni-Gutinaș construită	2.200.000,0	-	2.200.000,0	-	-	-	-	-	-	5803/USAID	2026-2031	ME Î.S. „Moldelectrica”
		Participarea Republicii Moldova la activitățile Inițiativei pentru interconectarea energetică a Europei Centrale și de Sud-Est (CESEC).	585,5	585,5	-	-	117,1	117,1	117,1	117,1	117,1	5801	2026-2030	ME ANRE SRL „Vestmoldtransgaz”
		Proiect de lege privind declararea utilității publice	416,0	416,0	-	-	416,0	-	-	-	-	5801	2026	ME ANRE

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		<p>pentru lucrările de interes național de construcție a rețelelor de transport a gazelor naturale incluse în planul de dezvoltare al SRL „Vestmoldtransgaz”</p> <p>Proiect de Hotărâre de Guvern privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică a bunurilor imobile (terenuri) și a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile (terenuri) situate pe amplasamentul lucrărilor de interes național aferente construcției rețelelor de transport al gazelor naturale, incluse în planul de dezvoltare al SRL „Vestmoldtransgaz”.</p> <p>Implementarea Planului de dezvoltare și a Planului de investiții a „Vestmoldtransgaz” SRL monitorizată: 1. Rețelele de transport al gazelor naturale pe direcția NE-SE a mun. Chișinău (centura mun. Chișinău) proiectate și construite; 2. Rețea nouă de transport pe direcția râul Prut – SMG Ungheni – PMG Todirești, planificată pentru anul 2024 construită</p>												SRL „Vestmoldtransgaz”
TOTAL OG 4			5.666.043,3	1.860.696,7	3.550.638,1	249.920,5	1.136.927,2	3.354.662,5	814.871,3	180.116,4	179.465,9			
Obiectiv General 5 Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor regional și internațional de securitate și ca partener de încredere														
OS 5.1 Declaraarea și pregătirea pentru detașare în misiuni și operații internaționale a unui contingent al Republicii Moldova de până la nivel batalion, până în 2030														

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
110.	Dezvoltarea capacităților de intervenție operativă în misiuni și operații internaționale.	Dotarea IGC cu armament, muniții și echipament necesare participării în misiuni și operații internaționale	25.500,0	-	-	25.500,0	-	6.370,0	6.370,0	6.370,0	6.370,0	3504	Trim IV 2030	MAI/IGC
OS 5.2. Menținerea nivelului de participare în misiuni și operații internaționale la 2-3 contingente militare de nivel pluton/companie și 15-20 de experți militari și civili (dintre care, nu mai puțin 20% - femei), pînă în 2030														
111.	Extinderea participării cu specialiști și/sau contingente, naționale sau mixte (cu partenerii), militare, civile și de poliție, până la nivel de batalion (inclusiv), la misiunile și operațiile internaționale sub egida ONU, UE și NATO	Cel puțin 10 experți militari detașați individual (dintre care, nu mai puțin de 20% femei)	14.000,0	5.000,0	-	9.000,0	1.000,0 (b.s)	1.000,0 (b.s)	1.000,0 (b.s)	5.500,0 0 (1.000,0 b.s) (4.500,0 c.n.)	5.500,0 (b.s) (1.000,0 b.s) (4.500,0 c.n.)	3104	Annual, conform graficului de rotație	MA
		1-2 contingente de nivel pluton (integrat în contingentul național al altui stat) sub auspiciul ONU	88.800,0	75.000,0	-	13.800,0	15.000,0 (b.s.)	15.000,0 (b.s.)	15.000,0 (b.s.)	21900,0 (15.000,0 b.s) (6.900,0 c.n.)	21900,0 (15.000,0 b.s) (6.900,0 c.n.)	3106	Trim IV 2030	MA
		Pînă la 10 militari individual sub auspiciul UE/PSAC detașați anual (conform graficului de rotație)	15.000,0	7.500,0	7.500,0	-	-	-	-	7.500,0 0 (3.750,0 b.s.) (3.750,0 a.e)	7.500,0 (3.750,0 b.s.) (3.750,0 a.e)	3106/ Trust Fund	Trim IV 2030	MA
		1-2 contingente de nivel pluton sub auspiciul UE/PSAC detașați (integrat în contingentul național al altui stat)	88.000,0	-	-	88.000,0	-	-	-	44.000,00 (c.n.)	44.000,00 (c.n.)	3106 / parteneri de dezvoltare România	Trim IV 2030	MA
		Pînă la 5 militari detașați individual în misiuni NATO	11.300,0	5.500,0	-	5.800,0	1.100,0 (b.s.)	1.100,0 (b.s.)	1.100,0 (b.s.)	4.000,0 (1.100,0 b.s.) (2.900,0 c.n.)	4.000,0 (1.100,0 b.s.) (2.900,0 c.n.)	3106	Trim IV 2030	MA
		1-2 contingente de nivel pluton (integrat în contingentul național al altui stat) sub auspiciul NATO detașat anual	136.500,0	67.500,0	-	69.000,0	13.500,0 (b.s.)	13.500,0 (b.s.)	13.500,0 (b.s.)	48000,0 (13.500,0 b.s.) (34.500,0 c.n.)	48000,0 (13.500,0 b.s.) (34.500,0 c.n.)	3106	Trim IV 2030	MA

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare/ Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat	Asistență externă	Costuri neacoperite	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
112.	Asigurarea interoperabilității cuprinzătoare cu partenerii prin participarea activă la activități comune de instruire și planificare, inclusiv exerciții internaționale și multinaționale	Număr de activități comune, inclusiv exerciții naționale și internaționale desfășurate.	21.000,0	12.500,0	-	8.500,0	2.500,0 (b.s.)	4.000,0 (2.500,0 b.s.) (1.500,0 c.n.)	4.000,0 (2.500,0 b.s.) (1.500,0 c.n.)	5.000,0 (2.500,0 b.s.) (2.500,0 c.n.)	5.500,0 (2.500,0 b.s.) (3.000,0 c.n.)	3106	Trim IV 2030	MA MAI/ IGC
TOTAL OG 5			400.080,0	173.000,0	7.500,0	194.100,0	33.100,0	40.970,0	40.970,0	142.270,0	142.770,0			
TOTAL			10.609.979,7	4.260.180,2	3.686.883,7	2.632.647,8	2.074.885,8	4.409.676,9	2.509.289,9	492.666,8	643.460,3			

LEGENDA:

AAC	Autoritatea Aeronautică Civilă
AGE	Agencia de Guvernare Electronică al CS
ANI	Autoritatea Națională de Integritate
ANRE	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
ANCD	Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare al MEC.
ANDPAT	Agencia Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret
ANRANR	Agencia Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (CBRN) al MM
APL	Administrația publică locală
APP	Agencia Proprietății Publice
APRM (SCNS)	Aparatul Președintelui Republicii Moldova (Serviciul Consiliului Național de Securitate)
ARM	Agencie Rezerve Materiale
ASC	Agencia pentru Securitatea Cibernetică
AȘM	Academia de Științe a Moldovei
AȘMM	Agencia pentru Știință și Memorie Militară
AIM	Agencia de Inspectare a Monumentelor
ANSP	Agenciei Naționale pentru Sănătate Publică
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor, instituție din subordinea Ministerului Justiției

CA	Consiliul Audiovizualului
CCSCD	Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării.
CEC	Comisia electorală centrală
CPM	Cabinetul Prim-Ministrului
CS	Cancelaria de Stat
CSNAOP	Comisia securitatea națională, apărare și ordine publică al Parlamentului
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNS	Consiliul Național de Securitate
CNSA	Comitetul Național de Securitate Aeronautică
CNMC	Centrul Național de Management al Crizelor
CMAP	Instrumentul civil-militar de cartografiere a securității în sănătate /Civil-Military Health Security Mapping Tool
IGC	Inspectoratul General de Carabinieri al MAI
IGP	Inspectoratul General de Poliție al MAI
IGSU	Inspectoratul General Situații de Urgență al MAI
IPC	Institutul Patrimoniului Cultural
MA	Ministerul Apărării
MAE	Ministerul Afacerilor Externe
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MC	Ministerul Culturii
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice Și Digitalizării
ME	Ministerul Energiei
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MF	Ministerul Finanțelor
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MJ	Ministerul Justiției
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
MoldATSA	Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MoldATSA”
MS	Ministerul Sănătății
ODA	Organizație pentru Dezvoltarea Antreprenorialului
SECBCM	Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile
SIS	Serviciu de Informații și Securitate
SHS	Serviciul Hidrometeorologic de Stat
SPPS	Serviciul de Protecție și Pază de Stat
STISC	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Programului de implementare pentru anii 2026-2030
a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova
pentru anii 2024-2034

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
<i>Programul de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (Programul SNA) a fost elaborat în cadrul Grupului de lucru Interinstituțional, creat pentru elaborarea Strategiei Naționale de Apărare și condus de Ministerul Apărării (conform Decretului Președintelui RM nr. 1313-IX din 22.01.2024, publicat în MO nr. 32-35 (9069-9072) din 25.01.2024 privind constituirea Comisiei pentru elaborarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova), fapt ce a permis abordarea comprehensivă și incluzivă a tuturor instituțiilor cu atribuții în domeniul apărării.</i>
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<i>Programul SNA a fost elaborat în temeiul cadrului normativ în baza căruia se realizează planificarea apărării, în speță Capitolul IV¹ „Planificarea apărării naționale” al Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională. Urmare actualizării viziunii statului privind asigurarea apărării naționale prin aprobarea de către Parlament a unei noi Strategii naționale de apărare a Republicii Moldova (SNA), aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024 (publicată în Monitorul Oficial pe 3 ianuarie 2025), Guvernul a stabilit modalitatea de implementare a acesteia prin intermediul unui Program (<i>Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică stabilește că strategiile se implementează prin intermediul programelor</i>).</i>
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<i>Programul SNA este un document de politici publice, care detaliază pe termen mediu (pentru anii 2026-2030) acțiunile ce vor fi realizate în prima etapă de implementare a SNA. Obiectivele politicii de apărare stabilite în SNA sunt dictate de necesitatea adaptării capacităților sectorului de apărare și ale întregului sistem național de apărare la provocările emergente. Caracterul amenințărilor nu se limitează la cele militare, ci include riscuri hibride și transversale. Acțiunile autorităților publice responsabile necesită a fi consolidate și coordonate pentru a preveni amenințările la adresa cetățenilor și statului, precum și pentru a asigura un răspuns adecvat.</i> <i>Programul va avea un impact considerabil asupra tuturor grupurilor-țintă – statul, societatea și cetățeanul prin consolidarea instituțiilor responsabile, creșterea rezilienței naționale și garantarea dreptului fundamental de apărare a Patriei. Programul are drept scop de a spori capacitățile instituționale de reacție și gestionare a situațiilor de criză, de a contracara amenințările, inclusiv pe cele</i>

hibride, la adresa apărării naționale și a securității militare, consolidând astfel capacitatea de reziliență a statului și a societății.

De asemenea, acest Program face parte dintr-un set de documente strategice, care asigură planificarea apărării naționale pe termen lung și stabilește punerea în aplicare a dispozițiilor Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 (SSN) în domeniul apărării.

Implementarea Programului SNA urmărește generarea unui impact cu efecte transformatoare asupra tuturor domeniilor și sectoarelor de intervenție relevante pentru funcționarea și dezvoltarea sistemului național de apărare. Buna funcționare și capacitatea adecvată a sectorului de apărare vor contribui la siguranța desfășurării proceselor pe alte domenii ale statului, cum ar fi: politic, diplomatic, informațional, economic, social, de securitate și ordine publică, tehnologic, etc.

Efectele pe termen mediu și lung ce derivă din implementarea Programului vor fi condiționate de alocările bugetare de stat și de suportul partenerilor. Implementarea proiectului va avea loc în baza alocărilor stabilite în SSN și SNA.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul SNA derivă din prevederile Strategiei și va asigura implementarea primei etape de realizare a acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor pe termen mediu, ce urmează a fi realizate de instituțiile statului în scopul dezvoltării unui sistem național de apărare robust și modern, cu o resursă umană profesionalizată și capabilități adecvate provocărilor de securitate actuale, capabil să asigure prevenirea, descurajarea și respingerea agresiunii la adresa suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și la adresa democrației constituționale.

Una dintre premisele de bază ale Programului este reafirmarea noțiunii „APĂRAREA” cu caracter național, complex și multidimensional, prin stabilirea responsabilităților la nivel național între toate autoritățile publice, precum și prin sublinierea rolului distinct al conducerii sistemului național de apărare. Astfel, Președintele, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, poartă răspundere pentru starea sistemului național de apărare, Guvernul răspunde de organizarea activităților și de realizarea măsurilor privind apărarea națională, iar Ministerul Apărării are rolul de a lua măsuri în vederea realizării direcțiilor principale în asigurarea apărării naționale.

Obiectivele naționale în domeniul securității militare și apărării stabilite în SSN și în Foaia de parcurs privind implementarea SSN(*aprobată de Președintele RM la 25.04.2024*) au fost transpuse în SNA, trasând direcțiile de acțiune în vederea prevenirii și minimizării provocărilor/riscurilor și amenințărilor în domeniul apărării și subliniind legătura fundamentală dintre pace, stabilitate și prosperitatea durabilă a țării, evidențiind totodată că apărarea trebuie înțeleasă ca un bun comun, care generează atât beneficii, cât și responsabilități colective.

Programul SNA va asigura implementarea obiectivelor generale ale politicii de apărare și anume:

1.1. Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare, va viza eforturi ce se vor concentra, în primul rând, asupra componentei de bază a Forțelor Armate, care la rândul său reprezintă nucleul sistemului național de apărare. Finalitatea urmărită în acest sens este asigurarea suficienței defensive a statului prin intensificarea eforturilor de generare și pregătire a Forțelor Armate, modernizarea echipamentelor și integrarea tehnologiilor avansate ce vor asigura baza tehnologică modernă a Forțelor Armate pentru acțiunile ulterioare de transformare. De asemenea, se va asigura funcționarea mecanismului de mobilizare și evidență a resurselor de apărare, precum și se va pune în aplicare conceptul de rezistență națională. Totodată, sprijinul multilateral al partenerilor externi va juca un rol esențial în accelerarea proceselor respective.

1.2. Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene (UE) va fi asigurată printr-un ansamblu de măsuri și acțiuni orientate spre pregătirea sistemului național de apărare pentru sincronizarea cu mecanismele și procesele existente la nivelul UE. Aceasta va include atât intensificarea dialogului politic și a cooperării practice cu UE în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comună (PESC) și al Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC), cât și ajustarea cadrului normativ și a proceselor de reformă a sistemului național de apărare printr-o abordare coordonată, interinstituțională, care să asigure interoperabilitatea instituțiilor în cadrul acestuia.

1.3. Dezvoltarea și aprofundarea relațiilor de cooperare și parteneriate bilaterale, regionale și internaționale în domeniul apărării și securității militare urmărește promovarea și consolidarea instrumentelor diplomației apărării, inclusiv pentru asigurarea interoperabilității forțelor sistemului național de apărare cu structurile și capabilitățile de apărare ale partenerilor, contribuind astfel la creșterea securității naționale, regionale și internaționale. De asemenea, accent va fi pus pe extinderea rețelei de parteneriate în domeniul apărării, esențial în acest sens fiind suportul și cooperarea în materie de echipamente și tehnologii militare, preluarea bunelor practici în coordonarea și cooperarea interinstituțională, comunicare strategică etc. De asemenea, se vor examina posibilitățile de dezvoltare a parteneriatelor și cooperării în domeniul industriei de apărare.

1.4. Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova, prin atingerea 1 % din PIB pentru apărarea națională până în 2030, constituie un angajament ferm ce va permite gestionarea sistemului național de apărare într-o manieră sistematică și transparentă, cu un proces eficient de luare a deciziilor, susținut de un cadru legislativ adecvat. Aceasta va asigura pregătirea optimă a statului pentru a răspunde rapid și adecvat la orice amenințare. O prioritate constantă o va constitui perfecționarea sistemului de protecție socială a personalului structurilor de apărare, garantând astfel stabilitatea și motivația resursei umane.

<p>1.5. Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor de securitate regional și internațional și un partener de încredere va presupune, dezvoltarea capacităților interne de a asigura securitatea națională și de a contribui la securitatea globală sau regională, fie prin parteneriate, fie prin implicarea în misiuni internaționale de menținere a păcii, gestionarea crizelor sau intervenții umanitare care vor întări acest rol.</p>
<p>3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare</p>
<p>Nu este aplicabil</p>
<p>4. Analiza impactului de reglementare</p>
<p>4.1. Impactul asupra sectorului public</p>
<p>Nu se efectuează conform art. 27¹ al Legii nr. 100/2017.</p>
<p>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</p>
<p>Estimarea financiară preliminară a costurilor de implementare a activităților planificate pentru realizarea Programului SNA în perioada 2026–2030 este prezentată în Planul de acțiuni al Programului (costul total estimativ este de 10.609.979,7 mii lei, dintre care suma de 4.260.180,2 mii lei va fi acoperită din bugetul de stat, 3.686.883,7 mii lei din asistența externă, iar 2.632.647,8 mii lei reprezintă costuri neacoperite).</p> <p>De asemenea, acțiunile și măsurile de reforme ai Programului SNA privind modernizarea, dezvoltarea și consolidarea capabilităților Forțelor Armate sunt detaliate, cuantificate și estimate financiar în Planul de dezvoltare a capabilităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (Forța–2035), precum și vor fi transpuse în Programul de implementare a Strategiei Militare a Republicii Moldova.</p>
<p>4.3. Impactul asupra sectorului privat</p>
<p>Nu este aplicabil</p>
<p>4.4. Impactul social</p>
<p>Pe dimensiunea socială, impactul Programului SNA se va manifesta prin consolidarea culturii de securitate la nivelul societății și prin creșterea nivelului de încredere a cetățenilor în instituțiile statului cu responsabilități în domeniul apărării naționale. Printr-un efort interinstituțional coordonat, se vor promova valori democratice și de bună guvernare, ce încurajează implicarea activă a cetățenilor în sprijinul apărării naționale.</p>
<p>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</p>
<p>Nu este aplicabil</p>
<p>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</p>
<p>Prin prisma Programului SNA, promovarea egalității de gen are ca scop sprijinirea apărării naționale prin promovarea incluziunii sociale și valorificarea deplină a potențialului uman. Egalitatea de gen contribuie la reducerea discriminării și a tensiunilor sociale, întărește coeziunea națională și facilitează participarea activă</p>

a femeilor în domenii precum apărarea, securitatea, diplomația și procesul decizional, sporind astfel stabilitatea și reziliența statului.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu necesită armonizarea expresă cu legislația Uniunii Europene. Totodată, din punct de vedere conceptual, documentele care ar putea fi considerate de referință, conform „Contribuției RM la Pachetul de extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025”, Capitolul 31: „Politica Externă, de Securitate și de Apărare” și care presupun un grad anumit de compatibilitate includ Busola Strategică pentru Securitate și Apărare (2022).
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În conformitate cu prevederile art.20 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative a fost publicat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului Programului de implementare a Strategiei Naționale de Apărare (link: https://www.army.md/?lng=2&action=show&cat=169&submenuheader=0 ; https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16320).
Conform recomandărilor Cancelariei de Stat, proiectul Programului SNA a fost avizat prealabil cu autoritățile responsabile implicate în implementarea documentului de politici publice, și anume: Comisia pentru securitate națională, apărarea și ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova, Serviciul Consiliului Național de Securitate al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Mediului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Energiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării, Centrul Național de Management al Crizelor.
Propunerile și recomandările expuse în avizele recepționate au fost reflectate în sinteza la proiect.
Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web www.particip.gov.md , linkul de accesare: https://particip.gov.md/ro/document/sta

[ges/proiectul-programului-de-implementare-pentru-anii-2026-2030-a-strategiei-nationale-de-aparare-sna/16320](#) și supus consultărilor publice în perioada 06-20.03.2026.

7. Concluziile expertizelor

Va fi supusă expertizei juridice.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 privind aprobarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova.

Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024 pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034.

Hotărârea Guvernului nr.653/2025 privind aprobarea Strategiei Militare a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035.

Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 422-X/2025 privind aprobarea Planului de dezvoltare a capacităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (Forța 2035)

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Programul SNA va asigura o conexiune logică și coerentă între documentele de politici și de planificare a apărării, care să permită realizarea obiectivelor politicii de apărare într-un mod coordonat și eficient. Efectele pe termen mediu și lung, ce derivă din implementarea SNA, vor fi condiționate în primul rând de alocările bugetare aferente domeniului apărării, precum și de suportul partenerilor externi. Prin acest program se stabilesc obiective pentru întregul sector de apărare ce necesită a fi transpuse în documentele de politici și de planificare sectoriale pentru instituțiile cu atribuții în domeniu apărării. Mecanismul de implementare sectorială va fi asigurat prin intermediul programelor, planurilor de acțiuni, foilor de parcurs, etc. elaborate de autoritățile responsabile. În cazul Ministerului Apărării, documentul de politici sectorial subsecvent Programului SNA este Strategia Militară a Republicii Moldova.

Concomitent cu punerea în aplicare a Programului se vor subscrie și alte eforturi naționale pe dimensiunea apărării, exprimate prin inițiative, programe, planuri și proiecte de dezvoltare, care vor fi sincronizate și adaptate conform rigorilor procesului de reformă.

Ministru

Anatolie NOSATÎI

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor la proiectul Programului de implementare pentru anii 2026-2030
a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Evaluarea calității și conformității			
Cancelaria de stat <i>(aviz nr. 21/1-113-12045 din 27.112025)</i>	1.	De ordin general Se subliniază necesitatea respectării principiilor fundamentale în procesul de elaborare a DPP, astfel încât acestea să fie corelate cu standardele de bună guvernare și să corespundă cerințelor prevăzute la pct. 5 din HG nr. 386/2020. În acest context, este imperativă alinierea Programului la următoarele principii: respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale; asigurarea incluziunii sociale și egalității de gen; asigurarea durabilității și sustenabilității; asigurarea transparenței, publicității, trasabilității și accesibilității; asigurarea integrității și prevenirii corupției; asigurarea securității și siguranței.	Se acceptă. Proiectul Programului a fost elaborat întru realizarea prevederilor Strategiei Naționale de Apărare, care urmărește realizarea intereselor naționale, apărarea, asigurarea și consolidarea păcii și stabilității, precum și protejarea democrației constituționale și valorilor acesteia. Astfel, au fost respectate următoarele principii și standarde ale buneii guvernări: respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (20.9); asigurarea incluziunii sociale și egalității de gen (20.4); asigurarea durabilității și sustenabilității (20.2, 20.10, 38, 39.4, 48, 50, 88, 8.1); asigurarea transparenței, publicității, trasabilității și accesibilității (34.4, 35.3.4, 39.5, 87, 89); asigurarea integrității și prevenirii corupției (35.3.4); asigurarea securității și siguranței (39.5).
		În conformitate cu pct. 16 din Regulament, se propune ajustarea perioadei de implementare a Programului la durata prevăzută pentru acest tip de DPP, respectiv 3-5 ani. În consecință, Programul de implementare pentru anii 2025–2030 al Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru perioada 2024–2034, urmează să fie implementat pentru anii 2026–2030. Această ajustare asigură respectarea cadrului normativ și a criteriului de planificare anticipativă, având în vedere că anul 2025 este pe final, iar includerea acțiunilor aferente unui an expirat nu este plauzibil.	Se acceptă. Perioada Programului SNA a fost ajustată conform recomandărilor CS.
	2.	La partea descriptivă a Programului La pct. 25, ultima frază se va modifica prin excluderea sintagmei „documente de politici”, întrucât autoritățile responsabile de implementarea acțiunilor prevăzute în Programul SNA au obligația de a transpune aceste acțiuni exclusiv în documentele de planificare, nu și în DPP. Menținerea sintagmei ar putea genera	Se acceptă.

	<p>suprapuneri, alocare ineficientă a resurselor, incoerențe între documente și dificultăți în monitorizarea și evaluarea implementării programelor.</p>	
	<p>Obiectivele specifice ale Programului, deși pot contribui la realizarea a două sau mai multe obiective generale, vor fi corelate individual unui singur obiectiv general, în funcție de relevanța lor, astfel încât fiecare obiectiv specific să fie derivat direct dintr-un obiectiv general. Această corelare asigură coerența internă Programului și facilitează monitorizarea și evaluarea implementării prin indicatori clar stabiliți. Obiectivele specifice ale Programului trebuie să conțină rezultate concrete, respectiv acestea urmează a fi formulate conform prevederilor pct. 18.4 din Regulament, cu respectarea principiului SMART (simplu, măsurabil, acceptabil, relevant și încadrat în timp). Fiecare obiectiv urmează să conțină obligatoriu următoarele elemente: indicatorul prin care va fi măsurat, valoarea și anul de referință, valoarea și anul țintă.</p>	Se acceptă.
	<p>Capitolul VI „Indicatori de monitorizare” va fi revizuit integral, prin prezentarea structurată a indicatorilor de monitorizare (de rezultat), corespunzători fiecărui obiectiv specific. Prezentarea acestora se va realiza în formă tabelară. Fiecărui obiectiv specific îi vor fi asociați cel puțin doi indicatori de rezultat relevanți, care să permită o evaluare obiectivă, coerentă și eficientă a progresului. Selectarea indicatorilor se va realiza în funcție de capacitatea acestora de a reflecta, într-o manieră clar definită și măsurabilă, nivelul de atingere a obiectivelor stabilite.</p>	Se acceptă.
	<p>Pentru a asigura o prezentare clară și o interpretare precisă a datelor din tabelul Capitolului VII „Costuri”, se recomandă precizarea detaliată, pentru fiecare obiectiv specific, a costurilor acoperite din bugetul de stat și/sau din asistență externă, precum și a costurilor neacoperite. În cazul costurilor acoperite din bugetul de stat, se va menționa codul programului sau subprogramului bugetar aferent, iar pentru costurile acoperite din asistență externă se vor indica programul de finanțare sau partenerii responsabili de acoperirea acestora.</p>	Se acceptă.
	<p>În capitolul IX „Procedurile de monitorizare, evaluare și raportare” se va acorda o atenție deosebită procesului de raportare anuală a progreselor înregistrate, având în vedere că conform pct. 79 din Regulament, termenul limită pentru raportare este 25 februarie a fiecărui an, iar transmiterea informațiilor se realizează prin intermediul sistemului informatic de monitorizare. În acest context, se impune revizuirea și ajustarea capitolului respectiv, în scopul asigurării conformității cu prevederile cadrului normativ aplicabil, precum și corelarea corespunzătoare a proiectului hotărârii Guvernului. În ceea ce privește procedurile de evaluare, este necesară indicarea expresă a termenelor-limită până la care Ministerul Apărării va prezenta Cancelariei de Stat rapoartele de evaluare intermediară și finală. Adițional, capitolul va fi completat cu prevederea potrivit căreia, până la aprobarea rapoartelor de monitorizare și evaluare, acestea vor fi supuse coordonării cu Cancelaria de Stat, în conformitate cu prevederile pct. 81 din</p>	Se acceptă.

		Regulament. După finalizarea procesului de coordonare, autoritatea responsabilă va asigura publicarea rapoartelor pe site-ul web oficial al instituției, în conformitate cu pct. 82 din Regulament.	
	3.	La partea operațională a programului Se recomandă ajustarea structurii Planului de acțiuni prin aplicarea unei numerotări consecutive unice pentru toate acțiunile, indiferent de obiectivele specifice la care acestea sunt aliniate. Această abordare va asigura o evidență clară, uniformă și ușor de urmărit a acțiunilor prevăzute în document, precum și o coerență sporită în procesul de monitorizare, raportare și evaluare a implementării Programului.	Se acceptă.
		Acțiunile incluse în Planul de acțiuni vor constitui măsuri concrete, distinct formulate și clar identificabile, prevăzute pentru implementare pe termen scurt sau lung și orientate spre realizarea obiectivelor specifice ale Programului. În acest context, se impune efectuarea unei revizui cuprinzătoare a tuturor acțiunilor propuse, cu excluderea următoarelor categorii: - acțiunile cu caracter periodic, anuale sau redundante, care nu contribuie substanțial la avansarea procesului de implementare; - acțiunile deja finalizate ori realizate în cadrul proceselor anterioare; (ex. acțiunea nr. 1.1, etc.) - acțiunile planificate în cadrul altor documente de politici publice în vigoare; - acțiunile derivate din Planul național de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung, având în vedere statutul de document secret; (ex. acțiunea nr. 1.5, 2.4, 2.5, 2.6, etc.) - acțiunile ce prevăd implementarea sau monitorizarea unor programe, planuri de acțiuni ori foi de parcurs, dat fiind că aceste documente conțin deja măsuri agregate, care includ propriile mecanisme și proceduri de implementare și monitorizare. (ex. acțiunile nr. 7.5, 11.3, 15.1, 15.2, 15.3, etc.)	Se acceptă.
		Potrivit pct. 19.4 din Regulament, tabelul Planului de Acțiuni urmează a fi completat cu secțiuni distincte și detaliate, în cadrul cărora vor fi dezagregate costurile de implementare aferente fiecărei acțiuni. Structura costurilor va cuprinde trei categorii principale: - costuri totale estimate pentru implementarea acțiunii; - costurile totale, defalcate pe surse de finanțare (buget de stat, asistență externă și costuri neacoperite), și - costurile totale estimate anual pentru perioada 2026-2030. Această completare va permite o evidențiere riguroasă a necesarului financiar anual și a surselor de finanțare corespunzătoare, facilitând astfel o planificare transparentă și eficientă a resurselor destinate implementării acțiunilor. Pentru fiecare acțiune prevăzută în Planul de acțiuni aferent Programului, este obligatorie estimarea costurilor de implementare, nu sunt admise formulări precum „în limita	Se acceptă.

		<p>bugetului alocat” sau „nu necesită cheltuieli din buget”. În vederea facilitării procesului de estimare și calcul al costurilor, pot fi utilizate Instrumentele de estimare a costurilor aplicabile în cadrul DPP.</p> <p>În secțiunea „Autorități responsabile” a Planului de acțiuni vor fi indicate instituțiile cu atribuții directe în implementarea fiecărei acțiuni, ordonate conform rolului și responsabilităților asumate. Prima poziție va reveni instituției principale, care va asigura coordonarea procesului de implementare, urmată de instituțiile implicate în realizarea nemijlocită a acțiunii respective. Autoritățile care oferă suport de natură generală nu vor fi incluse, întrucât acestea nu contribuie direct la implementarea acțiunilor prevăzute.</p>	<p>Se acceptă. Secțiunea „Autorități responsabile” din Planul de acțiuni a fost ajustată, astfel încât să fie reflectate doar instituția prim-responsabilă și instituțiile implicate în realizarea nemijlocită a acțiunii respective.</p>
Avizare prealabilă			
Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General de Carabinieri (aviz nr 1/5-2427 din 30.12.2025)	4.	Susținerea proiectului, lipsa obiecțiilor.	Se acceptă.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (aviz nr. 07-07/11 din 05.01.2026)	5.	Susținerea proiectului, lipsa obiecțiilor.	Se acceptă.
Ministerul Educației și Cercetării (aviz nr. 02/6/26 din 09.01.2026)	6.	Susține, de principiu, conținutul proiectului Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2034. Proiectul este relevant și elaborat coerent, reflectând obiectivele strategice asumate în domeniul apărării naționale pe termen mediu și lung. Considerăm că acțiunile propuse pentru implementarea Programului, pot contribui la consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale sistemului de apărare.	Se acceptă.
		Totodată, considerăm oportună reformularea unor conținuturi referitoare la elementele structurale din PLANUL DE ACȚIUNI al Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (din Anexă) după cum urmează: - La acțiunea 44. din Tabel, coloana a 3-a, în rubrica a 2-a (Indicatori de monitorizare), sintagma „activități culturale” să se modifice în sintagma „activități educaționale”;	Se acceptă.
		- La acțiunea 46. din Tabel, coloana a 3-a, în rubrica a 2-a (Indicatori de monitorizare), textul „Desfășurarea chestionarelor pentru participanții la	Se acceptă.

		activități” să se modifice în textul „Chestionare aplicate în rândul participanților la activități”;	
		- La acțiunea 48. din Tabel, coloana a 3-a, în rubrica a 2-a (Indicatori de monitorizare), textul „Minim 2 instruirii de profesionalizare a lucrătorilor de tineret realizate anual” să se modifice în textul „Cel puțin două sesiuni de formare profesională a lucrătorilor de tineret, organizate anual”. Adicional, recomandăm, redactarea stilistică pe tot conținutul proiectului Planului de acțiuni.	Se acceptă.
Ministerul Culturii (aviz nr. 05/1-09/32 din 12.01.2026)	7.	La OS 2.1., textul acțiunii nr. 59 „Revizuirea și aprobarea cadrului normativ privind protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat” se va substitui cu textul „Revizuirea și aprobarea cadrului normativ privind protecția bunurilor culturale împotriva riscurilor ce decurg din calamități naturale, tulburări ale ordinii publice sau conflicte armate”. Propunerea derivă din prevederile art. 30 alin (6) ale Legii nr. 280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil (în vigoare din 03.12.2025).	Se acceptă.
		La OS 2.2., acțiunea „Implicarea/cooptarea în dialog a actorilor publici, reprezentanți ai societății civile, parteneri de dezvoltare, mass-media, mediul academic, donatori etc., pentru suportul implementării planurilor privind subiecte de securitate și apărare și dezvoltării gândirii critice în rândul cetățenilor în vederea fortificării rezilienței informaționale” va fi numerotată cu cifrele „83”.	Se acceptă.
		La OS 4.5., acțiunea nr. 109 va avea următorul cuprins: „Asigurarea măsurilor de protecție și preservare a infrastructurii”.	Se acceptă.
Comisia pentru securitate națională, apărare și ordine publică al Parlamentului (aviz nr. CSN04 nr.5 din 12.01.2026)	8.	În urma examinării, se apreciază eforturile depuse de Ministerul Apărării și de autoritățile implicate în procesul de ajustare și definitivare a proiectului Programului SNA, inclusiv prin valorificarea mecanismului interinstituțional de cooperare și coordonare, precum și prin alinierea documentului la recomandările formulate de autoritatea coordonatoare a politicilor publice. Comunicăm că nu există obiecții față de proiectul Programului SNA, în forma prezentată pentru consultare și coordonare, și subliniază necesitatea unei implementări coerente a Programului SNA, în corelare cu documentele sectoriale din domeniul apărării.	Se acceptă.
Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării (CCSCD) (aviz nr. 11/26 din 15.01.2026)	9.	CCSCD a examinat proiectul Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2024-2034 și în limitele competenței funcționale, comunică în ordinea ce perindă. Astfel, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (aspecte referitoare la activitatea Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării), nr.247/2025 (publicată în Monitorul Oficial nr.426-429 din 12.08.25 art.584; în vigoare 12.08.25) au fost operate modificări la Legea nr.242/2023.	Se acceptă.
		Astfel, în cuprinsul proiectului, sintagma „Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării”, la orice formă gramaticală, s-a substituit cu	Se acceptă.

		sintagma „Centrul pentru Comunicare Strategică și <i>Contracarare</i> a Dezinformării”.	
		La pct.18.3 „Intensificarea operațiilor de tip hibrid” a proiectul Programului de implementare, după cuvintele „campanii de dezinformare” se introduce sintagma „sau manipulare a informațiilor și ingerințelor străine”. Or, în art.4 a Legii nr.242/2023, se regăsește noțiunea de acțiuni de manipulare a informațiilor și ingerințe străine – model de comportament manipulator, desfășurat în mod intenționat și coordonat, care amenință sau are potențialul de a avea un impact negativ asupra valorilor, a procedurilor și a proceselor politice, economice și sociale, promovat de actori statali sau nonstatali, inclusiv de intermediari din interiorul sau Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării exteriorul statului, și care sunt de natură să cauzeze prejudicii securității, intereselor naționale sau obiectivelor naționale de securitate.	Se acceptă.
		La pct.18.4 și 39.6 din proiectul Programului de implementare sintagma „manipulare informațională” se substituie cu sintagma „manipulare a informațiilor și ingerințelor străine”. Or, în art.4 a Legii nr.242/2023, se regăsește noțiunea de acțiuni de manipulare a informațiilor și ingerințe străine – model de comportament manipulator, desfășurat în mod intenționat și coordonat, care amenință sau are potențialul de a avea un impact negativ asupra valorilor, a procedurilor și a proceselor politice, economice și sociale, promovat de actori statali sau non-statali, inclusiv de intermediari din interiorul sau exteriorul statului, și care sunt de natură să cauzeze prejudicii securității, intereselor naționale sau obiectivelor naționale de securitate. Motiv din care, se consideră indispensabilă utilizarea noțiunii segregate.	Se acceptă.
		La pct.81 din Planul de Acțiuni, sintagma „manipulare informațională” se substituie cu sintagma „manipulare a informațiilor și ingerințelor străine” (a se vedea argumentarea expusă la pct.3).	Se acceptă.
		Concomitent, autorul urmează a se conforma principiilor activității de legiferare, potrivit cărora actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune. Subsidiar, învederăm că autorul proiectului urmează a se conforma prevederilor art.54 a Legii cu privire la actele normative, și a expune conținutul proiectului într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	Se acceptă.
Ministerul Finanțelor (<i>aviz nr.</i>	10.	Proiectul Programului și Planul de acțiuni urmează a fi modificate prin prisma obiecțiilor menționate mai jos. La partea descriptivă a Programului	Se acceptă.

05-17/07 din 15.01.2026)	La Capitolul 6 „Indicatori de monitorizare”, Obiectivul specific 1.10, în colonița „Indicatorii de rezultat” se propune de reformulat primul indicator, deoarece nu este clar ce fel de specialiști și din ce domenii urmează a fi instruiți.	
	La Capitolul 7 „Costuri”, informația prezentată în Capitol (Figura 8) nu aduce claritate asupra estimărilor necesare pentru implementarea acțiunilor incluse în Plan, deoarece informația prezentată descrie doar alocațiile aprobate și estimate în bugetul Ministerului Apărării pentru apărare racordat la media alocațiilor europene pentru apărare. Suplimentar, se propune uniformizarea unității de măsură în Figura 8, dat fiind faptul că informația în același tabel este prezentată în măsuri diferite (mii lei și mld. lei)	Se acceptă parțial. Tabelul respectiv are drept scop orientarea instituțiilor și a publicului larg cu privire la standardele europene și la situația alocațiilor bugetare pentru apărare. Totodată, prognoza Produsului Intern Brut, furnizată de MDED, este exprimată în miliarde lei, fapt care a determinat utilizarea acestei unități de măsură.
	Totodată, pct.42 menționează că, implementarea programului se va realiza din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri <i>ale autorităților responsabile</i> pentru anii respectivi, precum și din alte surse (asistența externă, inițiative și fonduri oferite de către parteneri de dezvoltare), atrase de către instituție responsabilă. În acest sens, se constată faptul că, implementarea OS 1.10 „Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2028” <i>nu are sursă de acoperire financiară</i> , întrucât atât în Legea bugetului de stat pentru anul 2026 nr.322/2025, cât și estimările pentru anii 2027-2028, în bugetul Ministerului Sănătății (responsabil de acest OS) nu sunt prevăzute alocații bugetare pentru implementarea acțiunilor incluse în obiectiv. În acest sens, implementarea Programului va necesita alocații bugetare suplimentare, ceea ce contravine prevederilor art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și art.131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova, potrivit cărora nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. Astfel autorul urmează să indice din care sursă vor fi finanțate acțiunile incluse în Plan, în cazul lipsei mijloacelor financiare a partenerilor de dezvoltare și/sau a donatorilor externi.	Se acceptă. Ca urmare a coordonării obiecțiilor înaintate cu Ministerul Sănătății (MS), datele privind costurile aferente OS 1.10, precum și cele corespunzătoare altor acțiuni din domeniul de responsabilitate al MS, au fost clarificate prin includerea alocațiilor din asistența externă (Fondul Pandemic și Fondul OMS).
	De asemenea, termenul de realizare al OS 1.10 urmează a fi concretizat, deoarece termenul este indicat până anul 2028, iar acțiunile sunt repartizate până anul 2030	Se acceptă parțial. Termenul de realizare al OS 1.10 a fost ajustat până în anul 2029, ca urmare a propunerilor recepționate din partea Ministerului Sănătății/ANSP.
	La pct.46, sintagma „Ministerul Finanțelor” se va substitui cu sintagma „Cancelaria de Stat” conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe.	Se acceptă.
	Totodată, pct.68 urmează a fi exclus dat fiind faptul că responsabilitățile Ministerului Finanțelor sunt prevăzute expres în Legea finanțelor publice și	Nu se acceptă.

	<p>responsabilității bugetar fiscale nr.181/2014, dublarea, precum și reformularea acestora în cadrul programului respectiv fiind inoportună, neconstituind obiectul unui asemenea document.</p>	<p>Atribuțiile în domeniul apărării nu sunt prevăzute în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. Mai mult decât atât, conform art. 9, alin. (1) din Legea nr. 249/2025 privind securitatea națională a Republicii Moldova și art. 9, alin. (3) din Legea organică cu privire la apărarea națională nr. 345/2003: „Forțele destinate apărării naționale includ subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne, ale Ministerului Justiției, ale Ministerului Finanțelor etc.” Prin urmare, este necesară o descriere expresă a atribuțiilor acestora prin acte normative sectoriale, în vederea clarificării rolului și contribuției fiecărei instituții la realizarea obiectivelor de apărare națională. Detalierea atribuțiilor instituțiilor responsabile nu reprezintă o dublare a cadrului normativ general, ci o operaționalizare a acestuia în contextul specific al domeniului apărării.</p>
	<p>La Planul de acțiuni La Acțiunea 8. „Asigurarea evidenței resurselor de apărare prin dezvoltarea și punerea în aplicare a sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al resurselor de apărare” (SIA RSRA)”, se menționează că costul de 16470,0 mii lei este în totalitate acoperit din bugetul de stat, prin urmare suma din coloana „Costuri neacoperite” urmează a fi exclusă.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Acțiunea 9. „Planificarea și asigurarea procesului de mobilizare, mecanismului de mobilizare și pregătire de mobilizare, în conformitate cu legislația în vigoare”, se solicităm excluderea „AAP” de la instituțiile responsabile, or, Agenția Achiziții Publice nu elaborează politici în domeniul achizițiilor.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La acțiunile 45-48 în coloana „Sursa de finanțare/subprogram” sintagma „8801” se va substitui cu sintagma „8601”, întrucât acțiunile de tineret sunt clasificate la programul 86.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La acțiunile 62; 63 și 65 urmează a fi revizuit subprogramul în funcție de domeniul cercetării și inovării. O asemenea abordare este în conformitate cu Clasificația bugetară aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208/2015.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La Acțiunea 100. „Asigurarea creșterii calității vieții și îmbunătățirea condițiilor necesare pentru exercitarea eficientă a obligațiilor de serviciu”, primul indicator de monitorizare va fi expus în următoarea redacție: „Parteneriate public-private implementate în vederea asigurării cu spații locative de serviciu pentru militarii prin contract”.</p>	<p>Se acceptă.</p>

		De asemenea, reieșind din competențele Ministerului Finanțelor, se impune necesitatea excluderii acestuia din lista instituțiilor responsabile de implementarea Acțiunii 111. „Asigurarea rezilienței infrastructurii fizice și digitale”	Se acceptă.
		Pentru a avea o claritate vizuală a Planului, se propune de completat tabelul cu rânduri totalizatoare pe fiecare obiectiv general.	Se acceptă.
		În vederea asigurării promovării unui Plan de acțiuni fundamentat și susținut din punct de vedere financiar, și întru conformarea prevederilor pct.12, subpct.4) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020, Planul de acțiuni urmează să reflecte costurile necesare pentru implementarea fiecărei acțiuni separat pe ani de implementare și sursa de finanțare, care vor fi estimate de către autoritatea/instituția publică responsabilă de realizarea acțiunilor planificate. În acest context, se menționează că, în Plan pentru unele acțiuni nu sunt indicate costurile de implementare.	Se acceptă.
		În coloana „Instituție responsabilă” sunt indicate mai multe autorități publice, care vor fi implicate în realizarea acțiunilor, astfel, în cazul în care acțiunea are costuri de implementare, indiferent de sursa de finanțare, se solicită de a indica programele/subprogramele fiecărei autorități responsabile, precum și contribuția acestora.	Se acceptă parțial. Pornind de la premisa că Programul SNA stabilește, la pct. 42 din Capitolul VII, modalitatea de implementare a acțiunilor din Planul de Acțiuni, se consideră inoportună aplicarea recomandării respective. Programul nu dispune de un buget distinct, iar acțiunile acestuia se vor realiza din contul și în limitele alocațiilor aprobate în acest scop autorităților responsabile de realizarea lor pentru anii respectivi, precum și din alte surse (asistență externă, inițiative și fonduri oferite de parteneri de dezvoltare), conform legislației. Instituțiile indicate în Planul de Acțiuni, în calitate de responsabili (prima entitate menționată în listă), vor avea rolul principal în implementare, inclusiv prin asumarea cheltuielilor aferente realizării obiectivelor și acțiunilor trasate. Instituțiile co-responsabile vor asigura sprijinul necesar în realizarea acțiunilor, în limitele alocațiilor aprobate prin bugetele lor instituționale, fără a fi necesară specificarea expresă a programelor și subprogramelor bugetare în cadrul Planului.
		Totodată comunicăm că, finanțarea multor acțiuni este estimată și din alte surse, care nu sunt identificate, astfel există un risc sporit privind sursa de finanțare a acțiunilor incluse în Plan și poate afecta implicit și cheltuielile bugetului de stat.	Se acceptă parțial. Aspectele privind finanțarea acțiunilor și indicarea surselor de finanțare au fost revizuite și clarificate,

		<p>În acest context, este necesar de adus claritate prin specificarea concretă a resurselor și estimărilor financiare.</p>	<p>cu excepția unor ministere/instituții (Administrația Națională a Penitenciarelor a Ministerului Justiției, Ministerul Energiei etc.), care au indicat sume ce urmează a fi acoperite din surse externe (parteneri de dezvoltare, organizații donatoare etc.). Actualmente, fiind în proces de negociere a acestei asistențe sau de formalizare a parteneriatelor cu parteneri de dezvoltare, sumele respective au fost estimate cu un anumit grad de aproximație și rămân în curs de definitivare. Dat fiind faptul că aceste sume vor fi acoperite din asistență externă, acestea nu vor afecta cheltuielile bugetului de stat.</p>
		<p>În colonițele 5, 6 și 7, se propune de substituit cuvintele „Asistență externă” și „În limita alocațiilor bugetare” cu sumele estimate.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>Suplimentar, se propune de ajustat cifrele prezentate în tabel, deoarece costul total estimat al unor acțiuni nu corespunde cu sumele repartizate pe ani (ex: nr.21, nr.31, nr.51).</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Aparatul Președintelui RM (aviz nr. 3/3-05-107 din 16.01.2026)</p>	<p>11.</p>	<p>În urma analizei, se constată că Programul corespunde, în linii generale, obiectivelor și logicii de implementare a Strategiei naționale de apărare, precum și prevederilor și orientărilor Strategiei securității naționale a Republicii Moldova. Totodată, pentru asigurarea unei mai bune corelări instituționale, a coerenței terminologice și a calității redacționale, se formulează următoarele obiecții și recomandări.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>În ceea ce privește Obiectivul specific OS 1.4 – „Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național”, se consideră necesară revizuirea denumirii acestuia astfel încât să fie inclusă expres și dimensiunea rezilienței, având în vedere că acțiunile subsecvente vizează nu doar rezistența, ci și reziliența instituțională și societală.</p>	<p>Se acceptă. OS 1.4 a fost modificat în întreg textul Programului și al Planului de acțiuni, după cum urmează: „Instituționalizarea conceptului de reziliență la nivel național, până în 2027, prin prisma consolidării capacităților de reziliență”.</p>
		<p>Referitor la Obiectivul specific OS 1.8 – „Sporirea eficienței cu cel puțin 50% a sistemului de avertizare timpurie privind riscurile și amenințările...”, se recomandă revizuirea responsabilităților instituționale pentru acțiunile 29, 31 și 37, prin excluderea Aparatului Președintelui Republicii Moldova și includerea Centrului Național de Management al Crizelor, întrucât gestionarea evaluării naționale a riscurilor, inclusiv mecanismul de implementare a metodologiei aferente au fost atribuite acestei structuri, în baza cadrului instituțional actual.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>În același context, la acțiunea 32 – „Sistem național de avertizare publică creat (MD-ALERT)”, se recomandă completarea cu următorul text: „creat, pus în aplicare și funcțional” sau, „pus în aplicare și operațional”, pentru a reflecta nu doar instituirea formală, ci și funcționalitatea efectivă a sistemului.</p>	<p>Se acceptă parțial. Ministerul Afacerilor Interne (instituția autor a acțiunii) a propus excluderea indicatorului de monitorizare menționat, motivând că acesta este</p>

			deja integrat ca parte componentă a măsurilor de intervenție ce țin de consolidarea capacităților operaționale ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, incluse în proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026–2030.
		Totodată, la acțiunile 55 și 56 se impune excluderea Consiliului Național de Securitate din calitate de coresponsabil, având în vedere că structura respectivă nu reprezintă o instituție executivă, ci o platformă de coordonare strategică, fără atribuții de implementare directă a acțiunilor operaționale.	Se acceptă.
		Se recomandă substituirea denumirii complete „Serviciul Consiliului Suprem de Securitate” și a abrevierii corespunzătoare cu „Serviciul Consiliului Național de Securitate – SCNS”, în conformitate cu denumirea actuală utilizată în actele normative și documentele instituționale.	Se acceptă.
		Pentru asigurarea unității stilistice, se recomandă utilizarea consecventă a participiului adjectival, prin plasarea acestuia la finalul sintagmei aferente acțiunii, precum: „cadru normativ, elaborat și aprobat” sau „raportul anual, prezentat conducerii”, în vederea clarității și coerenței formulărilor.	Se acceptă.
		De asemenea, se impune revizuirea integrală a textului din punct de vedere gramatical, ortografic și stilistic. Cu titlu de exemplu, au fost identificate forme precum „sint” în loc de „sunt”, „ortografic” în loc de „ortografic”, „actiuni” în loc de „acțiuni”, „reziliente” în loc de „reziliența”, „prezentare hății interactive (GIS)” în loc de „prezentarea hărții interactive (GIS)”, lipsa frecventă a diacriticelor, dezacorduri de tipul „a fost remise”, folosirea inconsecventă a majusculilor în denumiri oficiale, precum și fraze excesiv de lungi, fără punctuație adecvată.	Se acceptă.
Ministerul Justiției (aviz nr. 04/1-519 din 16.01.2026)	12.	La partea descriptivă a Programului: Cu titlu preliminar, se notează că în conformitate cu pct. 7 din <i>Regulamentul cu privire la planificarea strategică</i> , aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 386/2020</i> , la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de planificare și a documentelor de politici publice care se aprobă prin hotărâri ale Guvernului, acestora li se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative, în conformitate cu <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> . Astfel, prevederile cuprinse la art. 24 alin. (2) din <i>Legea nr. 100/2017</i> , stabilesc că la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative.	Se acceptă.

	<p>Drept urmare, se va reține că <i>notele de subsol</i> situate în marginile inferioare ale paginilor nu reprezintă elemente de structură ale actului normativ, fapt pentru care urmează a fi excluse și, după necesitate, integrate în cuprinsul Programului.</p>	Se acceptă.
	<p>Complementar, partea descriptivă a Programului se va structura conform prevederilor subpt. 18.1 – 18.10 din <i>Regulamentul cu privire la planificarea strategică</i>. Astfel, potrivit <i>Regulamentului</i> prenotat, partea descriptivă a programului are următoarea structură: 1) introducere; 2) analiza situației; 3) obiective generale; 4) obiective specifice; 5) indicatori de monitorizare; 6) impact; 7) costuri; 8) riscuri de implementare; 9) autorități/instituții responsabile; 10) proceduri de monitorizare, evaluare și raportare.</p>	Se acceptă parțial. Riscurile de implementare nu vor face parte din Program și vor fi prezentate separat, prin adresa Cancelariei de Stat.
	<p>La partea operațională a Programului: <i>La acțiunea 16</i>, al patrulea indicator de monitorizare, cuvintele „sistemul penitenciar” se vor substitui cu cuvintele „sistemul administrației penitenciare”. Complementar, la termenul de realizare, se recomandă substituirea cifrelor „2026” cu cifrele „2027”. Intervențiile propuse sunt necesare în vederea ajustării și utilizării corecte a denumirii instituției, precum și pentru crearea cadrului optim care să permită implementarea eficientă a acțiunii respective. Se remarcă faptul că, acțiunea prezintă un grad ridicat de complexitate, întrucât presupune, pe de o parte, elaborarea și aprobarea planurilor de contingență la nivelul sistemului administrației penitenciare, în conformitate cu atribuțiile și responsabilitățile instituționale și în funcție de caracterul situației: de criză, asediu sau război, iar, pe de altă parte, organizarea și desfășurarea exercițiilor de simulare necesare pentru testarea, aplicarea și verificarea eficienței planurilor respective în situații concrete.</p>	Se acceptă.
	<p><i>La acțiunea 77</i>, compartimentul instituției responsabile, se va indica Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP) ca autoritate administrativă din subordinea Ministerului Justiției.</p>	Se acceptă.
	<p><i>La acțiunea 111</i>, la compartimentul instituție responsabilă, se consideră necesară completarea cu Ministerul Afacerilor Interne. Necesitatea includerii autorității menționate rezultă din redundanța comunicațiilor radio în situații de criză care se planifică prin utilizarea sistemului de telecomunicații radio în standard TETRA, iar Ministerul Afacerilor Interne are calitate de posesor și administrator al acestui sistem special de comunicații radio.</p>	Se acceptă.
	<p><i>La acțiunea 111</i>, la compartimentul instituție responsabilă, se consideră necesară completarea cu Ministerul Afacerilor Interne. Necesitatea includerii autorității menționate rezultă din redundanța comunicațiilor radio în situații de criză care se planifică prin utilizarea sistemului de telecomunicații radio în standard TETRA, iar Ministerul Afacerilor Interne are calitate de posesor și administrator al acestui sistem special de comunicații radio.</p>	Se acceptă.

		Subsidiar, reiterăm asupra necesității excluderii Ministerului Justiției de la acțiunile unde se prezumă expertizarea proiectelor de acte normative, or, această atribuție a Ministerului se exercită în baza legislației fără a fi necesară indicarea în calitate de co-executor - acțiunea 56 , indicatorul de monitorizare „ <i>Acte normative necesare pentru implementarea Legii nr.231/2025 privind securitatea spațiului aerian național (conform art. 44 alin. (2)), adoptate</i> ”.	Se acceptă.
Ministerul Afacerilor Interne (<i>aviz nr. 30/141 din 15.01.2026</i>)	13.	Propuneri la partea descriptivă a Programului SNA: Structurarea documentului de politici publice va respecta normele de tehnică legislativă instituite prin Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. În acest sens, elementele structurale vor fi grupate pe capitole, însemnate succesiv cu numere ordinare exprimate prin cifre romane, asigurând astfel rigoarea și uniformitatea întregului conținut;	Se acceptă.
		Totodată, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Mențiune valabilă pentru întregul conținut al proiectului, în acest sens textul necesită a fi redactat în conformitate cu Legea menționată supra;	Se acceptă.
		La subpct. 8.2. textul este ambiguu, întrucât nu specifică țintele și indicatorii acestor ODD-uri. Spre exemplu, nu este clar cum Programul SNA va asigura realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și fetelor (ODD 5), în acest sens sunt necesare clarificări suplimentare;	Se acceptă parțial. Strategia Națională de Apărare abordează, în premieră, în mod explicit aspectele dimensiunii de gen și necesitatea promovării femeilor în contextul implementării Rezoluției 1325 a CS al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea (pct. 36, pct. 62, OG 1 și OG 5). Totodată, Programul SNA include măsuri privind promovarea dimensiunii de gen (pct. 20.4; pct. 35.3.4 – OS 3.4; pct. 35.5.2 – OS 5.2; Cap. VI, OG 3, pct. 18; OG 5, pct. 25) și politicilor de împuternicire a femeilor din domeniul securității și apărării (acțiunile 90, 91, 112). În vederea asigurării unei clarități sporite privind legătura logică a Programului SNA cu ODD-uri, compartimentele relevante au fost completate cu detalii suplimentare, conform propunerii înaintate.
		La pct. 10., potrivit Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică, programul se constituie din partea descriptivă și planul de acțiuni, astfel textului „Programul SNA este compus din două componente principale:” se va substitui cu textul „Programul SNA este structurat în două componente:”;	Se acceptă.
		La pct. 11. se menționează că „Prevederile SNA se vor implementa prin planuri și programe transversale elaborate de autorități cu atribuții în domeniu apărării naționale”. În atare situație, este neclară viziunea autorului atunci când utilizează	Se acceptă parțial. Sintagma citată prevede că domeniul apărării este unul complex și presupune coordonarea eforturilor

	<p>expresia „programe transversale”, or se are în vedere faptul că, autoritățile cu atribuții în domeniul apărării naționale, urmează a aproba alte programe, în sensul Capitolului II, Secțiunea 2 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică, situație ce contravine prevederilor legale, în contextul în care, Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), elaborat pentru implementarea strategiilor, ci nu pentru implementarea altor programe;</p>	<p>pe mai multe dimensiuni. Apărarea nu se rezumă doar la componenta militară – Forțele Armate și forțele destinate apărării naționale, capacități de apărare, tehnologii și instruire –, ci include și:</p> <p>Dimensiunea politică – prioritățile politicii externe și vectorul de dezvoltare a țării (ex. NATO, UE);</p> <p>Dimensiunea economică – mobilizarea economiei naționale, pregătirea rezervei de stat pentru necesitățile apărării, planificarea bugetelor, industrie de apărare, lanțuri de aprovizionare;</p> <p>Dimensiunea tehnologică – cercetare-dezvoltare, tehnologii cu dublă utilizare (civil-militar), domeniu cibernetic, inteligență artificială etc.;</p> <p>Dimensiunea juridică – drept internațional umanitar, reguli de angajare;</p> <p>Dimensiunea socială și psihologică – moralul populației, reziliența societății;</p> <p>Dimensiunea educațională – formarea resursei umane, cultura de securitate;</p> <p>Dimensiunea de sănătate – medicină militară, managementul crizelor, răspuns la dezastre;</p> <p>Dimensiunea publică – cooperare interinstituțională, managementul situațiilor de urgență;</p> <p>Dimensiunea informațională – combaterea dezinformării, comunicare strategică și a amenințărilor hibride etc.</p> <p>Toate aceste dimensiuni și altele trebuie coordonate, ceea ce face domeniul dificil de gestionat și analizat. Odată ce în aceste domenii particulare se vor elabora și aproba/adopta strategii și programe, acestea vor contribui, direct și/sau indirect, complementar, la implementarea programului și a strategiei.</p>
	<p>De asemenea, Capitolul 2 „Analiza situației” urmează a fi completat cu informații referitor la descrierea posibilelor consecințe în cazul lipsei de intervenție, folosind dovezi cantitative și calitative, precum și date disponibile dezagregate, conform criteriilor enunțate în pct. 18., subpct. 18.2. din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică;</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Capitolul 2, „Analiza situației”, pct. 19, a fost completat cu descrierea succintă a consecințelor în cazul lipsei de intervenție. Totodată, informațiile mai detaliate referitoare la posibilele consecințe ale neintervenției Guvernului sunt descrise în</p>

			documentul „Riscuri de implementare asociate Programului SNA”, care va fi prezentat separat, prin adresa Cancelariei de Stat.
		La pct. 18.3., prima frază este nefinisată, urmând a fi completată. În același punct, în fraza a doua, amenințările pe plan politic pot fi completate cu textul „...”, precum și tentative de influențare a rezultatelor scrutinului electoral din anul 2025”;	Se acceptă parțial. Sintagma a fost revizuită în următoarea redacție: „prin campanii de dezinformare sau manipulare a informațiilor și ingerințe străine, prin polarizare artificială a opiniei publice”.
		În Capitolul 3 la pct.34., textul „Implementarea Programului se bazează pe viziunea strategică pentru domeniul apărării naționale din cadrul SNA” se propune a fi substituit cu textul „Programul contribuie în mod direct la implementarea obiectivelor SNA pentru anii 2024 – 2034 și se corelează cu ...”, deoarece Programul este elaborat întru implementarea nemijlocită a SNA;	Nu se acceptă. Acest pasaj se referă la prevederile ce țin de viziunea strategică, sau, în termeni militari, la „nivelul de ambiție al politicii de apărare” pe care statul este dispus să îl asume, și nu se referă deloc la obiective.
		La pct. 35., în textele compartimentelor „Rațiunea intervenției”, autorul urmează a corecta referințele la obiectivele specifice, în contextul modificării numerotării punctelor din proiect;	Se acceptă.
		Capitolul 6 „Indicatori de monitorizare” urmează a fi revizuit integral, conform cerințelor stipulate în pct. 18., subpct. 18.5. din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. În acest sens, indicatorii de monitorizare vor reflecta rezultatul final al acțiunii și vor permite evaluarea gradului de realizare a obiectivelor generale (OG), de asemenea, indicatorii urmează a fi explițiți, măsurabili și relevanți pentru obiectivul acțiunii (numeric, procentual). Spre exemplu din Program: OG 1, OS 8 „Valorile de referință” și „Țintele” sunt imposibil de cuantificat/măsurat: - 2024 – 0; - 2028 – <i>cel puțin o testare anuală</i> ; - <i>ținta 2030 – cel puțin o testare semestrială</i> ; Exemplu măsurabil: - 2024 – 0; - 2028 – <i>cel puțin 3 testări</i> ; - <i>ținta 2030 – cel puțin 5 testări</i> , cuantificând numeric ținta care este necesar să fie atinsă;	Se acceptă parțial. Indicatorii de monitorizare, care nu îndeplinesc cerințele enunțate, au fost ajustați.
		Subpct. 35.2.3. (OS 2.3) „Dezvoltarea cadrului normativ în domeniul industriei naționale de apărare, până în 2027”, are tangență mai mare cu obiectivul specific nr. 27.7. <i>Ajustarea cadrului normativ și de politici și armonizarea acestuia cu legislația UE</i> , decât cu obiectivul specific nr. 27.14. <i>Dezvoltarea parteneriatelor cu industriile de apărare și comunitățile științifice naționale și internaționale privind capacitățile tehnologice moderne</i> , din Strategia națională de apărare a	Nu se acceptă. Acest obiectiv specific este aliniat la eforturile statului în direcția de acțiune privind dezvoltarea industriei naționale de apărare autohtone și reiese din măsurile prevăzute la nr. 27.14: dezvoltarea parteneriatelor cu industriile de apărare și comunitățile științifice naționale și internaționale

	Republicii Moldova pentru anii 2024–2034, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024;	privind capacitățile tehnologice moderne, așa cum sunt prevăzute în Strategia Națională de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024.
	După Capitolul 7, Programul va fi completat cu un capitol distinct „Riscuri de implementare” în conformitate cu prevederile subpct. 18.8. din Regulament menționat supra (pct. 10. al avizului).	Nu se acceptă. „Riscuri de implementare asociate Programului SNA” vor fi prezentate separat Cancelariei de Stat.
	Propuneri la Planul de acțiuni: La compartimentul „Costuri” din Planul de acțiuni, se va exclude formularea „În limitele alocațiilor bugetare”, urmând a fi evaluate, cu aproximație, costurile necesare atingerii indicatorilor de monitorizare propuși;	Se acceptă.
	De asemenea, expresia „Asistență externă” se va exclude din compartimentele cu aceeași denumire din Plan (punctele 6, 16, 33, 51-54, 66-67, 110-113), urmând a fi indicați partenerii externi care vor contribui la acoperirea costurilor și sumele de bani preconizate;	Se acceptă.
	Rubrica „Responsabili” se propune a fi completată cu sintagma „/parteneri”;	Nu se acceptă. Nu este clară propunerea și lipsește justificarea privind ce fel de parteneri sunt vizați. În cazul în care se are în vedere parteneri de dezvoltare, informații de acest gen sunt reflectate la rubrica „Sursa de finanțare/subprogram”. Dacă „partenerii” sunt percepuți în calitate de co-responsabili, considerăm inoportună această adăugare.
	La acțiunea nr. 9. „Planificarea și asigurarea procesului de mobilizare, mecanismului de mobilizare și pregătire de mobilizare, în conformitate cu legislația în vigoare”: - la subpct. 1, indicatorul de monitorizare „Cadrul normativ modificat (Legea nr. 1192/2002). Cadrul normativ (HG) cu privire la organizarea pregătirii de mobilizare aprobat. Regulamentul de funcționare MDED modificat (HG nr. 143/2021). Mecanismul de conlucrare pentru asigurarea capacităților de mobilizare asigurat (HG)” excluderea Agenției Rezerve Materiale din lista co-executorilor, deoarece competențele Agenției nu prevăd atribuții în asemenea domenii;	Se acceptă.
	- la subpct. 3, indicatorul de monitorizare „Cadrul normativ în domeniu asigurării achizițiilor necesare completării rezervelor de stat și de mobilizare ajustat (denumirea expresă a actului normativ)”, se solicită excluderea anului 2026 din termenul de elaborare, motivarea fiind determinată de adoptarea la 29.12.2025 de	Se acceptă parțial. Termenul de realizare a acestui indicator de monitorizare a fost ajustat la trimestrul I 2027; totuși, instituția autor — Ministerul Finanțelor —

	<p>către Parlamentul Republicii Moldova, a proiectului de <i>lege privind achizițiile publice</i>, data intrării în vigoare 01 ianuarie 2027 (link - https://parlament.md/material-details-md.nspx?param=e7880922-a429-4456-826b-87f055eb8879);</p>	<p>nu a cerut excluderea anului 2026 din termenul de elaborare. Considerăm judicios ca poziția Ministerului Finanțelor să prevaleze în privința măsurilor de care acesta se face responsabil.</p>
	<p>La acțiunea nr. 11. „<i>Actualizarea nomenclatoarelor rezervelor de stat și de mobilizare</i>” se propune o nouă redacție a indicatorului de monitorizare, după cum urmează „<i>Nomenclatoarele bunurilor materiale din rezervele de stat și Nomenclatorul bunurilor materiale din rezervele de mobilizare actualizate</i>” fiind exclusă corelarea acestora cu Planul de mobilizare a economiei naționale, care urmează să fie elaborat către anul 2029 (acțiunea 10), precum și stabilirea termenului de modificare a Nomenclatoarelor „anul 2026”. Modificarea termenului de ajustare a Nomenclatoarelor în proiectul Planului de acțiuni al Ministerului Afacerilor Interne pentru anul 2026 este stabilit pentru „<i>semestrul I</i>” al anului 2026;</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Acțiunea nr. 24., se recomandă autorului de a revizui primul indicator de monitorizare, în contextul în care, formularea propusă a acestuia este una generală;</p>	<p>Nu se acceptă. Instituția prim-responsabilă, MDED, nu a propus revizuirea indicatorului de monitorizare menționat. Considerăm judicios ca poziția MDED să prevaleze în privința măsurilor de care acesta se face responsabil.</p>
	<p>Acțiunea nr. 32., „<i>Fortificarea capacităților de intervenție rapidă la situațiile de urgență și managementul riscului de dezastre, consolidarea rezilienței la schimbările climatice</i>” vizează, în ansamblu, consolidarea capacităților operaționale ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență. Totodată, intervențiile incluse în cadrul acestei acțiuni sunt deja planificate în cadrul <i>proiectului Planului de acțiuni de implementare a Programului național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026–2030 (număr unic 980/MAI/2025)</i>, aflat în proces de avizare. Menținerea acestei acțiuni în Planul de acțiuni al Programului SNA ar genera suprapunere de intervenții și potențială dublare a costurilor, contrar cerințelor de planificare strategică stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. În aceste condiții, se recomandă excluderea integrală a acțiunii nr. 32. din Planul de acțiuni al Programului SNA, cu menținerea intervențiilor respective exclusiv în cadrul Programului național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026–2030, menționat mai sus. Concomitent, indicatorul „<i>Capacitatea de dislocare a unui Centru de triere pentru refugiați cu capacitatea de 500 de persoane timp de 24 ore</i>”, inclus inițial în cadrul acțiunii nr. 32., nu se suprapune cu prevederile Programului național de dezvoltare a protecției civile pentru anii 2026–2030, nu vizează atribuțiile IGSU și este aferent competențelor Inspectoratului General de Carabinieri al MAI. Prin urmare, se recomandă menținerea acestui indicator, cu includerea lui în cadrul unei acțiuni</p>	<p>Se acceptă parțial. Conform propunerilor, se acceptă excluderea integrală a măsurilor deja prevăzute în alte programe naționale, și anume excluderea următoarelor indicatoare: „40 de autospeciale de intervenție în situații de urgență achiziționate” și „Sistem național de avertizare publică creat (MD-ALERT)”. Acțiunea nr. 32, „Fortificarea capacităților de intervenție rapidă la situațiile de urgență și managementul riscului de dezastre, consolidarea rezilienței la schimbările climatice”, a fost revizuită astfel încât să contribuie la realizarea expresă a direcțiilor de intervenție și acțiune prevăzute în SNA și se va reda în următoarea redacție: „Fortificarea capacităților de alarmare, înștiințare și reacție rapidă la situațiile de urgență, de calamități naturale și consolidarea rezilienței la schimbările climatice”. Indicatorul de monitorizare „Capacitatea de dislocare a unui Centru de triere pentru refugiați, cu capacitatea de</p>

	<p>distincte din Planul de acțiuni al Programului SNA, care vizează gestionarea situațiilor de criză și a fluxurilor de refugiați, asigurând astfel o delimitare clară a responsabilităților instituționale și o monitorizare eficientă a implementării;</p>	500 de persoane timp de 24 de ore” va rămâne atribuit acțiunii susmenționate.
	<p>La acțiunea nr. 33., în calitate de prim-responsabil, se recomandă autorului de a include Ministerul Mediului, prin intermediul Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice;</p>	<p>Nu se acceptă. Acțiunea în cauză se axează primordial pe dezvoltarea cooperării, de care răspunde MAE. Cu siguranță, ca urmare a acestei măsuri, se vor multiplica proiecte și inițiative cu Centrele de excelență în domeniul combaterii riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN), care ar solicita implicarea și asumarea acestora de către instituțiile implementatoare. Instituția prim-responsabilă — MAE — nu a cerut extinderea numărului de autorități responsabile și își asumă pe deplin realizarea acesteia.</p>
	<p>Acțiunea nr. 45. urmează a fi corelată cu indicatorul de monitorizare, în sensul că, dacă acțiunea prevede „<i>Examinarea necesității elaborării Concepției educației militar-patriotice a tineretului și aprobarea unui Plan de acțiuni</i>”, atunci indicatori de monitorizare ar fi „<i>Evaluare a necesității elaborării Concepției educației militar-patriotice a tineretului, efectuată; Raport/notă informativă înaintat (ă) conducerii</i>”. În aceeași ordine de idei, autorul ar putea opta pentru reformularea acțiunii în „<i>Elaborarea Concepției educației militar-patriotice a tineretului și aprobarea unui Plan de acțiuni</i>”;</p>	Se acceptă.
	<p>Primul indicator de monitorizare al acțiunii nr. 48. „<i>Minim 2 instruirii de profesionalizare a lucrătorilor de tineret realizate anual</i>” urmează a fi reformulat, deoarece nu este clar;</p>	Se acceptă.
	<p>Se recomandă autorului proiectului de a revizui al doilea indicator al acțiunii nr. 67. – „<i>Cadrul normativ privind simplificarea condițiilor de import și export al bunurilor din domeniul apărării ajustat și pus în aplicare</i>”, deoarece la 01.01.2025 a intrat în vigoare Legea nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu mărfuri strategice, act care aliniază cadrul normativ național la Poziția comună 2008/944/PESC a Consiliului din 8 decembrie 2008 de definire a normelor comune care reglementează controlul exporturilor de tehnologie și echipament militar;</p>	<p>Se acceptă parțial. La propunerea MDED, acest indicator a fost revizuit în următoarea redacție: „Cadrul de reglementare național aferent industriei militare, dezvoltat”.</p>
	<p>La acțiunea nr. 68. urmează a fi evaluate și indicate costurile necesare implementării acțiunii respective;</p>	Se acceptă.
	<p>Indicatorul „<i>Baze de date comune privind manipulările informaționale referențiale securității și apărării naționale create</i>” de la acțiunea nr. 81. urmează a fi clarificat sau revăzut, întrucât creează neclaritate, necesitând clarificări suplimentare;</p>	<p>Nu se acceptă. Instituția prim-responsabilă — CCSCD — nu a propus revizuirea indicatorului de monitorizare menționat. Considerăm judicios ca poziția CCSCD</p>

			să prevaleze în privința măsurilor de care acesta se face responsabil.
		Se recomandă autorului de a revedea indicatorul stabilit pentru acțiunea nr. 104. din Plan – „Stabilirea unui registru unic de infrastructură critică la nivel național”, deoarece, potrivit art. 13 alin. (2) al Legii nr. 223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale, lista infrastructurilor critice naționale (ICN) desemnate se aprobă de către Guvern. Astfel, nu este necesară crearea unui registru unic de infrastructură critică la nivel național, mai mult ca atât, aprobarea listei ICN este unul din indicatorii de monitorizare a acțiunii nr. 35 „Implementarea cadrului normativ pentru identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale” din Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de ordine și securitate publică pentru anii 2026- 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 727/2025;	Nu se acceptă. Această acțiune și indicator de monitorizare au fost propuse în exclusivitate de MAI, care este și prim-responsabil de implementarea acestora; însă redacția de modificare a indicatorului și/sau a acțiunii nu a fost prezentată. Din acest considerent, propunem excluderea integrală a acestora.
		Totodată, se recomandă excluderea indicatorului „Act normativ privind rolul, responsabilitățile și principiile de activitate ale instituțiilor responsabile de infrastructura critică elaborat și aprobat” de la acțiunea nr. 107., datorită faptului că, Legea nr. 223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale conține prevederi clare privind atribuțiile și obligațiile Centrului Național de Coordonare a Protecției Infrastructurilor Critice, a autorităților publice responsabile și a gestionarilor de infrastructuri critice naționale. Subsidiar, limbajul, ortografia și punctuația proiectului urmează a fi aduse în concordanță cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (Art.54).	Se acceptă.
Ministerul Sănătății (aviz nr. 14/34 din 16.01.2026)	14.	Prin prezenta, Ministerul Sănătății a examinat proiectul Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (Programul SNA) Planul de acțiuni, Raportul CS de evaluare a calității DPP și Lista membrilor GLI și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.	Se acceptă.
		La Planul de Acțiuni al Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034, ce ține de Obiectivul General 1.10 „Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, pentru asigurarea continuității serviciilor medicale naționale și creșterea rezilienței în situații de criză și conflicte, până în 2028”, se expun în următoarele redacții: pozițiile 51. – 54.	Se acceptă.
		Poziția 51. „Efectuarea unui studiu privind cartografierea resurselor disponibile și infrastructurii medicale a sistemului medical”. Indicatori de monitorizare: 1.Raport cu privire la resursele disponibile al sistemului medical pe țară. 2.Elaborarea hății interactive (GIS) a resurselor disponibile la nivel regional; Costuri: total:585,00, din contul asistenței externe, Sursa de finanțare: Pandemic	Se acceptă.

		funds /8004), costuri pentru anul 2027: 585,0; termen: trimestru III 2027; Responsabil: MS/ANSP.	
		Poziția 52. „Pilotarea instrumentului OMS Colaborarea civil-militară pentru pregătirea pentru situații de urgență în domeniul sănătății (CMAP) pentru fortificarea pregătirii și creșterii rezilienței sistemului medical și militar”. Indicatori de monitorizare: 1. Raport privind pilotarea instrumentului CMAP. 2. Recomandări formulate pentru consolidarea colaborării civil-militare în baza rezultatelor CMAP; Costuri: total:575,00din contul asistenței externe, Sursa de finanțare: OMS /8004; costuri pentru anul 2028: 575,0; termen: trimestru III 2028; Responsabil: MS/ANSP; MA; MAI.	Se acceptă.
		Poziția 53. „Asigurarea implementării continue a Convenției privind interzicerea dezvoltării, producerii și stocării armelor bacteriologice și cu toxine și asupra distrugerii acestora (BTWC)”. Indicatori de monitorizare: 1.Numărul de instruiți și exerciții organizate privind prevenirea amenințărilor biologice. 2. Numărul de persoane instruite.; Costuri: total: 90,6; din contul asistenței externe, Sursa de finanțare: OMS /8004; costuri pentru anul 2029: termen: trimestru II 2029; Responsabil: MS/ANSP.	Se acceptă.
		Poziția 54. „Îmbunătățirea sistemului de supraveghere și avertizare timpurie în sănătatea publică”. Indicatori de monitorizare: 1. Număr de specialiști instruiți. 2.Număr de proceduri sau protocoale revizuite/elaborate.; Costuri: total:565,00;costuri pentru anul 2027: 565,00; Sursa de finanțare: Pandemic funds /8004; termen: trimestru II 2027; Responsabil: MS/ANSP.	Se acceptă.
		Totodată, ce ține de ”Alocări de resurse conform proiectului bugetului pentru anul 2026 și estimărilor pentru anii 2027-2028” urmează a fi revizuite subprogramele/costurile din domeniul ocrotirii sănătății.	Se acceptă.
		Adițional solicităm respectuos excluderea Agenției Naționale pentru Sănătate Publică din responsabili de acțiunea 50 „Dezvoltarea unui sistem medical-militar performant, integrat în structura organizațională militară”, care nu ține de competența instituției, și includerea MA în considerabili de acțiunea 52 privind implementarea instrumentului OMS Colaborarea civil-militară (CNAP).	Se acceptă.
		Astfel indicatorii de rezultat, capitolul 6 „Indicatori de monitorizare” din programul SNA vor fi actualizați corespunzător cu planul de acțiuni.	Se acceptă.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (aviz nr. 04-256 din 21.01.2026)	15.	Urmare examinării proiectului Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2024-2034, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele propuneri. La proiectul Programului 1. Pe tot parcursul textului din Program, sintagma ”pagina web oficială” a se substitui cu sintagma ”site web oficial”, prin prisma prevederilor Hotărârii Guvernului nr.728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și	Se acceptă.

		<p><i>instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora.</i></p>	
		<p>La proiectul Planului 1. La acțiunea nr.106 "Asigurarea infrastructurii sigure și de calitate în vederea integrării în rețeaua europeană de transport", indicatorul de monitorizare "Infrastructura portuară a Portului Internațional "Giurgiulești" dezvoltată până în anul 2028 (un terminal, o parcare, o dană, două stații de descărcare)", de menționat faptul că în Giurgiulești funcționează două porturi. <i>Portul Internațional Liber Giurgiulești (PILG) este în gestiunea unui operator privat „Danube Logistics” SRL, și Portul de Mărfuri și Pasageri Giurgiulești (PPMG) este în administrarea Agenției Proprietății Publice. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) nu administrează nici un port din Complexul portuar Giurgiulești. La fel, MIDR nu dispune nici de surse financiare pentru implementarea acțiunii evocate în termenii propuși de către Ministerul Apărării. Reieșind din cele expuse, la indicatorul de monitorizare a acțiunii nominalizate supra, în coloana "Responsabil" se va exclude MIDR în calitate de autoritate responsabilă.</i></p>	<p>Se acceptă. În procesul de coordonare cu MIDR, s-a agreat excluderea acestui indicator de monitorizare.</p>
		<p>2. La acțiunea nr.113, "Diversificarea geografică și contractuală a surselor de aprovizionare cu energie", în coloana "Responsabil" se va exclude MIDR, întrucât măsura excede competențele ministerului stabilite prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.690/2017.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Ministerul Mediului <i>(aviz nr. 02-07/135 din 16.01.2026)</i></p>	<p>16.</p>	<p>Urmare examinării proiectului Programului de implementare pentru anii 2026–2030 al Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034, precum și a planului de acțiuni aferent acestuia, Ministerul Mediului își exprimă susținerea, cu luarea în considerare a următoarelor propuneri în procesul de definitivare a proiectului.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>La pct. 32 din proiectul planului de acțiuni al Programului de implementare pentru anii 2026- 2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034, la indicatorii de monitorizare „Un radar meteorologic modernizat până în anul 2027” și „O stație aerologică inclusă în rețeaua de monitoring până în anul 2028” rubricile aferente costurilor vor fi ajustate corespunzător conform calendarului de implementare a acțiunilor privind modernizarea radarului meteorologic și includerea unei stații aerologice în rețeaua națională, ca urmare a alinierii acestora la Planul de achiziții aprobat în cadrul proiectului Băncii Mondiale „Consolidarea managementului și rezilienței riscurilor de dezastre în Moldova” conform Acordului de împrumut nr.9720-MD semnat la 7 februarie 2025 între Republica Moldova și Banca Mondială nr.2 din 23 mai 2025, conform anexei.</p>	<p>Se acceptă.</p>

		La pct. 34 indicatorul de monitorizare „Cinci tipuri de prognoze specializate (agricultură, industrie, transport, sănătate, situații excepționale) pentru dezvoltare sistemului de prognozare și avertizare timpurie a fenomenelor naturale periculoase puse în aplicare până în anul 2027” se va substitui cu indicatorul „Inițierea procedurii de dezvoltare a prognozelor de impact și avertizarea timpurie a fenomenelor naturale periculoase”, iar rubricile aferente costurilor vor fi ajustate corespunzător, conform anexei.	Se acceptă.
Serviciul de Informații și Securitate (aviz nr. IE/649 din 23.01.2026)	17.	Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat proiectul Planului aferent <i>Strategiei naționale de Apărare pentru anii 2024-2034 (în continuare-SNA)</i> , și expune următoarele propuneri și obiecții de rigoare.	Se acceptă.
		I. La nivel tehnic, pentru asigurarea coerenței în procesul de implementare și raportare a Planului, în cazul atribuirii a câțiva indicatori de monitorizare unui obiectiv specific (<i>în continuare-OS</i>), propunem delimitarea acestora prin numerotare.	Nu se acceptă. Această măsură tehnică este una excesivă; planul de acțiuni deja conține numerotare (pentru fiecare acțiune, pentru fiecare obiectiv specific și obiectiv general), iar fiecare indicator de monitorizare, pentru o trasabilitate mai bună, este separat prin celule.
		II. La OS 1.1, acțiunea 3, – considerăm necesar excluderea Serviciului din lista autorităților responsabile, reieșind din faptul că SIS nu are competențe în „asigurarea dotării armatei naționale”.	Se acceptă.
		III. La OS 1.4, cu acțiunile atribuite acestuia (ce ține de reziliență/ rezistență națională/ situații de criză) – propunem suplینirea listei autorităților co-responsabile cu Centrul Național de Management al Crizelor (CNMC).	Se acceptă.
		IV. La OS 1.7, acțiunea 26, la compartimentul „Instituții responsabile” indicatorul de monitorizare ce vizează „numărul personalului pentru gestionarea securizată a informației clasificate și perfecționarea măsurilor de protecție a informațiilor clasificate instruit anual și pregătit”, urmează a fi adăugat expres sintagma – „entitățile publice care prelucrează informații atribuite la secret de stat”. La acțiunea 26, subacțiunea 4, compartimentul „Total costuri ” a se indica suma -300, 0 lei(trei sute mii lei) fiind repartizate uniform (60, 0 mii lei) pe parcursul anilor 2026-2030(conform anilor indicați în tabel). Sursa de finanțare/subprogram – 3601.	Se acceptă.
V. La OS 1.8, acțiunea 29 și 31, solicităm modificarea poziției Serviciului din autoritate lider în autoritate co-responsabilă și propunem autoritatea lider - Centrul Național de Management al Crizelor (CNMC).	Se acceptă. În cazul în care Centrul Național de Management al Crizelor (CNMC) va agreea, acesta va fi inclus în calitate de autoritate prim-responsabilă pentru realizarea acțiunilor menționate.		

		<p>VI. La OS 1.8, acțiunea 35, la compartimentul „Instituții responsabile”, urmează de completat cu sintagma „Instituțiile cu atribuții în domeniul apărării și securității statului”.</p> <p>La acțiunea 35, subacțiunea 1, costurile se vor menține conform redacției remise spre avizare, cu indicarea la Sursa de finanțare/subprogram - codul 3601. Suplimentar, în scopul determinării exprese a cercului de autorități responsabile de acțiunile 35, propunem indicarea exhaustivă a acestora -SIS, MA, MAI, MJ, MF, SPPS, CNA.</p>	Se acceptă.
		<p>VII. La OS 1.8, acțiunea 36, la compartimentul „Instituții responsabile”, urmează de indicat formularea exactă potrivit legii și anume „instituțiile/autoritățile statului cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii terorismului”. La acțiunea 36, compartimentul „Total costuri ” a se indica suma - 2.500, 0 lei(două milioane cinci sute mii lei) fiind repartizate uniform (500, 0 mii lei) pe parcursul anilor 2026-2030(conform anilor indicați în tabel). Sursa de finanțare/subprogram - 3601.</p> <p>Suplimentar, în scopul determinării exprese a cercului de autorități responsabile de acțiunile 36, propunem indicarea exhaustivă a acestora- acțiunea 36-SIS, PG, MAI, MA, MAE,SPPS, SPCSB.</p>	Se acceptă.
		<p>VIII. La OS 1.8, acțiunea 37, considerăm necesar excluderea din plan a acțiunii respective în contextul creării/funcționării Centrul Național de Management al Crizelor (H.G. 579/2025) care constituie un centru întrunit de fuziune a informațiilor, iar formarea unor centre noi pe „profil mai îngust” ar constitui o dublare de competență.</p>	Se acceptă.
		<p>IX. La OS 2.2, acțiunea 60 – opinăm excluderea Serviciului din lista autorităților responsabile, reieșind din faptul că SIS nu va putea realiza indicatorul „desfășurarea conferinței internaționale de către instituție”.</p>	Se acceptă.
		<p>X. La OS 3.4, la indicatorul de monitorizare „Cel puțin două vizite de lucru în teritoriu al [...] reprezentanților Parlamentului asigurate” - Serviciul, urmează a fi exclus din lista autorităților implementatoare.</p>	Se acceptă.
		<p>XI. La OS 4.5, acțiunea 110 - propunem suplینirea listei autorităților co-responsabile cu Centrul Național de Management al Crizelor (CNMC).</p>	Se acceptă.
		<p>Adițional, considerăm oportun de asigurat în textul Planului delimitarea sintagmelor utilizate în partea ce vizează „autoritățile statului din domeniul apărării”, „ordinii și securității publice”, cu atribuții în domeniul „prevenirii și combaterii terorismului”, pentru a nu crea ambiguități la stabilirea atribuțiilor în cazul realizării acțiunilor comune.</p>	Se acceptă.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (<i>aviz nr. 02/215 din 29.01.2026</i>)	18.	<p>Cu referire la solicitarea nr. 11/1530 din 26.12.2025 privind avizarea proiectului Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2024-2034 (Programul SNA), Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.</p>	Se acceptă.

	<p><i>La proiectul Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale pentru apărare pentru anii 2025-2034. La Capitolul 3. Obiectivele generale, la pct. 34.4. (OG 4) Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova, prin atingerea 1 % din PIB pentru apărarea națională până în 2030, textul din pag. 20: „...O prioritate constantă o va constitui perfecționarea sistemului de protecție socială a personalului structurilor de apărare, asigurându-se astfel stabilitatea și motivația resursei umane” se propune a revizuit, ținând cont că formularea este una vagă și lasă loc de interpretări.</i></p>	<p>Nu se acceptă. Conform prevederilor SNA, elaborată pentru perioada 2024–2034, perfecționarea sistemului de protecție socială a efectivului structurilor de apărare constituie una dintre direcțiile prioritare de acțiune ale strategiei (DA 29.10). O detaliere a acțiunilor care urmează a fi realizate pe termen mediu face parte din prezentul Program. De asemenea, se va lucra asupra unui nou set de măsuri în acest domeniu, care vor fi incluse în următorul Program de implementare a strategiei pentru perioada 2031–2034 și care va asigura măsuri pentru motivarea resursei umane, un pachet de politici sociale, măsuri stimulative etc.</p>
	<p><i>La Capitolul 4. Obiective specifice, la secțiunea „Rațiunea intervenției”, textul din pag. 21-22: „În acest sens, pentru realizarea OS 36.1.2 și OS 36.1.2, se impune revizuirea structurii Forțelor Armate” se propune a fi revizuit în vederea indicării corespunzătoare a obiectivelor și eliminării dublării. De asemenea, urmează a fi revizuite referirile din text la OS, având în vedere că în proiectul Programului nu sunt menționate OS 36.1.2, 36.1.3, 36.1.4, etc. Această obiecție se aplică tuturor referințelor la OS din cadrul Programului.</i></p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p><i>La Capitolul 6. Indicatori de monitorizare, la Indicatorii de rezultat ai obiectivelor specifice politicii de apărare nr. 20 și 21, se recomandă excluderea cuvântului „Existența”.</i></p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p><i>La Planul de acțiuni al Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034. La Obiectivul general 3 Dezvoltarea și aprofundarea relațiilor de cooperare și parteneriate bilaterale, regionale și internaționale în domeniul apărării și securității militare. La Obiectivul specific 3.4 Asigurarea transparenței și eficienței managementului sistemului național de apărare și dezvoltarea culturii de securitate și de apărare. La acțiunea 94 „Prevenirea inechităților, violenței și hărțuirii în sectorul de securitate și apărare prin reducerea riscurilor și eliminarea consecințelor asociate discriminării”, se propune excluderea indicatorului de monitorizare: „Proiectului de lege pentru modificarea Codului muncii al Republicii Moldova nr.154/2003 (aliniera legislației la prevederile Convenției OIM nr. 190/2019), în domeniul prevenirii inechităților, violenței și hărțuirii aprobat”, întrucât la data de 10 iulie 2025 Parlamentul a adoptat Legea nr.194/2025 pentru modificarea Codului muncii nr. 154/2003 al Republicii Moldova (aliniera legislației la prevederile Convenției OIM nr. 190/2019), care intră în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2026.</i></p>	<p>Se acceptă.</p>

Ministerul Afacerilor Externe <i>(aviz nr. DM/2/363.2/955 din 28.01.2026)</i>	19.	<p>Cu referire la proiectul Programului Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2024-2034, Ministerul Afacerilor Externe informează că referitor la secțiunea costuri totale estimate pentru implementarea acțiunii, inclusiv defalcate pe surse de finanțare (buget de stat (programe/subprograme), asistență externă și costuri neacoperite), precum și costuri anuale pentru realizarea acțiunilor în perioada 2026-2030, nu are informații adiționale.</p>	Se acceptă.
		<p>Totodată, MAE propune reformularea compartimentului Indicatorul de monitorizare pentru punctul 69 în felul următor: nivelul de implementare a Programului național de aderare pentru anii 2025 - 2029, Capitolul 31 Politica externă de securitate și apărare, precum și numărul acțiunilor realizate în procesul de aderare a RM la UE în domeniul apărării, având în vedere că Parteneriatul de securitate și apărare cu UE nu are un număr fixat de acțiuni pentru implementare, iar relizarea activităților depinde de nivelul de ambiție și pregătire din partea RM și din partea UE, motiv pentru care stabilirea unui nivel de implementare de 95% nu este posibilă.</p>	Se acceptă.
Ministerul Energiei <i>(aviz nr. 05-209 din 30.01.2026)</i>	20.	<p>În conformitate cu solicitarea Dumneavoastră nr. 11/1530 din 26 decembrie 2025, privind consultarea, coordonarea și remedierea neconformităților proiectului Programului Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2024-2034, Ministerul Energiei vă informează că documentele au fost examinate de subdiviziunile de specialitate, din perspectiva atribuțiilor instituționale și a corelării cu politicile publice și documentele strategice relevante din domeniul energiei, fiind efectuate ajustările necesare în vederea definitivării Planului de Acțiuni al Programului.</p>	Se acceptă.
		<p>Anexă, 3 file (tabel se anexează).</p>	Se acceptă.
Serviciul Protecția și Paza de Stat <i>(aviz nr. 2/64 din 03.02.2026)</i>	21.	<p>Serviciul de protecție și Pază de Stat a examinat demersul nr. 11/1530 din 26.12.2025 prin care a fost remis spre consultare, coordonare și avizare proiectul Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 și vă comunică despre susținerea acestuia în partea ce ne vizează.</p>	Se acceptă.
		<p>Totodată, cu referire la anexa la proiectul Programului de implementare a SNA, reitem informația solicitată, prin completarea tabelului la acțiunea nr. 110.</p>	Se acceptă.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>(aviz nr. 03-351 din 04.02.2025)</i>	22.	<p>Cu referire la coordonarea proiectului Programului de implementare pentru anii 2026-2030 a Strategiei naționale de apărare pentru anii 2024-2030, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.</p> <p>La proiectul Programului: <i>La Capitolul 6 „Indicatori de monitorizare”, pag.32, la Indicatorul de rezultat „Nr. exercițiilor în domeniul infrastructurii cibernetice de apărare și exercițiile de simulare de răspuns cibernetic la nivel național desfășurate” în coloana „Furnizor de date” urmează a fi substituit MDED cu ASC.</i></p>	Se acceptă.
		<p><i>La pag.34, propunem Indicatorul de rezultat „Analiză a capacităților din domeniul industriei autohtone efectuată” să fie reconsiderat și expus în</i></p>	Nu se acceptă.

	<p>următoarea redacție: „<i>Evaluarea Bazei Tehnologice și Industriale de Apărare a Republicii Moldova</i>”, precum și includerea Ministerului Apărării în calitate de prim-responsabil și excluderea MDED.</p>	<p>Acest indicator de rezultat se referă la acțiunea nr. 66 (urmare a ajustărilor aduse acțiunii nr. 65), care a fost agreată cu MDED în cadrul mai multor ședințe de coordonare desfășurate în perioada 2024–2025 și pe baza scrisorii primite de la MDED nr. 11-3289 din 29.10.2024, care conține lista întreprinderilor industriale. Prin urmare, a fost agreată necesitatea evaluării detaliate a întreprinderilor industriale și a centrelor de cercetare științifică din Republica Moldova, care produc și livrează produse cu dublă destinație, în vederea aprecierii capacității autohtone din domeniul industriei.</p>
	<p>La pag.83 denumirea „<i>Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI)</i>” urmează a fi substituită cu „<i>Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (ARCOM)</i>”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p><u>La proiectul Planului de acțiuni:</u> <i>La acțiunea nr.7 „Consolidarea capacităților instituționale în domeniul mobilizării economiei naționale”- considerăm judicios ca prim-responsabil să fie Cancelaria de Stat, în temeiul atribuțiilor stabilite la pct.7 subpct. 13, 19 și 27 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Cancelariei de Stat (HG nr.657/2009), implicit desfășurarea adecvată a măsurilor aferente conducerii generale a administrației publice. Mai mult, în cadrul Cancelariei de Stat este instituit <i>Grupul de lucru privind examinarea inițiativelor de constituire/reorganizare a autorităților administrației publice centrale de specialitate și a structurilor organizaționale din sfera lor de competență</i>, care examinează și avizează propunerile organelor centrale de specialitate ale administrației publice privind modificarea regulamentelor de organizare și funcționare, structurilor și efectivelor limită.</i></p>	<p>Se acceptă, în cazul în care CS agreează propunerea enunțată.</p>
	<p><i>La acțiunea nr.9 „Planificarea și asigurarea procesului de mobilizare, mecanismului de mobilizare și pregătire de mobilizare, în conformitate cu legislația în vigoare” la Indicatorii de monitorizare 1 și 2, considerăm judicios ca Ministerul Apărării să fie prim-responsabil de realizarea acestora, reieșind din faptul că, prin sintagma de „mobilizare” se prezumă – o activitate complexă, desfășurată pe plan politic, economic, administrativ și militar în scopul asigurării cu resurse umane și tehnico-materiale necesare pentru apărarea țării și pentru trecerea statului de la starea de pace la starea de război - astfel cum este definită în Strategia națională de apărare, aprobată prin HP nr.319/2024 (a se vedea Secțiunea „Termeni și concepte”).</i></p>	<p>Se acceptă parțial. Se acceptă ca primul indicator de monitorizare, „Cadrul normativ modificat (Legea nr. 1192/2002)”, să fie atribuit Ministerului Apărării ca instituție prim-responsabilă de realizarea acestuia. Însă al doilea indicator, ce ține de „Cadrul normativ (HG) privind organizarea pregătirii de mobilizare aprobat”, se referă la elaborarea proiectului Hotărârii de Guvern privind pregătirea de mobilizare a economiei naționale (elaborarea programelor curente și de perspectivă privind</p>

	<p>Astfel, considerăm că acțiunea respectivă este una mai largă și nu se limitează doar la partea economică, prin urmare nu poate fi atribuită MDED în calitate de prim responsabil.</p>	<p>pregătirea de mobilizare a economiei naționale), conform art. 5 alin. (2) și (3) din Legea nr. 1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea, și rămâne a fi atribuit MDED în calitate de instituție prim-responsabilă.</p> <p>Ce ține de planificarea și organizarea activităților privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea Forțelor Armate, acestea se vor realiza de către Ministerul Apărării prin intermediul Statului Major General al Forțelor Armate, în conformitate cu Regulamentul privind mobilizarea Forțelor Armate, aprobat de Guvern (art. 10, alin. (1) al legii prenotate). Totodată, subliniem că, conform art. 5 alin. (2) lit. (c) și (d), MDED este responsabil de stabilirea sarcinilor ce revin autorităților administrației publice și agenților economici, precum și de luarea măsurilor necesare pentru asigurarea Forțelor Armate și a populației cu toate cele necesare pentru pregătirea de mobilizare.</p>
	<p>Acțiunea nr.10 „<i>Elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale</i>” este supusă unui risc major de nerealizare în condițiile în care nu va fi realizată în termen și conform acțiunea nr.7 a proiectului Planului de acțiuni. Or, pentru realizarea acesteia este necesar instituirea în cadrul MDED a subdiviziunii specializate în domeniu cu un număr suficient de personal pentru realizarea sarcinilor ce țin de elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale și asigurarea realizării prevederilor art.5 din Legea nr.1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea, în speță dirijarea pregătirii de mobilizare a economiei naționale.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La acțiunea nr.28 „<i>Creșterea rezilienței și a securității cibernetice a serviciilor de infrastructură ale furnizorilor de servicii pentru autoritățile publice</i>” indicatorii de monitorizare propuși urmează a fi reconsiderați întrucât Agenția pentru Securitate Cibernetică nu are atribuții privind integrarea cerințelor de securitate cibernetică pentru furnizorii de servicii, iar diversificarea furnizorilor la fel nu intră în competența ASC.</p> <p>Respectiv, propunem reformularea indicatorilor în limita competențelor ASC:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea/desemnarea furnizorilor de servicii din lanțul de aprovizionare care asigură infrastructura de suport a apărării. 2. Evaluarea acestora din perspectiva respectării cerințelor de securitate cibernetică. 	<p>Se acceptă.</p>

	<p>La acțiunea nr.66 „Efectuarea unei analize a capacităților din domeniul industriei”, recomandăm reconsiderarea acesteia și expunerea în următoarea redacție: „Evaluarea Bazei Tehnologice și Industriale de Apărare a Republicii Moldova” și stabilirea indicatorului de monitorizare: „Evaluare realizată”. Astfel, acțiunea respectivă este în linie cu <u>Baza Tehnologică și Industrială de Apărare Europeană</u> (EDTIB).</p> <p>Totodată, considerăm imperativ ca Ministerul Apărării să fie autoritatea responsabilă pentru această acțiune, dat fiind scopul acesteia. MDED poate fi cooptat în procesul de realizare a acestei acțiuni, la fel ca MIDR, APP și alte instituții relevante.</p>	<p>Nu se acceptă. Acțiunea dată a fost agreată cu MDED în cadrul mai multor ședințe de coordonare desfășurate în perioada 2024–2025, în procesul identificării domeniilor potențiale de cooperare cu UE în domeniul industriei, achizițiilor etc., și pe baza recepționării scrisorii nr. 11-3289 din 29.10.2024, transmisă de MDED, care conținea lista întreprinderilor industriale. Prin urmare, a fost agreată necesitatea evaluării detaliate a întreprinderilor industriale și a centrelor de cercetare științifică din Republica Moldova, care produc și livrează produse cu dublă destinație, în vederea aprecierii capacității autohtone din domeniul industriei.</p>
	<p>De asemenea, propunem indicatorul de monitorizare „Evaluarea discrepanțelor normative și de reglementare a industriei naționale de apărare efectuată” să fie transferat la acțiunea nr.67.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La acțiunea nr.67 „Dezvoltarea cadrului normativ în domeniul industriei naționale de apărare” recomandăm reformularea ambilor indicatori de monitorizare, după cum urmează:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Evaluarea cadrului de reglementare a industriei de apărare în statele membre ale UE efectuată</i>, cu stabilirea termenului de realizare - Trim. IV 2027, și 2. <i>Cadrul de reglementare național aferent industriei militare dezvoltat</i>, Trim. IV 2028. 	<p>Se acceptă.</p>
	<p>La acțiunea 68 „Stimularea investițiilor (autohtone și străine) în producerea de armament și muniții, implicit prin valorificarea platformelor investiționale și a schemei de ajutor de stat regionale”, indicatorul de monitorizare „Parc industrial pentru producerea de bunuri strategice dezvoltat” urmează a fi reconsiderat și expus în următoarea redacție: „Parc industrial specializat de categoria „B” dezvoltat”. Din coloana „Asistență externă” și „Responsabili” urmează a fi exclusă ODA.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>Subsidiar, La acțiunea 68, realizarea indicatorul de monitorizare „Fond național pentru sprijinirea IMM-urilor în domeniul Industriei de apărare creat” nu poate fi atribuită MDED și ODA, dat fiind faptul că crearea acestui Fond nu se pliază prevederilor art.11 al Legii nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii și implicit responsabilităților IP ODA, reieșind din domeniile de competență și misiunea acesteia (Statutul Instituției Publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului, HG nr.487/2022).</p>	<p>Se acceptă parțial. A fost agreată, în comun cu MDED, modificarea indicatorului de monitorizare, cu dezagregarea acestuia, în următoarea redacție: -„Numărul beneficiarilor schemei de ajutor de stat regional pentru investițiile în sectoarele prioritare strategice ale industriei prelucrătoare, în special în industria de apărare, inclusiv pentru genul de</p>

			<p>activitate CAEM C 2540 – Fabricarea de armament și muniții”; -„Valoarea ajutorului de stat acordat în baza schemei”.</p>
		<p>Totodată, informăm că activitățile atribuite CAEM C 2540 „Fabricarea de armament și muniții” – sunt eligibile pentru aplicare la schema de ajutor de stat regional pentru investiții, iar agenții economici din industria de apărare pot aplica la aceasta fără a fi creat un Program/Fond specializat pentru industria de apărare/militară.</p>	<p>Se acceptă.</p>
Consultare publică			
<p>Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne <i>(Avizul nr. A/21 – 673 din „20” 20.03.2026)</i></p>	<p>23.</p>	<p>Completarea Capitolul III. Obiectivele generale, pct. 34.1. (OG 1) Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare: promovarea transparentă a politicilor de securitate națională”.</p> <p>Necesitatea completării este determinată prin faptul promovării transparenței și creșterea prestigiului forțelor armate sunt interdependente și contribuie împreună la întărirea unui climat de siguranță și încredere la nivel național.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Conform prevederilor HG nr. 386/2020, în speță art. 18.3, obiectivele generale (strategice) vor fi preluate din Strategia Națională de Apărare și pot fi ajustate în funcție de perioada de implementare a programului și de subdomeniile acoperite de acesta.</p> <p>Însă, ca urmare a repartizării și atribuirii tuturor obiectivelor specifice obiectivelor generale, obiectivul specific referitor la promovarea transparenței a fost deja inclus și este atribuit obiectivului general OG 3 „Dezvoltarea și aprofundarea relațiilor de cooperare și parteneriate bilaterale, regionale și internaționale în domeniul apărării și securității militare”. Acțiunile menite să întărească transparența politicilor de securitate națională sunt formulate în următoarea redacție la OS 3.4: „Asigurarea transparenței și eficienței managementului sistemului național de apărare și dezvoltarea culturii de securitate și de apărare”.</p> <p>Acesta va include acțiuni ce țin de:</p> <ul style="list-style-type: none"> -„Sporirea capacităților instituționale de supraveghere și prevenirea corupției”; -„Asigurarea controlului civil democratic asupra structurilor de apărare și securitate națională”; -„Dezvoltarea și/sau îmbunătățirea culturii de securitate și apărare, atât instituționale, cât și a societății”;

			<p>-,Creșterea nivelului de participare și reprezentare a femeilor în sectorul de securitate și apărare”;</p> <p>-,Prevenirea inechităților, violenței și hărțuirii în sectorul de securitate și apărare prin reducerea riscurilor și eliminarea consecințelor asociate discriminării”.</p> <p>Referitor la partea ce vizează creșterea prestigiului Forțelor Armate și promovarea acestora, aceste aspecte sunt deja prevăzute la Obiectivul General OG 4 „Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova prin atingerea a 1% din PIB pentru apărarea națională până în anul 2030”, în speță atribuite obiectivelor specifice:</p> <p>-OS 4.2: „Ajustarea cadrului legal privind salarizarea personalului din sistemul național de apărare, până în 2029”;</p> <p>-OS 4.4: „Promovarea politicilor de creștere a atractivității și competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare, până în 2029”.</p>
		<p>Completarea Capitolul IV. Obiectivele specifice, pct. 35.2. Pentru OG2 al politicii de apărare (OG SNA 26.2) - Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a UE: (OS 2.3) Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare, până în 2027 (OS SNA 27.14); „evaluarea disponibilității și a potențialului de utilizare a infrastructurii moștenite din perioada sovietică”.</p> <p>Necesitatea completării este determinată de faptul că dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare constituie un pilon esențial al securității statului, deoarece asigură autonomia în producerea și întreținerea echipamentelor militare, reducând dependența de surse externe. În acest proces, evaluarea disponibilității și a potențialului de utilizare a infrastructurii moștenite din perioada sovietică devine o etapă necesară, întrucât aceasta poate oferi o bază materială valoroasă pentru modernizare și eficientizare. Totuși, o astfel de evaluare trebuie realizată riguros, având în vedere gradul de uzură, nivelul tehnologic și compatibilitatea cu standardele actuale. Prin valorificarea inteligentă a resurselor existente, concomitent cu investiții în tehnologii moderne, statul poate construi o industrie de apărare sustenabilă și competitivă.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Împărtășind viziunea privind necesitatea dezvoltării capacităților naționale în domeniul industriei, Ministerul Apărării și în comun cu MDED au propus acțiunea de „Evaluare a bazei tehnologice și industriale de apărare a Republicii Moldova” și „Efectuarea studiului privind fezabilitatea organizării parteneriatelor de cooperare în vederea promovării industriei de apărare efectuat”, care este atribuită „OS 2.3 <i>Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare, pînă în 2027</i>”.</p>
<p>Centrul Pro Marshall din Republica Moldova (20.03.2026)</p>	<p>24.</p>	<p>Pe baza analizei documentului și a practicilor internaționale, Centrul Pro Marshall propune 6 propuneri și completări la Programul SNA 2026–2030: PROPUNEREA 1. Elaborarea unui Plan de acces la Instrumentul Safe al UE (OG/OS vizat: OG 4 (Credibilitate strategică, 1% PIB), OS 4.1 (creșterea</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Propunerea este binevenită, însă, Programul deja dispune de un astfel de obiectiv specific intitulat (OS 2.4) „<i>Valorificarea a cel puțin 2</i></p>

	<p>bugetului apărării), OS 4.3 (achiziții strategice), OG 2 (Integrare arhitectură UE), OS 2.4 (instrumente UE).</p> <p>Republica Moldova este eligibilă să participe la achiziții comune în cadrul SAFE (<i>Security Action for Europe</i>) – instrumentul de €150 miliarde al UE – în calitate de stat semnatar al Parteneriatului de Securitate și Apărare cu UE (semnat în mai 2024). Primele debursări SAFE au început în martie 2026, iar Programul SNA nu conține un plan explicit de valorificare a acestei oportunități. România, Estonia, Polonia și alte 16 state membre UE au depus deja planuri naționale de investiții în apărare pentru accesarea SAFE. Republica Moldova riscă să fie lăsată în urmă.</p> <p>Accesul la SAFE poate decala semnificativ deficitul de finanțare estimat la 6,5+ miliarde lei în 2026–2029. Împrumuturile SAFE au maturitate de 45 ani, perioadă de grație de 10 ani și sunt garantate de bugetul UE – condiții net superioare finanțărilor pe piața de capital. Valorificarea SAFE ar accelera modernizarea Armatei Naționale cu câțiva ani față de scenariul finanțării exclusiv din bugetul național.</p> <p>1. Completarea Programului SNA cu un obiectiv specific dedicat elaborării unui Plan Național de Investiții în Apărare (PNIA) conform cerințelor SAFE, în termen de 6 luni de la adoptarea Programului.</p>	<p><i>inițiative/instrumente ale UE în domeniul securității și apărării, precum și continuarea derulării obiectivelor de parteneriat existente cu NATO, până în 2029</i>". Aceasta va include măsuri ce țin de:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Avansarea cooperării cu UE, precum și participarea Republicii Moldova la inițiativele și instrumentele relevante ale UE în domeniul apărării (PESCO, EDA, SAFE), anual, până în 2029; – Implementarea proiectelor și programelor curente în cadrul instrumentului <i>European Peace Facility</i> (EPF); – Adaptarea cadrului normativ național, în perspectiva participării la aderarea și implementarea inițiativelor UE, până în 2029. <p>În conformitate cu Parteneriatul de Securitate și Apărare dintre Republica Moldova (RM) și Uniunea Europeană, semnat la 21 mai 2024, ambele părți și-au asumat angajamentul de a explora posibilitățile de participare a RM, în baza regulilor și procedurilor relevante ale UE, la proiecte și inițiative aferente industriei de apărare, inclusiv achiziții comune. În acest sens, Ministerul Apărării întreprinde măsuri de rigoare privind realizarea posibilității de aderare și participare la SAFE. Ținând cont de conjunctura creată și situația financiară, RM poate participa la achiziții comune în cadrul SAFE doar prin intermediul proiectelor conduse de o țară membră UE. În același context, RM mizează pe sprijinul României - în calitate de partener esențial în domeniu apărării al țării. Considerăm că elaborarea unui Plan Național de Investiții în Apărare (PNIA) conform cerințelor SAFE este o măsură prematură la această etapă. Totodată, în cazul unor decizii agreate în acest sens, RM eventual ar putea fi parte a unui asemenea Plan de Investiții al României.</p>
--	---	--

		2.Instituirea unui grup de lucru interministerial (MA, MF,MDED, MAE) pentru identificarea proiectelor eligibile SAFE – în special achiziții comune în domeniile apărării aeriene, sistemelor fără pilot, protecției cibernetice și mobilității militare.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Un astfel de mecanism de cooperare deja există și a fost instituit în contextul identificării mai multor opțiuni de cooperare cu UE (PESCO, EDA, industria de apărare etc.). Grupul de lucru este condus de Ministerul Afacerilor Externe și include reprezentanți ai Aparatului Președintelui RM, ai Consiliului Național de Securitate, ai Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, ai Agenției de Investiții și ai Ministerului Apărării. Ședințele de coordonare se desfășoară periodic și au drept scop examinarea mai multor aspecte ale cooperării RM–UE (raportarea evoluțiilor, coordonarea și stabilirea următorilor pași). Din aceste considerente, ar fi oportună nu crearea unor formate noi, ci eficientizarea și/sau extinderea ariei de responsabilitate a celor existente. Acest lucru va fi asigurat odată cu avansarea și instituționalizarea formatului de interacțiune prin SAFE.</p>
		3.Negocierea unui acord bilateral cu România, Estonia sau Polonia pentru participare comună la proiecte SAFE, valorificând relațiile de parteneriat existente	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Valorificând relațiile de parteneriat existente și statutul României ca partener esențial în domeniul apărării al RM, precum și în vederea avansării proiectelor SAFE, Ministerul Apărării a înaintat demersuri diplomatice către partea română. Constatăm că au fost deja inițiați primii pași de negociere a participării la achizițiile comune în cadrul SAFE, prin solicitarea de participare la două proiecte de achiziții comune.</p>
		4.Adaptarea mecanismului de achiziții (OS 4.3) pentru a fi compatibil cu cerințele SAFE: achiziții comune, conținut european minim 65%, plan multianual.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În lipsa unui acord bilateral cu UE privind participarea RM la achiziții în cadrul SAFE, nu este posibilă adaptarea mecanismului de achiziții (OS 4.3) pentru a fi compatibil cu cerințele SAFE: achiziții comune și un conținut european minim de 65%. Actualmente, este posibilă participarea în limita a până la 35% din volumul contractului oferit prin instrumentul SAFE.</p>

		<p>5.Publicarea anuală a unui raport de progres privind valorificarea instrumentelor UE (EPF, SAFE, EDIP), cu indicatori de absorbție a fondurilor.</p>	<p>Se acceptă parțial. Ministerul Apărării deja raportează progresul privind implementarea și valorificarea instrumentelor UE, în special celor vizate în Parteneriatul de Securitate și Apărare dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană prin intermediul mai multor platforme, cum ar fi: Reuniunile Dialogului anual Republica Moldova-Uniunea Europeană în domeniul securității și apărării, Dialogul Republica Moldova-Uniunea Europeană la nivel înalt în domeniul politic și de securitate, precum și prin intermediul Reuniunilor Consiliului de asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană. La fel, instituția, raportează progresele privind valorificarea instrumentelor UE în cadrul procesului de realizare a Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029.</p>
		<p>PROPUNEREA 2. Metodologie instituționalizată de integrare a lecțiilor din Ucraina, OG/OS vizat: OG 1 (Dezvoltare și modernizare), OS 1.9 (formare continuă, lecții din conflicte), OS 1.5 (apărare aeriană), OS 1.7 (apărare cibernetică) , OS 1.8 (avertizare timpurie) <i>Războiul din Ucraina oferă zilnic lecții operaționale de o relevanță directă pentru apărarea națională a Republicii Moldova – privind apărarea aeriană, dronele, rezistența urbană, logistica, comunicațiile criptate și mobilizarea societală. Programul SNA menționează integrarea lecțiilor la nivel conceptual (OS 1.9), dar nu prevede un mecanism instituțional formal și continuu. Estonia, Polonia și Finlanda au creat structuri dedicate de analiză a lecțiilor din Ucraina în cadrul ministerelor lor ale apărării.</i> Integrarea rapidă a lecțiilor operaționale din Ucraina în pregătirea și doctrina Armatei Naționale poate crește substanțial capacitatea de apărare fără costuri proporționale. Ucraina demonstrează că inovația doctrinară și tehnologică rapidă constituie un multiplicator de forță decisiv. Republica Moldova, cu resurse limitate, are cu atât mai mult interes în maximizarea eficienței prin lecții preluate.</p>	<p>Se acceptă. Conform Programului SNA, integrarea lecțiilor din Ucraina în apărarea națională a fost asumat prin obiectivul specific intitulat: <i>(OS 1.9) Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50% și promovarea valorilor naționale, până în 2027.</i> Acesta prevede o serie de acțiuni menite să faciliteze acest proces și anume: - Revizuirea planurilor de angajare și întrebuintare a Forțelor Armate, prin integrarea lecțiilor învățate în documentele de planificare, crearea bazei de date pentru doctrine, lecții învățate și standardizare militară prin simulări și exerciții; - Integrarea în programele de pregătire și instruire a lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate, inclusiv războiul din Ucraina;</p>

			<p>Referitor la lecțiile învățate, în prezent, Armata Națională se află într-un proces accelerat de modernizare și a demonstrat deja o capacitate de absorbție a lecțiilor din Ucraina, vizibilă în modificarea programelor de instruire pentru unitățile de infanterie (accent pe lupta anti-tanc și utilizarea dronelor), pentru a fi capabile să execute misiuni/operații alături de forțele armate ale statelor partenere și să răspundă noilor provocări și amenințări de securitate din regiune.</p> <p>La fel, participarea constantă la exerciții multinaționale, cursuri de performanță, schimb de experiență și dialogul cu partenerii strategici (România, SUA, Germania, Franța, etc.) au facilitat deja un transfer de bune practici aliniate standardelor NATO.</p> <p>De asemenea achizițiile recente de armament arată o aliniere a priorităților de înzestrare cu realitățile din ziua de azi.</p>
		<p>6. Crearea, în cadrul Ministerului Apărării, a unui Centru de Analiză a Lecțiilor Operaționale (CALO), cu misiunea explicită de a extrage, valida și disemina lecțiile din conflictul ucrainean și din participarea la misiuni internaționale.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Propunerea privind crearea unui Centru de Analiză a Lecțiilor Operaționale (CALO) este agreabilă, dar, la moment, nerealizabilă. Crearea unei structuri noi nu este posibilă în contextul actual, din cauza lipsei resurselor umane calificate și a constrângerilor bugetare.</p> <p>Personalul existent este deja implicat la capacitate maximă în activitățile curente, iar recrutarea și integrarea unor specialiști suplimentari, necesari funcționării unei noi structuri, ar presupune un interval de timp extins, precum și costuri suplimentare care nu pot fi susținute în prezent.</p> <p>Bugetul aprobat pentru perioada în curs acoperă strict necesitățile operaționale existente, fără a permite alocarea de fonduri pentru cheltuieli suplimentare, precum salarii, logistică, spații, echipamente sau alte resurse indispensabile funcționării unei noi structuri. Orice redistribuire a fondurilor ar afecta negativ activitățile deja în desfășurare. De asemenea, trebuie avut în vedere</p>

			<p>că înființarea unei noi structuri implică nu doar resurse inițiale, ci și angajamente financiare recurente, ceea ce ar crea presiuni suplimentare asupra bugetului pe termen mediu și lung.</p> <p>În contextul actual, crearea unei structuri noi nu este fezabilă. Se recomandă reevaluarea oportunității acestei inițiative într-un moment ulterior, în funcție de disponibilitatea resurselor necesare.</p>
		<p>7. Stabilirea unui mecanism formal de cooperare cu Ministerul Apărării al Ucrainei și cu centrele NATO de analiză a lecțiilor (JALLC – <i>Joint Analysis and Lessons Learned Centre</i>) pentru schimb sistematic de informații.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Propunerea dată dublează mecanisme deja existente la nivel normativ și instituțional, fără a aduce valoare adăugată semnificativă.</p> <p>Cadrul de cooperare dintre Ministerul Apărării al Ucrainei și Ministerul Apărării al Republicii Moldova este unul bilateral, formalizat prin acorduri interguvernamentale și planuri anuale de colaborare, stabilit din anul 1993. Acesta include dialog instituțional periodic la nivel de conducere și experți, activități de instruire, schimburi de experiență și vizite oficiale, precum și cooperarea în formate regionale și internaționale. Colaborarea este orientată preponderent spre consolidarea capacităților de apărare, dezvoltarea instituțională și schimbul de bune practici.</p> <p>Schimbul sistematic de informații cu Ucraina (baza de date)sau <i>Joint Analysis and Lessons Learned Centre</i> (JALLC) deja are loc conform procedurilor și standardelor existente, însă este limitat de acordurile de securitate și de interoperabilitatea sistemelor de comunicații securizate.</p> <p>Se consideră oportună menținerea și consolidarea mecanismelor existente, în detrimentul instituirii unor instrumente paralele, care ar genera suprapuneri de competențe, potențiale disfuncționalități în aplicare, afectând coerența și eficiența cadrului existent. Totodată, ar implica utilizarea suplimentară a resurselor administrative și financiare, fără beneficii proporționale.</p>

		<p>8. Introducerea unui ciclu anual de revizuire doctrinară, alimentat de lecțiile CALO, cu actualizarea obligatorie a doctrinelor, manualelor de instruire și programelor curriculare ale AMFA.</p>	<p>Se acceptă parțial. Susținem propunerea de actualizarea obligatorie a doctrinelor, manualelor de instruire și programelor curriculare ale AMFA. Conform Programului SNA, integrarea lecțiilor din Ucraina în apărarea națională a fost asumat prin obiectivul specific intitulat: (OS 1.9) <i>Perfecționarea a sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție 50% și promovarea valorilor naționale, până în 2027.</i> Acest OS prevede acțiune concretă în acest domeniu intitulată „Ajustarea Curriculumul de studiu a AMFA conform cerințelor moderne în domeniul militariei.”, cu termenul de realizare Trim. III 2027.</p>
		<p>9. Includerea în Programul SNA a unui indicator specific privind numărul de doctrine/manuale actualizate anual pe baza lecțiilor operaționale (țintă: minimum 3 pe an).</p>	<p>Se acceptă parțial. Susținem necesitatea unui proces continuu de actualizare doctrinară și Programul SNA, prevede deja acțiune în acest sens, și anume: „<i>Dezvoltarea și implementarea programelor de pregătire și instruire, care se bazează pe lecțiile însușite din evoluția modului de desfășurare a conflictelor moderne, inclusiv războiul din Ucraina - în cadrul sistemului național de apărare</i>”. Termenul pentru realizarea acestei acțiuni este de Trim. IV 2030. Responsabil de bază este Ministerul Apărării, prin Agenția Știință și Memorie Militară, co-responsabili Ministerul Afacerilor Interne și Serviciu Informații și Securitate. Totodată, subliniem că acțiuni țintite pe dezvoltarea procesului de instruire în cadrul Armatei Naționale cu indicator specifici (numărul exact de manuale ajustate și implementate) vor fi definitive în cadrul Programul de implementare a Strategiei Militare a Republicii Moldova.</p>
		<p>10. Organizarea anuală a unui seminar interinstituțional deschis, la care participă reprezentanți ai MA, MAI, SIS, MEC și societatea civilă, dedicat lecțiilor din Ucraina relevante pentru apărarea națională a Republicii Moldova.</p>	<p>Se acceptă parțial. Programul SNA prevede deja anumite acțiuni în acest sens, și anume: „Efectuarea analizelor,</p>

			<p>studiilor și cercetărilor privind evoluțiile contextului regional de securitate și lecțiile însușite din desfășurarea războiului din Ucraina, precum și diseminarea rezultatelor cercetărilor pentru ajustarea programelor de instruire”.</p> <p>În ceea ce privește modalitatea de diseminare a lecțiilor din Ucraina relevante pentru apărarea națională a Republicii Moldova, precum organizarea unui seminar interinstituțional, aceasta se realizează prin următoarea acțiune: „Organizarea a cel puțin unei conferințe și/sau mese rotunde pe an, pe aspecte de securitate, apărare și istorie militară, cu participarea reprezentanților universităților din RM, până în 2030.”</p> <p>De asemenea, obiectivul specific intitulat (OS 2.2) „Întărirea capacităților entităților de cercetare-dezvoltare și inovare în domeniul apărării și consolidarea parteneriatelor cu mediul academic și OSC relevante, până în 2030” prevede mai multe acțiuni dedicate desfășurării de seminare și conferințe în domeniul apărării și securității, cu participarea societății civile.</p>
		<p>PROPUNEREA 3. Strategie concretă pentru industria națională de apărare OG/OS vizat: OG 2 (Integrare UE), OS 2.2 (cercetare-dezvoltare-inovare), OS 2.3(industrie de apărare), OG 4 OS 4.3 (achiziții strategice). <i>OS 2.3 din Programul SNA prevede elaborarea unui cadru normativ pentru industria națională de apărare până în 2027, dar nu conține o strategie concretă de identificare a nișelor competitive sau a parteneriatelor industriale. România (Strategia Industriei Naționale de Apărare 2024–2030, Programul Army 2040), Cehia, Bulgaria și alte state cu dimensiuni comparabile demonstrează că o industrie de apărare viabilă poate fi construită chiar cu resurse limitate, prin specializare în nișe specifice și co-producție cu parteneri europeni. Instrumentele UE (EDIP, EDF) și SAFE prevăd explicit stimulente pentru integrarea industriilor de apărare ale statelor candidate.</i> Dezvoltarea unei industrii naționale de apărare, chiar și în nișe limitate, reduce dependența de furnizori externi, creează locuri de muncă calificate, generează venituri din export și întărește credibilitatea strategică a Republicii Moldova. Experiența României arată că fiecare euro investit în industria de apărare</p>	<p>Se acceptă parțial. Cadru normativ național în domeniul industriei naționale, care reglementează atât activitatea economică, cât și organizarea și funcționarea sistemului de apărare și pregătirea economiei pentru satisfacerea necesităților de securitate este reprezentat de:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Legea nr. 845/1992, care stabilește principiile generale ale activității de antreprenariat și funcționarea economiei de piață; – Legea nr. 1192/2002, care reglementează pregătirea de mobilizare și mobilizarea; – Legea nr. 104/2020, care stabilește cadrul privind constituirea și utilizarea rezervelor de stat și de mobilizare;

		<p>generează un multiplicator economic de 2,5–3x, cu efecte pozitive în sectoarele conexe.</p>	<p>– Legea nr. 212/2004, care definește regimul juridic aplicabil în situații excepționale, inclusiv controlul asupra activității economice. Așadar, prin prisma cadrului normativ se constată că domeniul industriei de apărare nu reprezintă un sector nou pentru Republica Moldova, ci unul existent anterior, care, pe parcursul timpului, nu a fost valorificat sau dezvoltat în mod sistematic. În acest context, lipsa unei abordări consecvente și a unei atenții instituționale adecvate din partea autorităților responsabile a condus la diminuarea capacităților existente.</p>
		<p>11. Realizarea, în termen de 12 luni, a unui studiu de evaluare a capacităților industriale și tehnologice existente în Republica Moldova cu potențial de aplicare în domeniul apărării (industria de precizie, IT/software, electronică, materiale compozite, producție de muniție mică).</p>	<p>Se acceptă parțial. Se consideră oportună valorificarea ideii de evaluare a capacităților industriale și tehnologice existente, cu condiția ca aceasta să fie realizată: -în baza și în corelare cu politicile naționale existente, inclusiv Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova 2023–2030; -fără instituirea unor mecanisme sau procese analitice paralele; -prin integrarea în cadrul activităților curente de planificare și analiză la nivel guvernamental. În acest sens, o eventuală analiză ar putea fi realizată sub forma unei actualizări sau consolidări a datelor existente, cu accent pe identificarea capacităților relevante pentru necesitățile de apărare, evitând astfel costuri suplimentare și suprapuneri instituționale. Programul SNA prevede, la OS 2.3 „Dezvoltarea capacităților naționale în domeniul industriei de apărare, până în 2027”, o serie de acțiuni dedicate evaluării capacităților industriale și tehnologice existente în Republica Moldova, cu potențial de aplicare în domeniul apărării, precum și studierii practicii europene și a posibilității stabilirii unor parteneriate în acest sens, după cum urmează: -Evaluarea bazei tehnologice și industriale de apărare a Republicii Moldova (MDED);</p>

			<p>-Evaluarea cadrului de reglementare a industriei de apărare în statele membre ale UE (MDED);</p> <p>-Efectuarea studiului privind fezabilitatea organizării parteneriatelor de cooperare în vederea promovării industriei de apărare (MA).</p>
		<p>12. Identificarea a 3–5 nișe competitive în care Republica Moldova poate dezvolta capacități de producție sau coproducție în parteneriat cu firme din state membre UE, valorificând instrumentele EDIP și EDF.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Republica Moldova nu a avut o industrie de apărare integrată, ci mai degrabă capacități fragmentate (reparații, componente, electronică, mecanică de precizie), integrate în lanțuri externe. În prezent, acestea sunt, în mare parte, reconvertite sau insuficient valorificate, limitând identificarea rapidă a unor nișe competitive.</p> <p>Dezvoltarea unor capacități industriale complexe (armament greu, sisteme complete, muniții la scară industrială) nu este realistă, din cauza limitărilor industriale, tehnologice și financiare.</p> <p>Există, totuși, potențial pentru o dezvoltare graduală, în special pe baza tehnologiilor duale și a infrastructurii economice existente, în domenii precum: soluții IT pentru apărare, securitate cibernetică, sisteme fără pilot (integrare și mentenanță) și servicii tehnico-logistice. Producția industrială complexă rămâne însă limitată, inclusiv din perspectiva resurselor umane, educaționale și a cadrului juridic.</p> <p>Conform Legii nr. 845/1992, activitatea antreprenorială se desfășoară în limitele legislației, inclusiv în domenii reglementate, precum apărarea, și este permisă exclusiv întreprinderilor de stat.</p> <p>Luând în considerare situația actuală din domeniul industriei, precum și acțiunile planificate pe termen scurt și mediu în Programul SNA, propunerea respectivă poate fi tratată ca o direcție de acțiune pe termen lung, condiționată de evaluarea capacităților și de identificarea necesităților și oportunităților.</p>

		<p>13. Elaborarea unui mecanism de tip offset: achizițiile militare majore să includă obligații de transfer de tehnologie sau producție locală parțială, similar modelului românesc (K9 Thunder, Cobra 2) sau polonez (K2PL).</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea privind instituirea unui mecanism de tip offset necesită o analiză suplimentară, având în vedere următoarele considerente: Cadrul normativ național nu reglementează, în prezent, astfel de mecanisme în domeniul apărării, ceea ce impune evaluarea oportunității și a condițiilor de introducere a acestora. Totodată, pot apărea interferențe cu principiile aplicabile achizițiilor publice, în special în ceea ce privește asigurarea concurenței și transparenței. Implementarea unui asemenea mecanism presupune existența unor capacități instituționale și industriale adecvate, care, la această etapă, necesită dezvoltare graduală. De asemenea, domeniul achizițiilor în apărare se află în proces de reglementare, prin elaborarea unui proiect de lege specific, ceea ce necesită o analiză atentă a oportunității și modalităților de integrare a mecanismelor de tip offset în viitorul cadru legislativ.</p>
		<p>14. Crearea unui Fond de Inovare în Apărare, cu capital mixt public-privat, similar modelului Bravel ucrainean, pentru finanțarea rapid-ciclu a start-up-urilor de defense tech.</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea privind crearea unui Fond de Inovare în Apărare nu poate fi susținută în forma actuală, din cauza lipsei unui suport normativ și instituțional adecvat, precum și a riscurilor semnificative asociate gestionării fondurilor publice. Totodată, inițiativa nu este corelată cu mecanismele existente de inovare și digitalizare, supraestimează capacitatea de implementare și absorbție și nu asigură integrarea rezultatelor în sistemul de apărare. În același timp, cadrul normativ existent permite deja implicarea persoanelor fizice și juridice în activități relevante pentru apărare, prin valorificarea capacităților economice disponibile, fără a fi necesară instituirea unor fonduri dedicate. În acest context, se impune utilizarea și consolidarea mecanismelor legale existente, în</p>

		<p>15. Alocarea explicită a 2% din bugetul apărării pentru cercetare-dezvoltare și inovare (OS 2.2), cu o foaie de parcurs anuală privind proiectele finanțate și rezultatele obținute.</p>	<p>detrimentul creării unor instrumente financiare noi.</p> <p>Se acceptă parțial. Programul SNA prevede necesitatea alocării a 2% din bugetul apărării pentru cercetare-dezvoltare și inovare (OS 2.2). Propunerea privind o foaie de parcurs anuală dedicată activităților de cercetare și inovare în domeniul apărării este oportună, cu condiția asigurării unei finanțări previzibile; la acest capitol însă există deficiențe. Ministerul Apărării prezintă anual propuneri pentru Strategia Sectorială de Cheltuieli (SSC) pentru sectorul de apărare, precum și pentru Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM), care reflectă finanțarea reală a sectorului, solicitând alocarea a până la 2% din bugetul apărării pentru cercetare-dezvoltare și inovare. Din momentul aprobării Strategiei Naționale de Apărare (HP nr. 319/26.12.2024, MO 03.01.2025), Ministerul Apărării a înaintat astfel de demersuri pentru SSC 2026–2028, care însă nu au fost incluse de Ministerul Finanțelor în CBTM 2026–2028, din cauza constrângerilor financiare existente.</p>
		<p>PROPUNEREA 4. Plan de acțiune pentru atragerea și retenția resursei umane militare OG/OS vizat: OG 4 (Credibilitate strategică), OS 4.2 (cadru legal salarizare), OS 4.4 (atractivitate profesii), OG 1, OS 1.9 (formare continuă) <i>Programul SNA identifică corect criza demografică și scăderea atractivității serviciului militar (sec. 2, pct. 20.12), dar măsurile prevăzute (OS 4.2 – revizuirea salarizării; OS 4.4 – campanii de marketing) sunt insuficiente față de amploarea provocării. Moldova pierde anual mii de tineri prin migrație, exact din grupa de vârstă 18–35 ani. Statele cu probleme similare – Estonia, Letonia, Lituania și Finlanda – au adoptat pachete integrate de atragere care combină salarii competitive, beneficii sociale, locuințe, carieră profesională atractivă și cultură organizațională modernă.</i> Fără resurse umane suficiente și calificate, niciun program de înzestrare sau modernizare nu poate fi implementat eficient. Statele baltice demonstrează că, prin pachete integrate de atragere, este posibilă creșterea efectivelor militare cu</p>	<p>Se acceptă parțial. Pachetul social pentru militarii prin contract din Republica Moldova a fost îmbunătățit, oferind garanții sporite, precum concedii pentru adoptarea copiilor, transport public gratuit, includerea concediului de îngrijire a copilului în vechimea în muncă și alte beneficii (rația alimentară – o masă gratuită pe zi), precum și asigurarea cu locuințe de serviciu sau acordarea de compensații, având drept scop creșterea atractivității serviciului militar.</p> <p>În prezent, nivelul remunerării acordate militarilor angajați pe bază de contract nu este suficient de atractiv pentru a stimula interesul cetățenilor în vederea alegerii carierei militare. În același timp, subzistă riscul ca personalul încadrat în baza</p>

		15–25% în 3–5 ani, chiar în condiții demografice dificile. Programul recurent de marketing (OS 4.4) rămâne insuficient fără un pachet de beneficii competitive.	contractului, care a dobândit un nivel adecvat de pregătire și calificare pentru participarea la misiunile atribuite Forțelor Armate, să nu opteze pentru prelungirea raporturilor de serviciu, în favoarea unui loc de muncă mai avantajos și mai bine asigurat din punct de vedere financiar. Aceste încetări ale raporturilor de serviciu produc un impact negativ asupra instituției militare, cu atât mai mult cu cât acestea vizează personalul militar profesionist în a cărui formare s-au investit resurse de timp și mijloace financiare considerabile.
		16.Elaborarea unui Plan Integrat de Atragere și Retenție a Resursei Umane Militare (PIARUM) ca document de politici distinct, adoptat prin Hotărâre de Guvern, cu obiective cantitative anuale clare.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>La moment sistemul de recrutare și retenție a resursei umane este în proces de revizuire și transformare atât a structurii cât și a proceselor. Astfel, la nivel instituțional este elaborat Planul de recrutare anual/trimestrial cu monitorizarea rezultatelor și a îndeplinirii sarcinii de recrutare.</p> <p>Totodată, Programul SNA deja prevede unele acțiuni de atragere și retenție a resursei umane, și anume la obiectivul specific (OS 4.4.) <i>Promovarea politicilor de creștere a atractivității și a competitivității profesiilor din sistemul național de securitate și apărare, pînă în 2029</i> pentru anul 2027 este planificat elaborarea unei politici publice de asigurare cu resurse umane a Armatei Naționale, care va fi aprobată prin ordinul Ministrului Apărării, precum și către anul 2029 vor fi promovate politici de creștere a atractivității și a competitivității acestora pe piața forței de muncă, prin elaborarea de acte normative cu privire la creșterea atractivității profesiei militare, protecția socială și de asigurare a militarilor. În lumina celor enunțate, considerăm că această propunere necesită reformulare sau excludere.</p>
		17.Creșterea gradului de transparență privind grila salarială militară: publicarea unui calculator online de salarizare (similar modelelor din Estonia și Letonia) care să permită compararea veniturilor militare cu sectorul privat.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar prevede formula de calcul a salariului militarilor prin contract</p>

			(Anexa.5), de aceea nu considerăm oportun includerea acestui punct în Program. Totodată, valoarea de referință utilizată pentru salarizare și indemnizații în sectorul de apărare și ordine publică se stabilește anual, prin legea bugetului de stat (ex., pentru anul 2026 în vigoare Legea nr. 322/2025 bugetului de stat, art. 10), ce reprezintă un act normativ public, accesibil pentru compararea veniturilor militare cu sectorul privat.
		18.Introducerea unui program de burse pentru studii superioare tehnice cu angajament de serviciu militar: model verificat în Finlanda și SUA (ROTC), adaptat la specificul Republicii Moldova.	Se acceptă parțial. Propunerea urmează a fi analizată din punct de vedere a conformității cu actele normative în vigoare, însă, la moment, considerăm prematur includerea acestui punct în Program, dacă ulterior va fi oportun și posibil din punct de vedere legal, vom veni cu propuneri pentru Program.
		19.Crearea unui program de recrutare specifică pentru diaspora: tineri moldoveni cu cetățenie sau rezidență în UE care doresc să contribuie la apărarea națională, inclusiv prin serviciu limitat sau reserve forces.	Nu se acceptă. Începând cu anul 2024 Armata Națională lansează de 2 ori pe an Campanii de marketing a profesiei militare care sunt diseminate prin TV, radio, și rețelele de socializare. Totodată, recrutorii din Centrele Militare participă la diverse evenimente în localitățile din zona de responsabilitate unde deseori participă diaspora sau rudele apropiate ale cetățenilor aflați peste hotarele țării, astfel, informația despre oferta de angajare, încadrare în serviciul militar prin contract este disponibilă și cetățenilor Republicii Moldova din diasporă.
		20.Instituirea unui Indice Anual de Atractivitate a Carierei Militare, publicat în Raportul Anual al MA, care măsoară rata de aplicare, retenție, satisfacție și comparabilitatea salarială – indicator de responsabilizare publică.	Nu se acceptă. Informația cu privire la rata de aplicare și retenție în vederea Instituirii unui Indice Anual de Atractivitate a Carierei Militare cade sub incidența informației restricționate și nu poate fi implementat.
		PROPUNEREA 5. Plan de mobilizare economica cu termene și responsabilități clare, OG/OS vizat: OG 1 (Dezvoltare și modernizare), OS 1.3 (sistem de mobilizare), OS 1.4 (rezistență națională), OG 4, OS 4.5 (infrastructură critică). <i>OS 1.3 prevede consolidarea sistemului național de mobilizare, iar OS 4.1 vizează implicarea MDED în elaborarea Planului de Mobilizare a Economiei Naționale.</i>	Se acceptă.

		<p><i>Totuși, Programul SNA nu stabilește un calendar concret, indicatori intermediari și responsabilități clare pentru acest proces. Experiența Finlandei, Suediei și a Ucrainei arată că mobilizarea economică – capacitatea statului de a orienta rapid resursele private și publice spre apărare în timp de criză – trebuie planificată și exersată pe timp de pace. România a aprobat în 2025 un Plan Național de Mobilizare Economică, care include simulări anuale cu sectorul privat.</i></p> <p>Mobilizarea economică eficientă poate multiplica cu 3–5x resursele disponibile pentru apărare în caz de criză, fără costuri bugetare suplimentare pe timp de pace. Ucraina demonstrează că o economie mobilizabilă constituie un avantaj strategic determinant. Planificarea din timp a mobilizării economice reduce costul și durata tranziției de la economie de pace la economie de apărare.</p>	
		<p>21. Stabilirea unui termen maxim de 18 luni (până la sfârșitul anului 2027) pentru adoptarea de către Parlament a Planului de Mobilizare a Economiei Naționale, conform angajamentului din SNA.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Propunerea este binevenită, însă termenii de realizare sunt considerați inoportuni. Responsabilitatea elaborării planului revine MDED, care, în prezent, nu dispune de capacitățile instituționale necesare pentru realizarea acestei sarcini. Programul stabilește această direcție drept prioritate zero, ce necesită eforturi pro active.</p> <p>În același timp, Programul prevede elaborarea Planului de mobilizare a economiei naționale până în 2029, pentru realizarea obiectivului specific (OS 1.3): „<i>Consolidarea și eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030</i>”. În acest sens, sunt prevăzute următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instituirea, în anul 2026, în cadrul MDED, a unei subdiviziuni specializate în domeniul mobilizării economiei naționale; - actualizarea, în anul 2026, a nomenclatoarelor rezervelor de stat și de mobilizare; - asigurarea cadrului de planificare și implementare a procesului de mobilizare, în conformitate cu legislația în vigoare, până în 2028.
		<p>22. Organizarea anuală a unui exercițiu de simulare a mobilizării economice, care să implice cel puțin 50 de agenți economici din sectoarele strategice (energie, transport, alimentar, IT, farmaceutic).</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Programul prevede măsuri pentru realizarea obiectivului specific (OS 1.3): „<i>Consolidarea și</i></p>

			<p>eficientizarea sistemului național de mobilizare, inclusiv prin digitalizare și tehnologii moderne, până în 2030”.</p> <p>În acest sens, sunt prevăzute următoarele măsuri anuale de pregătire pentru mobilizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> -instruirea conducătorilor APC și APL, a instituțiilor, a agenților economici și a populației; -pregătirea și menținerea capacității de mobilizare a instituțiilor, a populației și a rezerviștilor; -pregătirea rezervei FA. <p>Se va analiza posibilitatea desfășurării anuale a unui exercițiu de simulare a mobilizării economice, care să implice cel puțin 50 de agenți economici din sectoarele strategice (energie, transport, industrie alimentară, IT, farmaceutic). În eventualitatea implicării în domeniul de responsabilitate, această sarcină ar urma să fie asumată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.</p>
		23. Crearea unui Registru al Capacităților de Mobilizare Economică, gestionat de MDED și actualizat semestrial, care să inventarieze capacitățile industriale și logistice mobilizabile în caz de criză.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Programul SNA conține deja acțiuni menite să asigure, până în trimestrul IV 2028, evidența resurselor de apărare, prin dezvoltarea și punerea în aplicare a sistemului informațional automatizat „Registru de stat al resurselor de apărare” (SIA RSRA), gestionat de Ministerul Apărării.</p> <p>În ceea ce privește registrul capacităților de mobilizare economică, în cazul în care Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) agreează această propunere, aceasta va fi acceptată.</p>
		24. Revizuirea cadrului normativ privind rezervele de stat pentru a include categorii moderne de resurse (energie regenerabilă stocată, componente IT/comunicații, medicamente esențiale) – nu doar categoriile clasice.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Programul SNA conține deja acțiuni menite:</p> <ul style="list-style-type: none"> -să ajusteze categoriile rezervelor de stat; astfel, până în trimestrul III 2026, se vor actualiza nomenclatoarele rezervelor de stat și de mobilizare (responsabil: Ministerul Afacerilor Interne/Agenția Rezerve Materiale);

			-să ajusteze, până în trimestrul I 2027, cadrul normativ în domeniul asigurării achizițiilor necesare completării rezervelor de stat și de mobilizare (responsabil: Ministerul Finanțelor).
		25. Elaborarea unui Ghid pentru Sectorul Privat privind pregătirea pentru situații de urgență cu caracter de securitate națională, distribuit prin ODIMM și camerele de comerț.	Se acceptă parțial. Programul SNA conține deja acțiuni privind implicarea sectorului privat; astfel, până în trimestrul IV 2028, vor fi modificate actele normative în domeniu, precum și va fi stabilit algoritmul privind implicarea sectorului privat din Republica Moldova în procesul de mobilizare a infrastructurii și a resurselor (responsabil: MDED).
		<p>PROPUNEREA 6. Mecanism de transparență publică și participare civică în implementarea SNA</p> <p>OG/OS vizat: OG 3 (Colaborare interinstituțională, parteneriate) OS 3.2 (comunicare strategică) OS 3.4 (transparență, cultură de securitate) OG 5 (furnizor de securitate) OS 1.9 (valori naționale, educație)</p> <p><i>Programul SNA prevede proceduri de monitorizare, evaluare și raportare (Cap. IX), cu rapoarte anuale adresate Guvernului, Președintelui și Parlamentului, și publicare pe site-ul MA. Această abordare este necesară, dar insuficientă pentru a construi și menține capitalul de legitimitate publică de care apărarea națională are nevoie. Experiența României (Armata este instituția cu cel mai înalt nivel de încredere), Finlandei și Estoniei arată că transparența activă – nu doar raportarea formală – este factorul determinant al încrederii publice. Programul SNA trebuie să depășească paradigma raportării administrative și să adopte o paradigmă a angajamentului civic.</i></p> <p>Nivelul de încredere publică în Armata Națională (locul 2 în România, locul 2 în Republica Moldova conform sondajelor 2025) este un capital strategic ce trebuie cultivat activ. O societate informată și angajată civic în apărarea națională este mai rezistentă la dezinformare, mai disponibilă să sprijine creșterile bugetare pentru apărare și mai capabilă să funcționeze în situații de criză. Transparența activă consolidează și credibilitatea externă a Republicii Moldova față de partenerii internaționali.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Deși necesitatea consolidării încrederii publice în domeniul apărării este incontestabilă, însă propunerea de a extinde cadrul actual al de monitorizare, evaluare și raportare prevăzut în Programul SNA este exagerată.</p> <p>Cadrul existent asigură deja un nivel adecvat de transparență instituțională, în concordanță cu specificul sensibil al domeniului apărării. Extinderea acestuia dincolo de limitele actuale poate genera riscuri privind divulgarea unor informații sensibile, în condițiile continuării prezenței militare ilegale a Federației ruse pe teritoriul Republicii Moldova .</p> <p>Comparațiile cu alte state, precum România, Finlanda sau Estonia, trebuie analizate în contextul diferențelor semnificative de capacitate instituțională, situația de securitate, cultură strategică și resurse. Preluarea unor modele externe fără adaptare la realitățile naționale poate conduce la măsuri ineficiente sau dificil de implementat.</p> <p>Nivelul actual de încredere publică în Armata Națională este deja ridicat, ceea ce indică faptul că mecanismele existente funcționează corespunzător. Nu există suficiente dovezi că o intensificare a transparenței ar genera beneficii</p>

			<p>proporționale, în raport cu eforturile administrative și riscurile asociate.</p> <p>Deși obiectivul creșterii încrederii publice este legitim, acesta poate fi atins prin optimizarea mecanismelor existente, fără a introduce concepte suplimentare care pot genera riscuri, costuri și complexitate instituțională sporită.</p> <p>Considerăm oportun organizarea și desfășurarea anuală, în luna martie, în cadrul Platformei Consultative Permanente a Ministerului Apărării, a Consultărilor Publice pe domeniul Apărării și Securității, privind stadiul de implementare a Programului Strategiei Naționale de Apărare pentru anii 2026-2030, amenințările identificate și prioritățile de finanțare, cu participarea reprezentanților societății civile, mediului academic, think-tank-urilor de securitate și comunităților diasporei.</p>
		<p>26. Crearea unui Portal Public de Transparență a Implementării SNA, separat de site-ul instituțional al MA, cu actualizare trimestrială a indicatorilor, bugetelor executate și achizițiilor finalizate – model similar portalului data.gov.ro al României sau defense.ee al Estoniei.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Crearea unui portal în domeniul apărării, dedicat în exclusivitate implementării SNA, reprezintă un pas inovator pentru RM, însă necesită resurse care, în condițiile situației actuale de securitate, sunt direcționate în primul rând către consolidarea capacităților operaționale. Dezvoltarea și mentenanța unui astfel de portal implică resurse financiare, tehnice și umane suplimentare, care nu sunt justificate în raport cu beneficiile anticipate, în special în condițiile existenței unor canale deja funcționale de informare publică. Această propunere ar putea deveni relevantă într-o etapă ulterioară, odată cu stabilizarea climatului de securitate în regiune.</p>
		<p>27. Instituirea unui Consiliu Civic Consultativ al Apărării Naționale, format din reprezentanți ai societății civile, mediului academic, think-tank-urilor de securitate și comunităților diasporei, cu rol de monitorizare independentă a Programului SNA și drept de a transmite recomandări Comisiei pentru securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În contextul executării prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 435/2023 privind modificările HG nr. 967/2016 „Cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul</p>

			<p><i>decizional</i>”, în cadrul Ministerului Apărării a fost instituit un mecanism asemănător, și anume: <i>Platforma Consultativă Permanentă a Ministerului Apărării - Grup de Lucru permanent privind transparența în procesul decizional</i>, ce activează în baza Regulamentului cu privire la organizarea activității Platformei Consultative Permanente (PCP) în cadrul Ministerului Apărării, aprobat prin Ordinul Ministrului Apărării nr. 443/2024 „Cu privire la constituirea Platformei Constativă Permanente în cadrul Ministerului Apărării”. Acest mecanism permite consultarea societății civile și a experților, într-un mod flexibil și adaptat necesităților, fără a institui o structură permanentă rigidă.</p>
		<p>28. Organizarea anuală a unei Consultări Publice despre Apărare, distinctă de consultările legislative formale, care să prezinte cetățenilor stadiul implementării SNA, amenințările identificate și prioritățile de finanțare – model Finlanda White Paper on Defence.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>29. Introducerea în curricula școlară (clasele IX–XII) a unui modul obligatoriu de educație pentru apărare și securitate națională, elaborat de MA în parteneriat cu MEC, care să includă elemente de reziliență civilă, dezinformare și rolul cetățeanului în apărarea națională.</p>	<p>Se acceptă parțial. Se acceptă în cazul în care MEC va agree această propunere. În prezent, Programul SNA prevede deja întreprinderea unor măsuri în această direcție, detaliate prin obiectivul specific intitulat (OS 1.9) „Perfecționarea sistemului de formare continuă în cadrul sistemului național de apărare, în conformitate cu cerințele războiului modern, cu integrarea lecțiilor însușite din evoluțiile contextului regional de securitate în proporție de 50% și promovarea valorilor naționale, până în 2027”, concretizat prin următoarele acțiuni: -,Implementarea disciplinelor opționale în domeniul securității și apărării în programele curriculare, precum și a programelor de educație militar-patriotică a tinerei generații” (responsabil: MA). Această acțiune include măsuri menite să organizeze ședințe în cadrul instituțiilor de învățământ școlar și, la solicitare, universitar;</p>

			<p>-,Desfășurarea de activități educaționale nonformale orientate spre promovarea valorilor naționale prin intermediul activităților de tineret” (responsabil: MEC);</p> <p>-,Includerea în lista de priorități a concursurilor de proiecte pentru organizațiile de tineret a subiectelor conexe conceptului de apărare națională” (responsabil: MEC);</p> <p>-,Abordarea subiectelor conexe conceptului de apărare națională în cadrul instruirilor tematice desfășurate pentru personalul angajat din centrele de tineret” (responsabil: MEC).</p>
		30. Publicarea anuală a unui Barometru al Securității Naționale – studiu sociologic standardizat (deja inițiat, cf. sondajele IFESO 2025 citate în document) – ca instrument permanent de monitorizare a percepției publice și calibrare a comunicării strategice.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea nu poate fi susținută în forma actuală. Realizarea anuală a unui studiu sociologic standardizat implică costuri financiare și resurse administrative semnificative, care, în contextul actual, pot fi dificil de justificat în raport cu alte priorități din domeniul apărării.</p> <p>De asemenea, există deja instrumente și surse alternative de evaluare a percepției publice (sondaje generale, studii tematice), care pot fi valorificate fără instituirea unui mecanism permanent suplimentar.</p> <p>În prezent, beneficiem de asistență externă în realizarea, pentru al treilea an consecutiv, a sondajului în domeniul securității și apărării, care, în prezent, răspunde pe deplin necesităților instituționale și posibilităților financiare.</p> <p>Se consideră mai oportună utilizarea flexibilă a studiilor sociologice, în funcție de necesități punctuale, în locul instituirii unui barometru anual permanent.</p>
<p>Agencia pentru Știință și Memorie Militară, MA RM (23.03.2026)</p>	25.	<p>Recomandări:</p> <p>I. Secțiunea 2. Factori de impact asupra politicii de apărare.</p> <p><i>Argumentare:</i> Războiul din Ucraina a generat o nouă tratare a securității în Europa prin creșterea capabilităților de apărare a fiecărui stat în parte. În aceste condiții Republica Moldova î-și redefinește conceptul apărării naționale. Iar abordarea aceasta o găsim în Strategia Națională de Apărare, care depășește</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se acceptă inserarea în următoarea redacție porțiunii de argumentare la pct. 20.10:</p> <p>„ Războiul din Ucraina a generat o nouă abordare a securității în Europa, prin creșterea capabilităților de apărare ale fiecărui stat în parte, și a scos în</p>

	<p>percepția îngustă despre apărarea națională ca responsabilitate doar a Ministerului Apărării. Strategiei promovează viziunea complexă a sistemului național de apărare, care are drept scop dezvoltarea, modernizarea și buna funcționare a acestuia, prin responsabilizarea tuturor instituțiilor abilitate în vederea protejării societății și a cetățenilor. Conceptul apărării naționale complexe, prevăzut în Strategia Națională de Apărare se aliniază la abordarea similară a Austriei și Elveției. Implementarea Strategiei va asigura un mediu de securitate stabil și sigur întregii societăți, precum și încrederea cetățenilor în capacitatea statului de a asigura apărarea națională.</p> <p>În același timp, Strategia militară determină, pentru prima dată, conturarea clară a conceptului de „apărare națională complexă” și subliniază rolul său esențial în condițiile actuale de securitate. Fundamentul planificării militare naționale devine astfel sinergia între instituțiile statului, actorii societății civile și ceilalți participanți relevanți implicați în consolidarea rezilienței militare și, după caz, a rezistenței naționale. Această viziune integrată presupune dezvoltarea unei abordări multidimensionale a apărării, care să întemeieze conceptual rezistența națională și să asigure coerența măsurilor adoptate la nivel operațional și strategic. Apărarea teritorială este o componentă a apărării naționale. Războiul din Ucraina a scos în evidență importanța apărării teritoriale în organizarea rezistenței naționale, unde forțele de apărare teritorială au fost create și pregătite pe timp de pace ca un nou gen de armă a Forțelor Armate. Componentele rezistenței naționale sunt apărarea teritorială, mișcarea de rezistență și pregătirea cetățenilor Ucrainei pentru rezistența națională. Actualmente apărarea teritorială este insuficient dezvoltată conceptual și reglementată prin legislația națională. Actualizarea acesteia la cerințele timpului pentru Republica Moldova este o necesitate.</p>	<p>evidență importanța apărării teritoriale în organizarea rezistenței naționale, unde forțele de apărare teritorială au fost create și pregătite pe timp de pace ca un nou gen de armă al Forțelor Armate. Componentele rezistenței naționale sunt apărarea teritorială, mișcarea de rezistență și pregătirea cetățenilor Ucrainei pentru rezistența națională. Actualmente, apărarea teritorială este insuficient dezvoltată conceptual și reglementată prin legislația națională. Actualizarea acesteia la cerințele timpului, pentru Republica Moldova, este o necesitate.</p> <p>În aceste condiții, Republica Moldova își redefinește viziunea asupra apărării naționale, adoptând Strategia Națională de Apărare și Strategia Militară, prin care subliniază că fundamentul planificării apărării naționale devine sinergia între instituțiile statului, care fac parte din sistemul național de apărare, actorii societății civile și ceilalți participanți relevanți implicați în consolidarea rezilienței militare și, după caz, a rezistenței naționale. Această viziune integrată presupune dezvoltarea unei abordări multidimensionale a apărării, care să fundamenteze conceptual rezistența națională și să asigure coerența măsurilor adoptate la nivel operațional și strategic.”</p>
	<p>Propuneri: P. 20.2 va fi dezvoltat și se va expune „Apărarea națională complexă și capacitatea de reziliență națională și de rezistență”. În descriere se va include următoarele:</p> <p>Abordarea complexă în asigurarea apărării naționale implică o gamă largă de activități menite să răspundă la amenințările moderne prin colaborarea intersectorială, reziliența societală și integrarea dimensiunii internaționale. O apărare eficientă necesită atât pregătire militară, cât și soluții inovatoare în domeniul non-militare, alături de o societate bine informată și instituții capabile să colaboreze eficient.</p> <p>Conceptul contemporan de apărare națională complexă se întemeiază pe două principii esențiale: rezistența și reziliența. Rezistența reflectă voința și angajamentul cetățenilor de a apăra statul în fața unor amenințări militare, în timp</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se acceptă în următoarea redacție: „O apărare eficientă necesită atât pregătire militară, cât și soluții inovatoare în domeniul non-militare, alături de o societate bine informată și instituții capabile să colaboreze eficient.</p> <p>Viziunea contemporană de apărare națională complexă se întemeiază pe două principii esențiale: rezistența și reziliența. Rezistența reflectă voința și angajamentul cetățenilor de a apăra statul în fața unor amenințări militare, inclusiv pe teritoriile parțial ocupate de adversar,</p>

		ce reziliența desemnează capacitatea societății civile de a-și menține funcționalitatea în condiții de criză, inclusiv în contextul unui atac armat”. <i>Apoi după text.</i>	în timp ce reziliența desemnează capacitatea societății civile de a-și menține funcționalitatea în condiții de criză, inclusiv în contextul unui atac armat”. <i>Apoi după text.</i>
		<p>II. Propuneri: La p.66. Se va adăuga: Contribuie la menținerea ficționalității sistemului de rechiziții de bunuri prin asigurarea implementării eficiente a legislației în domeniu.</p> <p>Argumentare: Funcționalitatea eficientă a sistemului de rechiziții de bunuri constituie un determinant operațional al rezistenței naționale, asigurând mobilizarea rapidă și distribuirea resurselor critice necesare menținerii capacității de acțiune a statului și societății. Cadrul legislativ în domeniul respectiv este asigurat prin Legea nr. 1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public, Hotărârea Guvernului nr.283/2005 despre aprobarea Regulamentului cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public, Hotărârea Guvernului nr.2/2029 privind aprobarea listei cu prețurile principalelor bunuri... Prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 03.08.2022, care modifică Hotărârea Guvernului nr. 1278 din 06.12.2005, viceprim-ministru, ministru al infrastructurii și dezvoltării regionale, este președinte al Comisiei Centrale de Rechiziții.</p>	Se acceptă.
		<p>III. Propuneri: La cap. VI „Indicatori de monitorizare OG1, p 4 se propune de reformulat:</p> <p>Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027, ca pilon integrator al apărării naționale complexe și al rezilienței naționale.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Dat fiind faptul că, conform recomandărilor înaintate, unii indicatori de monitorizare au fost ajustați, se acceptă următoarea redacție: „Nivelul de consolidare a rezilienței naționale, reflectat prin capacitatea instituțiilor de a preveni, răspunde și se adapta la crize, în baza conceptului de reziliență aprobat, ca pilon integrator al apărării naționale complexe și al rezilienței naționale.”</p>
		<p>La coloana „Valoarea de referință 2028” – „Conceptul elaborat și aprobat” – de adăugat „Cadrul normativ cu privire la apărarea teritorială, ajustat și armonizat.”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Cadrul normativ privind apărarea teritorială va fi revizuit prin prisma modificării legii privind modificarea unor acte normative (Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, asediu și război și Legea nr. 1192/2002 privind pregătirea pentru mobilizare și mobilizarea).</p>

		IV. Propuneri: p.50, subpunct 4. OS 1.4 se propune să fie reformulat – Instituționalizarea conceptului de rezistență la nivel național, până în 2027 prin prisma consolidării capacităților de apărare complexă și de reziliență.	Se acceptă.
		V. Propuneri de redactare: p.20.11 – „Un”, p. 27 – „Program”; p.41, OG1, acțiunea 2 – de finalizat propoziția la „Indicator de rezultat”; P.41, OG5, acțiunea 25 – de precizat finalitatea acțiunii - „3 contingente de nivel pluton/companie, inclusiv un contingent de...”; p. 47.6. - „apărare”.	Se acceptă.

Ministru

Anatolie NOSATÎI

Nr.	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Total costuri, mii lei	Costuri totale repartizate pe surse de finanțare, mii lei			Costuri de implementare pe ani, mii lei					Sursa de finanțare / Subprogram	Termen	Responsabil
				Buget de stat, mii lei	Asistență externă, mii lei	Costuri neacoperit, mii lei	2026	2027	2028	2029	2030			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
OS 1.7 Dezvoltarea capacităților instituționale de apărare cibernetică și integrarea a nu mai puțin de 80 % a componentelor de răspuns la amenințările cibernetică în capacitățile de apărare întrunite, până în 2029														
27	Protecția cibernetică a infrastructurilor critice din domeniul apărării și implementarea unui sistem de monitorizare avansat al activităților cibernetică ostile	Înființarea și operaționalizarea CSSCE cu monitorizare 24/7 până în 2026	45000	-	45000	-	20000	12500	12500	-	-	Parteneri de dezvoltare	2027	ME ANSC (coordonare)
OS 4.5. Modernizarea, protecția și prezervarea infrastructurii critice și sporirea interoperabilității, pe baza unei abordări unice din partea instituțiilor statului, până în 2029														
112.	Asigurarea și îmbunătățirea capacităților de reziliență energetică	Promovarea proiectului de lege privind securitatea aprovizionării cu produse petroliere, care transpune	208,0	208,0	-	-	208,0	-	-	-	-	5810	Trim IV 2026	ME

		Directiva 2009/119/CE privind obligația de menținere a unor stocuri minime de țiței și/sau produse petroliere.												
		Dezvoltarea și implementarea unor proceduri de gestionare a crizelor energetice, inclusiv: (i) organizarea unui exercițiu de tip „table top de stat major”, în conformitate cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2024; (ii)	533,1	533,1	Secretariatul Comunității Energetice	-	325,1	208,0	-	-	-	5810 Secretariatul Comunității Energetice	Trim III 2027	ME

		elaborarea Raportului privind Evaluarea Națională a Riscurilor care afectează securitatea aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova; și (iii) modificarea Hotărârii Guvernului nr. 728/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni aferent.												
		Monitorizare a creării și menținerea anuală a stocurilor de securitate și comerciale de gaze naturale.	585,5	585,5	-	-	117,1	117,1	117,1	117,1	117,1	5801	2026-2030	Ministerul Energiei ANRE SA „Energocom” Furnizorii de gaze naturale

		Cca. 20% din consumul anual de gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova												
		Monitorizare a realizării licitațiilor pentru prestarea serviciilor de sistem pentru echilibrarea sistemului electroenergetic din capacități noi precum și funcționarea acestei piețe	351,3	351,3	-	-	117,1	117,1	117,1			5801	2026-2028	MEn Î.S. „Moldelectrica”
		Modificarea hotărârii de Guvern nr. 820/2024 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul electroenergetic și a	208,0	208,0					208,0			5801	2028	MEn ANRE

		Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul electroenergetic.												
		Infrastructura de baterii și facilități de stocare (BESS) pentru gestionarea vârfurilor de sarcină și creșterea flexibilității rețelei create. Capacitate totală BESS instalată: min. 75 MW până în 2030	0	0		177300	82740	94560				5803	Trim. IV 2027	MEn
113.	Diversificarea geografică și contractuală a surselor de aprovizionare cu energie	Construcția unei linii noi de interconectare a sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și României - Linia Electrică Aeriană (LEA) de	1348000	-	Extern	-	480000	480000	388000	-	-	5803, surse externe	2026-2029	MEn Î.S. „Moldelectrica”

	400 kV Bălți- Suceava													
	Construcția unei linii noi de interconectar e a sistemelor electroenerg etice ale Republicii Moldova și României - Linia Electrică Aeriană (LEA) de 400 kV Strășeni- Gutinaș	-	-	Extern	-	-	-	-	-	-	5803, surse externe	2026- 2031	MEn Î.S. „Moldelectri ca”	
	Participarea Republicii Moldova la activitățile Inițiativei pentru interconectar ea energetică a Europei Centrale și de Sud-Est (CESEC).	585,5	585,5	-	-	117,1	117,1	117,1	117,1	117,1	5801	2026- 2030	Ministerul Energiei ANRE SRL „Vestmoldtr ansgaz”	
	1. Proiect de lege privind declararea utilității publice pentru lucrările de	416,0	416,0	-	-	416,0	-	-	-	-	5801	2026		

		<p>interes național de construcție a rețelelor de transport a gazelor naturale incluse în planul de dezvoltare al SRL „Vestmoldtr ansgaz”</p> <p>2. Proiect de Hotărâre de Guvern privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică a bunurilor imobile (terenuri) și a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile (terenuri) situate pe amplasamentul lucrărilor de interes național aferente construcției rețelelor de transport al gazelor</p>												
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>naturale, incluse în planul de dezvoltare al SRL „Vestmoldtr ansgaz”:</p> <p>1. Proiectarea și construirea rețelei de transport al gazelor naturale pe direcția NE-SE a mun. Chișinău (centura mun. Chișinău)</p> <p>2. Construirea unei noi rețele de transport pe direcția râul Prut – SMG Ungheni – PMG Todirești, planificată pentru anul 2024.</p>												
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun.Chișinău
Tel.+373 22 25-20-70; Fax.+373 25-22-93
e-mail: cancelariama@army.gov.md; web: www.army.md

Nr. _____ din _____

Cancelaria de Stat

În temeiul prevederilor pct. 167 și 171 alin. (3) din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, solicităm înregistrarea proiectului hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Programului de implementare, pe anii 2026-2030, a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034, în lista proiectelor care urmează a fi examinate în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor.

CERERE

**privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de
implementare, pe anii 2026-2030, a Strategiei Naționale de Apărare
a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (Programul SNA)**

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de implementare, pe anii 2026-2030, a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Apărării
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul este elaborat în scopul implementării pe anii 2026-2030, a Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova (2024-2034).
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale)	Proiectul este elaborat în temeiul cadrului normativ în baza căruia se realizează planificarea apărării, în speță Capitolul IV ¹ „Planificarea apărării naționale” al Legii nr.

		345/2003 cu privire la apărarea națională. Urmare aprobării Strategii naționale de apărare a Republicii Moldova (SNA) pentru anii 2024-2034, prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024 (publicată în Monitorul Oficial pe 3 ianuarie 2025), Guvernul a stabilit modalitatea de implementare a acesteia prin intermediul unui Program (<i>Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică stabilește că strategiile se implementează prin intermediul programelor</i>).
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Serviciul Consiliului Național de Securitate Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Afacerilor Externe Ministerul Finanțelor Ministerul Justiției Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Energiei Ministerul Sănătății Ministerul Culturii Ministerul Mediului Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Serviciul de Informații și Securitate Serviciul de Protecție și Pază de Stat Centrul pentru Comunicare Strategică și Contracurare a Dezinformării Centrul Național de Management al Crizelor
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Tatiana Anton, consultant principal, Direcția politică de apărare și planificare a apărării, Ministerul Apărării

		tel. (022) 252-438, tatiana.anton@army.md
8.	Anexe	1. Proiectul de hotărâre; 2. Proiectul Programului SNA; 3. Anexă, Planul de Acțiuni; 4. Nota de fundamentare; 5. Sinteza propunerilor la proiect.
9.	Data și ora depunerii cererii	Conform datei aplicării semnăturii electronice
10.	Semnătura	

Secretar general

Igor CUTIE